

Părintele Adrian Făgețeanu

Viața mea Mărturia mea

Interviuri de Andrei Dârlău
Volum coordonat de Ciprian Voicilă

Editura Areopag
Editura Meditații
București, 2011

Coperta 1: Foto - George Crasnean
Clape: Desene de Nane Crasnean

Mulțumiri tuturor celor care au contribuit,
într-un fel sau altul, la realizarea acestei cărți.

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag

Preluarea materialelor din acest volum (fie în formă tipărită – în ziare, reviste, foi parohiale – sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menționarea exactă a sursei citate. Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe www.editura.areopag.ro.

Editura Meditații: ISBN

Editura Areopag: ISBN 978-606-92998-2-1

Prefață:

Un corifeu al suferinței

Părintele Justin Pârvu

Părintele Adrian a fost o figură rară în cadrul neamului nostru, pentru că din fragedă copilărie acest om s-a arătat a fi ales de Dumnezeu, pregătit parcă pentru o misiune aparte pentru Ortodoxia românească. Încercările și întâmplările miraculoase din copilăria lui vin să ne întărească această convingere. Părintele Adrian a fost ales din pântecul maicii sale să fie un ostaș luptător în armata lui Hristos, atât pe plan religios, cât și pe plan cultural. A fost omul suferinței, un corifeu al suferinței, începând cu Antonescu și până în prezent, el a fost mingea de lovitură a tuturor politicienilor. Este omul care a trăit o viață de ascet și isihast și a sfârșit ca un mucenic.

De aceea, pentru noi, trecerea lui dincolo este totodată și o mare bucurie, pentru că s-a dus în împărăția sfinților să formeze buchetul de rugăciune alături de Corneliu Codreanu, pe care Părintele Adrian îl avea ca model, alături de Părintele Petroniu Tănase și Părintele Arsenie Papacioc și, nu în ultimul rând, alături de Părintele Daniil Sandu Tudor, povățuitorul lui duhovnicesc, și de ceata tuturor sfinților români. El a fost un luptător de frunte nu doar pentru ortodoxia românească, ci pentru toată Europa creștină.

Este un Luceafăr duhovnicesc al pământului României. Și de aceea Dumnezeu i-a dăruit lungime de zile, deoarece orice zi în plus a Părintelui Adrian era un câștig pentru neamul nostru, prin sfaturile și rugăciunile cu care a întărit pe mulți creștini. Mai ales că nu s-a temut de

nimic pe lumea aceasta, și a combătut prin faptă și prin cuvânt atât ateismul comunist, cât și ecumenismul, erezia zilelor noastre și a tuturor rătăcirilor, sectelor care slujesc idealului antihristic new-age. Eroismul său asupra întunericului new-age-ist să fie pildă tuturor credincioșilor care vor să înfrunte urgiile antihristice de azi și de mâine.

Pentru noi nu există criză. Singura noastră criză este că nu am fost veghetori ai neamului și ai tradiției noastre ortodoxe, și am lăsat să pătrundă în mijlocul comunității creștine lupi răpitori – fie ei politici, fie religioși. Păstorii noștri au cam amețit repede de slava lumească și nu au putut să se impună în apărarea drepturilor Ortodoxiei, după cum s-ar fi convenit. Părintele Adrian îi va smeri în fața tronului Dumnezeirii. Noi am avut soarta aceasta nefastă să avem niște creștini căldicei, cărora, chipurile, le-a plăcut mai mult liniștea. Pentru că întâistătorii noștri ne-au dat mereu cu *liniștea*, cu *pacea*, cu *cumințenia* – virtute pusă la mare cinste în educația religioasă ateist comunistă. Dar această falsă cumințenie ne-a acoperit toate neghinele pătrunse cu vicleșug în sânul Bisericii noastre și, de atâtea bălării aduse din Răsărit și din Apus, nu am mai avut ochi să le vedem, sau poate că a fost mai comod să le astupăm. Dar românul nostru, cum am mai spus, nu a fost așa dintotdeauna, el are sânge de dac și brâncovenesc, eroi care au luptat cu prețul vieții nu doar pentru apărarea nației noastre ortodoxe, ci am fost poarta dintre Răsărit și Apus, prin care am oprit aici orice trecere păgână.

Părintele Adrian a îmbinat foarte frumos aceste calități creștine, pe care orice creștin e dator să le câștige – rugător trezvit și mărturisitor neînfricat. Iar dacă îl iubim pe Părintele Adrian, dovedim aceasta numai dacă îi vom urma exemplul și nu vom pune în gura lui false învățături,

ca să ne cadă nouă mai bine. Pentru că sunt mulți propovăduitori care numai se laudă cu popularitatea Părintelui Adrian, dar în realitate ei sunt lupi răpitori.

Suntem așa de ofiliți și oprimați încât nu mai deschidem mintea, nu mai deschidem nici ochii, nici gura. Stăm într-o cumișenie, să-mi fie cu iertare, prostească. Faima cumișeniei noastre s-a dus peste tot în lume, încât a ajuns străinul să facă glume pe seama acestei cumișenii a românilor. Părintele Adrian a fost așa de puternic încât și diavolul s-a temut de rezistența sa, prigonitorii înșiși obosind în a-l înfrunța. Aceasta este o pildă pentru noi, că, dacă vom avea curajul să mărturisim fără de tăgadă, și diavolul va slăbi de puterea pe care Hristos ne-o va da și va lucra prin noi. Este o dovadă în plus că puterile diavolului sunt mult limitate față de puterea dumnezeiască a lui Hristos.

Să dea Dumnezeu să înțelegem acest adevăr din propria noastră experiență, și nu doar din pilde. Este o vină a noastră că nu am știut să veghem și să păzim bunurile acestea morale și spirituale pe care acest neam le-a acumulat prin înaintașii noștri...

Notă editorială:

Cuvântul părintelui Justin Pârvu despre părintele Adrian Făgețeanu a fost preluat din interviul „Să ne rugăm să ne înmulțescă Domnul secerătorii, că sunt puțini”, (apărut în revista *Atitudini*, nr. 19/2011, p. 22). Interviul a fost realizat de monahia Fotini.

Volumul de față conține o parte din interviurile luate părintelui Adrian Făgețeanu de Andrei Dârlău. La interviuri au mai participat și Sorin Bușiță, maica Teofana Popescu, Andreea Șerban, Iulia Chirea, Paul Grigoriu și fratele Ciprian, care la vremea realizării interviurilor se afla la Mănăstirea Lainici.

Întrucât unele dintre idei se repetau chiar de mai multe ori, a fost necesară o selecție a lor. În același timp, pentru a facilita receptarea materialelor – care au fost gândite inițial ca o mărturie filmată, nu scrisă –, a fost nevoie și de o anumită aranjare a fragmentelor de interviu – în partea biografică s-a ținut seama de ordinea cronologică, iar în rest, de aranjarea tematică.

Am considerat că, fiind prima carte cu și despre părintele Adrian Făgețeanu, este potrivit să nu includ anumite luări de poziție care ar fi putut genera răstălmăciri sau denaturări. Responsabilitatea unei lucrări exhaustive cu și despre învățăturile părintelui Adrian revine, evident, ucenicilor săi. Nefăcând parte dintre aceștia, m-am mulțumit să coordonez un prim volum care, nădăjduiesc, îl va aduce pe părintele Adrian în sufletele multora dintre cei care nu au avut bucuria de a-l cunoaște...

Ciprian Voicilă

VIATA MEA

Părinte, v-ați născut pe 16 noiembrie 1912... Vă rugăm să ne vorbiți despre părinții dumneavoastră, despre tatăl dumneavoastră, preotul Mihail, și mama Aurora, din Deleni...

Aș putea să vă spun ceva...

Să începem cronologic, dacă ați fi de acord.

De când eram mic, sau de când?

Da. Sau, dacă știți și despre strămoșii lor, din Bucovina.

Da, vă spun. Tatăl meu s-a numit Mihail. El mi-a povestit odată, plângând, ceva din viața lui. La 5 ani i-a murit mama, iar la 8 ani i-a murit tatăl. Dar el avea un frățior cu doi ani mai mic ca el. Iar frățiorul plângea să-i dea papa. De unde să-i dea, dacă nu avea nici tată, nici mamă? Nici el n-avea ce mânca, ce să-i dea frățiorului? Și atunci, ce i-a venit în minte lui taică-meu, când era copil și el? Mi-a spus el, plângând, că a căzut în genunchi la icoana Mântuitorului, și a vorbit cu Mântuitorul așa: „Doamne, Doamne! Tanti Ileana are vacă, mătușa de dincoace de gard are capră, cealaltă are cutare... Doamne, dă-mi și mie ceva, ca să dau papa la frățior!” El spunea că a căzut în genunchi la icoana Mântuitorului și a vorbit cu El, cum am vorbit eu, o dată, cu Ștefan Vodă la Putna. Tot direct am vorbit, nu prin translator, și i-am spus: „Măria Ta, ce-ai făcut de i-ai putut birui pe tătari, pe unguri, pe mahomedani, pe toți, și noi, românii de acum, suntem robii jidovimii?” Așa i-am spus lui Ștefan, la mormânt,

copil fiind – elev de liceu. Directorul ne-a dus cu tot liceul în excursie la Putna.

Și [Ștefan Vodă] v-a răspuns?

N-am auzit cu urechile astea.

Cum i-a răspuns Mântuitorul tatălui dumneavoastră, când s-a rugat atunci?

Vă spun, vă spun... El s-a rugat dimineța, când plângea fratele lui să-i dea papa. Seara, aude bătăi în poartă. Și a ieșit la poartă să vadă cine bate, ce vrea. Erau vreo patru persoane la poartă, și i-au spus: „Măi, Mihai, uite ce-i, tatăl tău a fost meșter zidar, el ne-a învățat zidărie pe toți. (Pe atunci nu dădea instituția certificate – care-i lucrător, care-i calfă, care-i meșter, ci meșterul dădea diplome.) El ne-a învățat să facem și treabă, el ne-a dat și diplome fiecăruia din noi. Și noi azi am terminat de zidit o școală mare, mare de tot, într-o mahala a Cernăuților – și atunci era obiceiul că nu-ți dădea în rate banii, ți-i dădea la recepție –, și am primit fiecare o sumă mare. Meșterul, cea mai mare, calfa – a doua, lucrătorii de rând atâta... Și noi ne-am dus întâi unde se merge când primești bani”. Unde se merge?

La orfani... La bancă...

Nu, întâi la restaurant! Nu sunteți realiști! Sunteți extratereștri... „Ne-am dus la restaurant și a durat cam mult, că și noi am avut bani mulți.” Și nu erau niște sfrijiți, erau sănătoși, nu? Și încăpea în ei și rachiul și berea. Era mai mare consumul de bere, erau fabrici foarte bune. „Și am băut, am băut, și la urmă, unul din noi a spus: «Măi, noi am încasat atâția bani datorită învățaturii pe care ne-am primit-o de la bătrânul care a murit. Și uite, copiii lui nu au pe lume nici măcar un protector»”... Cum se dă la copiii minori. Și zice: „Hai, ce să facem?” Și unul din ei a propus: „Hai să mergem în târgul de vite!” S-au dus în

târgul de vite, dar se făcuse seara de-acuma, târziu. Vitele bune erau toate vândute. Și a rămas o vacă slabă, bătrână, pe care nu voia s-o cumpere nimeni. „Și atunci noi am profitat că n-a cumpărat-o nimeni, ca să lase din preț”. Și a lăsat din preț. Știți ce s-a întâmplat cu șvabul care a dus să vândă vaca?

Nu!

Cum nu știți? Oameni în vârstă, majori, și nu știți?! Un șvab, când a văzut că vaca lui bătrână începe să îi împungă pe copiii, singura soluție era să o vândă, nu? S-a dus în târgul de vite și întreabă cineva: „De vânzare vaca?” „Da!” „De ce-o vinzi?” „Păi, e și rea, împunge copiii, și dă puțin lapte, și cutare...” – motive pentru care să o vândă. Un oltean zice: „Măi, tu nu știi să vinzi vaca, dă-mi s-o vând eu!” Întreabă cineva: „De vânzare vaca?” „Da!” „N-am cu ce-o hrăni! Dacă aș hrăni-o, n-ar fi așa slabă ca acuma!” „Dar dă lapte?” „Cum să nu dea? Dacă-i dai mâncare, trebuie să dea lapte!” „Dar nu-i rea?” „Dar cum să fie rea? Dacă atâția ani am ținut-o, n-am ținut-o de rea, nu?” Și șvabul, auzind ce frumos vorbește ăla de vacă, zice: „Măi, în cazul ăsta n-o mai vând!” Reclama e sufletul comerțului, nu? Și tata aude bătăi la poartă, și ăia îi spun: „Uite, tatăl tău ne-a învățat meserie, noi azi am luat banii. Am mers cam târziu în târg, n-am găsit o vacă mai tânără. Tu n-ai unde s-o paști, dar uite, pe toate șanțurile e plin de iarbă. O paști prin șanțuri. Uite, ți-am adus și funie, s-o duci. Îți iei și un băț în mână, când ea merge prea repede s-o mai potolești. Și o rogi pe tanti cutare, din vecini, s-o mulgă, că tu nu poți s-o mulgi, nu?”

I-a ascultat Dumnezeu rugăciunea, nu?

Tata spunea, plângând, că așa e adevărul. Mi-a mai spus ceva: că învățătorul din suburbia Cernăuților, de unde locuia el, când a văzut că el n-are ce mânca, dar la școală

are note foarte bune, a spus la băieții bogătașilor care nu învățau: „Mă, voi o să rămâneți repetenți, că nu-l luați meditator pe Mihail”. Și l-a trimis ăloră ca meditator, deși el le era coleg. Și atunci, mergând să facă cu ei și matematică și toate, sigur că mamele colegilor lui îi dădeau să mănânce ceva, nu? Și el spunea: „Eu câteodată beam o jumătate de ceașcă de lapte, și luam să-i duc și lui Nicolae să mănânce”. Și îi spuneau: „Nu, nu! Bea tot laptele, că îți dăm acasă o sticlă!”

Tatăl dumneavoastră s-a făcut preot.

A fost preot, da. Chiar preot, nu popă! El nu dădea voie niciodată nașului să spună ce nume să pună la copil, și nici părinților. El consulta numai calendarul și punea nume întreg: Mihail, Ioan – nu Ionel, nu Ionuț. Nu punea niciodată două nume. Și mai avea o calitate, că nu cerea de la oameni să-i dea bani, cum cer popii. El, cum spunea și Sfântul Apostol Pavel: „Ceilalți apostoli primesc ajutoare. Eu, nu. Eu fac corturi și trăiesc din facerea de corturi, nu din ajutoare de la alții. Fiecare apostol are și el o soră (adică nu soră de sânge) care-l ajută la făcut mâncare sau ce trebuie. Eu, nu”. Așa că el, ce făcea bani, pentru noi, pentru copii, făcea din agricultură. Semăna sfeclă de zahăr și încasa mai mult decât pentru cartofi sau pentru alte cereale.

A avut parohie în comuna Deleni, nu?

Da.

Și Aurora, mama dumneavoastră?

Mama era originară din Bosanci, Suceava. În casă la bunicii ei, familia Blându, au venit istoricul Dimitrie Onciul, cu Ciprian Porumbescu, cu Pangrați, arhimandritul de la [Mănăstirea] Sfântul Ioan de la Suceava, și cu alți români-români, și au hotărât alipirea Bucovinei de patria mumă. Guvernul austriac, când a aflat lucrul ăsta, prin

spioni, i-a condamnat la închisoare, a desființat societatea, iar pe ei i-a pedepsit rău.

În Cernăuți era asta, nu?

Nu, în Bosanci, Suceava. Această familie era deosebită de mulți dintre bosânceni. Și bosâncenii au calități deosebite – toți sunt gospodari foarte buni. Pe vremea aceea, când eram eu copil și copilăream acolo, ei spuneau că e păcat mare să faci țuică din prune. Ei spuneau perje, nu prune. Pentru că Dumnezeu, când a dat oamenilor, așa spune Psalmistul: pentru animale a dat iarbă, iar pentru oameni legume, nu? Deci să se hrănească din legume și din fructe, din pomi, din toate alea. Zice: „Noi avem voie să mâncăm prune, să facem magiun, dar nu țuică, să ne îmbătăm”. Așa era atunci. Dar ei erau foarte zgârciți. Dacă o cioară lua o prună, o urmăreau șapte sate și, dacă vedeau că n-au prins-o, ziceau: „Acuma, să nu fie degeaba, măcar să fie de sufletul bunicului.”

Mai târziu satul Bosanci n-a fost colectivizat, nu?

Nu, nu.

Oameni foarte dârji!

Când s-a făcut colectivizarea, satul n-a primit colectivizarea. La toate mașinile securiștilor le-au dat foc. Au dat foc la toate mașinile securiștilor. Le-au răsturnat și au dat foc. Cu ei nu te jucai! Când au venit evreii să facă prăvălii în Bosanci, întâi i-au primit. Când au văzut că au făcut și cârciumi, și le dau și alcool, care le face rău, le-au pus fiecare în vedere: „Vă ducem cu căruța noastră unde vreți, numai să nu fiți aici! Vă dăm răgaz de atâtea zile sau săptămâni, în ziua cutare venim toți cu caii – că avea cai buni, cum avea hergheliile regale, cai de rasă, buni. Și la Rădăuți era herghelie, și la ei în sat – și noi vă ducem fără niciun ban, dar cine nu pleacă, nu-l mai găsiți viu aici”. Nu te jucai cu ei.

Oare nu e necreștinește să te porți așa?... Cum poți să te aperi de cel care vrea să-ți facă rău, dar totodată să faci ce-a spus Hristos: să întorci și celălalt obraz?

Da, și eu am propovăduit așa cum spuneți, pentru că niciodată n-am făcut decât ce-a spus Hristos. El a spus: „Iubiți-i și pe vrăjmașii voștri”. Și eu niciodată nu i-am urât pe evrei – numai pe jidani!

Care-i diferența?

Românul face diferența între greci și fanarioți. El e numai contra fanarioților, nu e contra grecilor. Și eu n-am nimic cu evreii, numai cu jidanii. Pentru că evreii adevărați au respectat Vechiul Testament. Jidanii n-au nimic din Vechiul Testament, ei sunt cu Talmudul, care spune: „Pe cel mai bun dintre goimi, ucide-l!” Și Mântuitorul spune să-l iubești pe vrăjmașul tău, nu pe vrăjmașul lui Dumnezeu. V-am răspuns?

Da, ne-ați răspuns. Mai vorbiți-ne despre familia dumneavoastră. Ați avut frați, surori?

Am avut o soră, care era foarte bună la inimă. De câte ori mă bătea tata, ea plângea ca și cum ar fi bătut-o pe ea. Eu nu plângeam, dar ea plângea. Și, ori de câte ori o trăgeam de păr, ea, în loc să-mi răsplătească cu aceeași plată, nici măcar nu mă pâra la tata. Când tata n-a vrut să-mi mai dea bani la școală, ea-i cerea bani pentru ciorapi pentru ea, tata-i dădea și ea-mi dădea mie banii.

Sora era mai mare sau mai mică decât dumneavoastră?

Era mai mică cu doi ani. Ea învăța foarte bine. Având noi un unchi medic la Paris, după bacalaureat ea s-a dus și s-a înscris la Sorbona, la Universitate. A avut diplomă de onoare, față de sute de străini din toate țările. Când s-a întors de acolo la Cernăuți, la societatea Junimea, băieții au dat iama. Ea nu era ca ciuma pădurii, ci era cultă

și vioaie. Ea a acceptat prietenia unui profesor de fizică. Acela a venit cu ea în luna decembrie la tata: „Părinte, am venit să cer mâna fiicei dumneavoastră”. Tata zice: „Ea e de acord?” „Da”. „Atunci și eu sunt de acord. Când faceți cununia?” El zice: „Păi, tatăl meu mi-a spus că la toamnă o să taie și un vițel, o să aibă și un butoi de vin bun, avem și rațe și găște și găini și purcei, să facem nuntă mare.” Tata... i-a sărit țandăra. Zice: „Mata pe unde ai intrat aici?” „Păi, ați văzut că pe aici, pe ușa asta...” „Ieși afară!” A ieșit. După un timp, intră [din nou]: „Părinte, dumneavoastră sunteți de altă părere?” „Da, sunt de altă părere. Noi acuma suntem la sfârșitul lui decembrie. De la Crăciun până la Sfântul Ioan n-avem voie să facem cununii, dar a doua zi după Sfântul Ioan să faceți cununia. Cum o să trăiți fără cununie?” Acuma le-a spus clar: „Cum să trăiți fără cununie?” Nu? Dacă ai fi sfântul sfinților, cât poți să stai fără păcat? „Păi, cum să facem? Noi, așa, fără rude, fără colegi?” „Fără nimic! Și se face zaiafetul la primul copil.”

Și tatăl dumneavoastră i-a cununat, nu?

Da. Și așa au făcut. Au făcut cununia foarte restrânsă și, după vreo zece luni, sora mea a născut un băiețel, Gruia. Și atunci a făcut zaiafetul cela cu vițel, cu butoi de vin, cu rațe, cu găște, cu purcei, cu tot ce este, cu filme, cu fotografii... Cumnatul meu a făcut o glumă foarte frumoasă. S-a dus la un giuvaergiu din Cernăuți și a pus la diploma ei de onoare o ramă de aur și pe urmă a luat un cuiuț și a bătut diploma deasupra prispei. „Acuma avem copil. N-avem nevoie de profesoară de franceză, nu? Avem nevoie de mamă și de bucătăreasă, nu?” Toată lumea a râs, nimeni nu s-a supărat. Și ea a continuat, totuși...

Când aveți cinci ani, ați avut un accident cu o căruță și era să muriți.

Nu era accident, era vina mea. Eu sunt născut în 1912. În 1914, s-a declarat războiul mondial. În satul nostru a venit o ceată de chirghizi din Rusia, foarte sălbatici. Nu numai că prădau tot ce era – și cai, și vaci, și viței, și găște, și găini, și tot ce avea omul, dar erau brutali. Dacă nu înțelegeai ce vorbeau ei – și cine să înțeleagă ce vorbeau chirghizii, nu? –, dădeau cu patul armei în spate, au tras și cu pușca în oameni. Erau foarte violenți, foarte sălbatici. Până să ajungă ei în satul nostru, tata era pe front, ca militar...

Înainte de a fi preot, nu?

Nu, nu! Ca preot. Pe front, fiecare regiment avea un preot militar, ca să-i spovedească, să-i înmormânteze. I s-a dat un cal bun și el mergea din loc în loc, chiar pe front, la tranșee, să spovedească, să împărtășească, să-i mai ajute. Mama era cu mine și cu sora mea, mai mică cu doi ani ca mine, deci abia avea câteva luni, abia se născuse. Și ce-a făcut mama? A ascuns caii în șură, la ușa de la șură a pus snopi peste snopi, că astupau ușa, iar cailor le-a dat și ovăz și fân, ca ei să ronțăiască, să nu necheze, să nu știe chirghizii că acolo sunt cai. Și ei au trecut pe acolo, s-au uitat și la șură, și în grajd, și în toate părțile și nu au luat caii. Când ei au trecut în alt sat, mama a pus caii la haraba – harabaua e mai mare decât o căruță obișnuită –, a pus porumb, grâu, făină, toate hainele, covoarele. Mama mâna caii, pe sora mea o ținea în brațe și mâna și caii, iar pe mine m-a dat în seama unei fetițe din vecini. Vecinii ne-au rugat: „Dacă vă refugiați, luați-o și pe fata mea, să nu vie chirghizii să-i facă vreun rău”. Și ne-am refugiat cu sute, sute, sute de căruțe... Nu numai din satul nostru, ci din toată regiunea Bucovinei. Fiind sute de căruțe, când intram

într-un sat, nu mai era lărgime, nu? Când eram pe câmp, mergeau și pe câmp și pe de lături. Or, căruța era încărcată nu cu sute de kilograme, cred că avea peste 2000 kg cu tot ce avea. Când urca pe o grămadă de prundiș, scârțâia. Dar pe mine mă interesa scârțâitul, și voiam să știu de ce scârțâie – putea să fie ceva sub căruță. Stând în brațe la fata ceea care s-a refugiat, ea se uita după alți băieți, nu? Eu, în timpul cela m-am uitat să văd cine scârțâie. Uitându-mă cine scârțâie, am căzut din haraba și ultima roată din spate mi-a trecut pe aici [arată spre abdomen]. Mi-au ieșit intestinele, eram plin de sânge și nu mai suflam.

Foarte grav!

Foarte grav... Oamenii toți țipau la mama: „Mamă criminală, că n-ai avut grijă de copil!” Dar cum să aibă grijă și în spate și în față, nu?

Câți ani aveai?

Doi ani și câteva luni.

Și mai țineți minte? Sau vi s-a povestit?

Nu, mi-a spus mama. Eu țin minte altceva, o să vă spun imediat ce. Și, mergând mai departe, toți oamenii țipau la ea: „De ce duci cadavrul sute de kilometri? La primul sat la care ajungem, dă-l popii de acolo, să-l îngroape! Cum ai să duci cadavrul ăsta sute de kilometri? Cine știe ce se mai întâmplă pe drum, nu?” Și așa a făcut mama: în primul sat unde a ajuns, a întrebat unde stă părintele. M-a dus acolo. Și părintele a spus: „Eu nu pot să-l țin în casa mea, du-l la cântăreț!” Cântărețul nu era un cântăreț cu școala de cântări, era cel mai bătrân om, care știa pe de rost cântările - așa era obiceiul în satele cu țărani. M-a dus mama acolo, i-a dat niște bănuți, i-a dat cămășuță curată. Mama țesea în casă, și cămășile mele de noapte erau mult mai lungi ca mine – ca să țină mai mulți

ani, nu? Dacă era din in, nu ținea? Nu era ca acuma, din bumbacul ăsta. Și i-a dat toate astea și i-a dat și adresa bunicilor mei din Bosanci. Până să știe unde-i groapa... „Eu, când m-oi întoarce din refugiu, să știu unde să mă duc la cimitir, nu?” Și m-a dat acolo. Eu, fiind plin și de fecale și de sânge, soția lui m-a spălat cu apă caldută, m-a spălat bine, cu săpun, cu tot ce trebuie, m-a pus pe masă, mi-a pus lumânarea ceea în spirală, de comand. Adică se pune pe piept la mort o lumânare de ceară de albine în formă de spirală și numai cu vârful în sus. Adică ea e rotundă, rotundă, rotundă, din ce în ce mai mare, mai mare, mai mare, iar ultima e cu un vârf care se strânge, ăla tot îl tragi, tot îl tragi, și ține toată noaptea, dacă nu și mai mult. Și cântărețul îi spune: „Babo, ia închide fereastra”. „Păi, e închisă.” „Închide ușa.” „E închisă.” „Atunci de ce clipește lumânarea?” Baba: „Unde vezi tu curent?” „Uite, vino încoace, lângă lumânare!” Ea, când vine lângă lumânare, vede că copilul suflă. E fenomen simplu: ea, când m-a spălat cu apă caldută, tot umblând mereu pe la inimă, inima mi s-a pus în mișcare.

Extraordinar!

Și inima n-are de lucru, și pune și plămânii în mișcare!

Extraordinar! Minune dumnezeiască!

Nu-i prima, nici ultima. Așa a fost. Și el, ce-a făcut? Zice: „Măi, babo, dar doamna aceea care ne-a dat bani, ne-a dat și adresa unde merge ea”. În loc să-i spună unde-i mormântul, trebuie să-i spună acuma că o-nviat copilul, nu? Și omul ce a făcut? A ieșit la drum. Căruțele continuau să fugă cu refugiații. Și el a strigat vreo două, trei ceasuri: „Măi, care din voi merge în Suceava, la Bosanci?” Și, după vreo două ceasuri, unul zice: „Eu, dar ce ai? Fugi și dumneata de aici?” „Nu! Uite ce s-a

întâmplat!” – și i-a povestit ce s-a întâmplat. „Du-te cu scrisoarea aceasta la Bosanci, și ai să vezi că doamna aceea are să-ți răsplătească această oboseală, această bunăvoință!” Și așa a făcut. El a dus scrisoarea la mama. Mama n-a putut să mai vie cu căruța înapoi, era imposibil să vie împotriva atâtor căruțe. A venit pe jos. M-a luat în brațe și... Ea a întrebat mereu dacă o căruță merge la Suceava, și când a aflat că merge, m-a luat cu ea. Întâi m-a legat cu foarte multe fașe de astea aici, unde era spart, unde ieșiseră intestinele. Și m-a dus la Suceava... De aici, încep eu să povestesc, nu mama. Eu mi-am revenit – nu numai cu viața și cu plămânii și cu inima, și mi s-a părut la Suceava – acolo, spitalul e înconjurat de foarte mulți brazi. Și atâta țin minte, că acolo unde am ajuns era un scrânciob înalt de la pământ la cer, și o doamnă îmbrăcată în alb – eu credeam că e o sfântă, ori înger, ori Maica Domnului, cineva. Mă dă uța cu scrânciobul acela înalt de la pământ la cer – pentru că atunci când m-a luat în brațe un medic, ori o doctoriță, ori o asistentă, ori cine o fi fost, era îmbrăcat în alb și-mi spunea: „Nani, nani”, că eu plângeam de durere. Mie mi se părea că mă dă uța cu scrânciobul acela. Și dacă vedeam deasupra cerul și jos pământul, nu-i înalt ca de la pământ la cer? Ei, pe urmă – așa-mi amintesc! Restul nu-mi amintesc, că m-au anesteziat și mi-au făcut operația. Restul mi-a povestit mama, nu e interesant nimica. Interesant e asta, ce am văzut eu.

Și ați făcut în Suceava școala sau liceul?

Nu, nu. Într-un orașel, Corleni. Eram elev acolo și, în vacanța de vară – atunci, vacanța era mare, și învățământul începea în septembrie, nu? –, eu am chemat câțiva colegi să mergem la un iaz foarte mare din Podneni, unde era liceul, să facem baie. Eu nu știam să înot. Un prieten de-al meu, Ștefan Mateevici, era și premiantul

întâi, și pictor foarte bun, și înotător foarte bun. Și ne-am dus tot grupul la acest iaz foarte mare, în lungime mai mare de un kilometru, iar în lățime, să spunem câteva sute de metri, dar adânc. Înotătorii au început să înoate de pe un mal la celălalt. Eu, pentru că nu știam să înot, mi-era rușine să le spun că nu știu. M-am dus mai deoparte, să nu mă vadă nimeni că nu înot, dar să mă spăl. Și m-am dezbrăcat și am intrat în apă, dar acolo unde am intrat în apă, malul nu era lin, panta era abruptă. Și eu am alunecat și... Știți unde am ajuns? La fundul apei! E logic! Mateevici trecea iazul dintr-o latură până în cealaltă și la un moment dat începe să strige: „Bă, o dihanie m-a prins de picior și mă trage la fundul iazului!” Au sărit toți înotătorii lângă el, să-l scoată de la dihanie. Scoțându-l pe el, eram și eu, prins de piciorul lui. Și m-au pus pe mal, cu gura în jos, au început să facă mișcări ca să iasă apa din plămâni și... am înviat!

Asta e important ce vă spun acuma, important pentru toți românii din țară, și pentru toți creștinii: directorul Liceului Internat „Dimitrie Cantemir” era Bodnărescu Leonida, un creștin desăvârșit – creștin desăvârșit! Noi nu-l iubeam, pentru că în orice clipă îl vedeam în spatele nostru. El venea și când mergeam la WC, să vadă dacă am tras apa și dacă e curat după ce a făcut fiecare trebușoara. Or, noi nu puteam să-l iubim, dacă el ne controla și la așa ceva. Dar el voia binele nostru, să ne facă educația, să nu facem ceva neplăcut pentru altul. El ne-a învățat foarte multe rugăciuni, foarte multe cântări religioase, foarte multe cântece naționaliste – începând cu Horea, Cloșca și Crișan, cu Tudor Vladimirescu, cu Mihai Viteazul, cu Ștefan Vodă, cu tot ce vreți. Pe urmă, el s-a dus la Putna. Sunt alte fapte bune făcute de el, pe care nu vi le-am spus. El i-a adunat pe toți

copiii orfani de război din Bucovina, care deja nu mai aveau tată, și erau și orfani și săraci. I-a adunat acolo, câteva sute, din toată Bucovina. El umbla pe la toți directorii de fabrică: „Uite, n-am cu ce să le cumpăr uniformă!” – că elevii atunci purtau uniformă cu număr, nu? „N-au ghete, n-au mănuși, n-au fular, n-au astea de iarnă!” Și cerșea zi de zi, la toți care aveau bani, ca să le cumpere la copii. El a plătit excursia de la Putna. El scria acasă la fiecare părinte: „Uite, vacanța de Crăciun începe în ziua cutare. Copilul vine cu trenul în gara dumitale la ora cutare – el știa, după mersul trenurilor, când ajunge copilul –, să stai cu sania, cu un cojoc, cu bundiță, cu ce ai acolo!” El avea grijă să scrie la fiecare din timp, ce trebuie să facă fiecare mamă și bunică. El, când a venit la el un copil orfan, sărac, căruia noi acuma îi spunem Sfântul Ioan Hozevitul, orfan și foarte sărac, și învăța foarte bine la liceu, notă mare, a făcut ce-a făcut învățătorul din satul tatălui meu cu tatăl meu, a spus la bogătași: „Copiii nu primesc nota de trecere dintr-o clasă în alta, dacă nu-l iau meditator pe Ioan!” Și așa l-a întreținut el pe Ioan Hozevitul, de-a devenit sfânt, pentru că el l-a învățat și carte și el l-a trimis și în Țara Sfântă și peste tot.

Leonida Bodnărescu, nu?

Da. Ioan Hozevitul a fost ajutat foarte, foarte, foarte mult de el. Acest Leonida ne ducea în excursie la Putna, unde eu am stat de vorbă cu Ștefan Vodă. Avea grijă de toți copiii. Seara, mergea la fiecare copil să-l întrebe: „Tu ți-ai făcut lecțiile? Ia să văd! Uite, la matematică, aici, ai greșit. Ia corectează! Ia corectează, să nu uiți ce spun eu! Cum trebuie să scrii? Dar de ce spui așa? Așa trebuie calculat, așa trebuie făcut!” Corecta și celelalte, nu numai matematica. Și spunea: „Să îi spui mâine la dom' profesor să te examineze, că eu l-am rugat! Și ai să vezi că el o să-ți

mărească nota! Că, pe ce-ai făcut, ți-a dat notă proastă”. El ne ducea la biserică mereu și făcea cor la strană, el ne-a dus la anumite înmormântări ale unor eroi. El ne învăța cum se face serenada la fete, când om fi mari. Nu glumesc! El ne spunea: „Când ai întâlnit domnișoara la bal, să știi că ea are rochie de mătase albă, tu să te speli bine pe mâini! Ceri voie la tăticul și mămica ei. După ce dansezi, o duci la bufet, să guste ceva. Pe urmă, îi duci flori și-i scrii frumos. Din când în când, ia-ți niște colegi și-i faci serenadă unde locuiește ea, și ai să vezi că ea aprinde un chibrit sau ceva, că e atentă, noaptea, că-i face cineva serenadă...”

Dar tații fetelor ce ziceau?

Păi, ei erau foarte mulțumiți toți de felul cum ne învăța pe noi. Pentru că ne învăța numai lucruri bune. El ne-a învățat șah pe fiecare. Și lua în fiecare zi pe rând: o dată șase copii, a doua zi tot șase, și alții, alții, la el la masă. Spunea: „Nu ține așa nici cuțitul, nici lingurița! Așa se pune zahărul în cafea sau în cafeaua cu lapte, așa se face cutare, așa se face cutare, așa se taie cărnita, așa se face cutare. Ai șervețele, ai cutare. Să fie totul curat și civilizată!”

Vă făcea educație din toate punctele de vedere.

Din toate punctele de vedere! Adică era și creștin bun, și educator bun. S-a mai întâmplat ceva cu el. Avea doi băieți. Unul luase premiul întâi la viteza cicliștilor – știți că parcursul cu cicliștii e o cursă lungă, dintr-o localitate, face peste 100 km, nu? Altul era fotbalist, și amândoi au murit din aceeași cauză: după ce au luat premiu și au fost primii, pentru că era vară și foarte cald, s-au dus la un izvor foarte rece, au băut apă foarte multă, au avut aprindere de plămâni și au murit amândoi. El atunci s-a sfătuit cu soția sa – nu mai aveau copii, el n-a

vrut să mai rămână director la liceul internat. Ea s-a retras la o mănăstire de maici, cu hramul Sfântului Ioan Botezătorul. El s-a dus la Mănăstirea Putna, a devenit călugăr și a murit călugăr.

Ce materii v-au plăcut mai mult?

Latina mi-a plăcut atât de mult, că am învățat epopei pe de rost. [Părintele recită în latină] – „Romulus și Remus au plecat pe mare de la Troia și au ajuns în Lavinia, care mai târziu a devenit Roma”.

Deci, cultură clasică. De aceea ați ales dreptul?

Nu de aceea. Tatăl meu, într-o zi, îmi spune: „Măi băiete, pe cine iubești tu cel mai mult dintre noi?” Tatăl meu era sigur că am să răspund: „Pe bunica din Bosanci” - pentru că bunica din Bosanci venea la noi, acolo, la frontieră. Și venea primăvara, nici măcar nu stătea bine zăpada, ca să dea drumul la treabă. Și stătea până-n toamnă, când se desfăcea porumbul, și după aia spunea: „Nu mai am cu cine să mă lupt, plec acasă, la Bosanci”. Dar ea, când venea, îmi aducea cel puțin 18-20 de bocceluțe pline cu turtă dulce, cu bomboane, cu zaharicale, cu fructe zaharisite, cu tot ce e mai bun, pentru că eram singurul nepot al ei, nu? Nu era normal? Era bunica după mamă, nu? Și am spus: „Nu, tată! Eu cel mai mult îi iubesc pe țărani”. „Dar țărani ce ți-au făcut? Ce ți-au dat?” „Nu mi-au dat, dar văd că din zori până-n noapte muncesc. Nimeni nu le ține partea. Când au pământ de la strămoși, vin străinii și iau pământul – pentru că el, țăranul, bând la cârciumă, a făcut datorii. Nimeni nu-l apără, pentru că nu are cu ce-i plăti pe avocați. Și atunci, țin cu el, nu-i normal?” „Măi, băiete, tu spui serios?” „Da, tată!” „Deci, nu o iubești mai mult pe bunica decât pe țărani?” „Nu!” „Atunci, când ai să termini liceul și ai să

dai bacalaureatul, să te faci avocat.” De aceea m-am dus la Drept.

Am înțeles... Tata era preot în Bosanci? Și-a luat parohie în Bosanci?

Nu, bunicul avea acolo.

Dar tatăl, Mihail?

Tatăl Mihail, avea la frontieră, la Deleni.

A rămas acolo, la Deleni, cu parohia?

Da.

Unde ați făcut Dreptul?

La Cernăuți.

Cum a fost facultatea?

Bună. Am avut profesori mari. Numai unul nu era român-român. Așa spun eu, de două ori la cine era român.

V-ați luat licența în Drept și ați fost apoi avocat la Baia...

La Fălticeni. Baroul Baia. Nu în localitatea Baia. Așa se numea baroul din Fălticeni: Baroul Baia. Fălticeni era în județul Baia, atunci.

V-a fost foarte greu, n-ați avut succes ca avocat...

Nu.

Aveați concurență mare.

Eram numai doi români. În Moldova, în Fălticeni, erau numai 8% români.

Ceialți ce erau?

Evrei!

Toți?

Adică nu erau evrei. Erau jidani. Și noi, cei doi români, n-am putut rezista acolo la avocatură. N-aveam nici cu ce plăti gazda, măcar. Deși la început mi-a dat tata bani și mi-am cumpărat o pălărie cu bor mare, mare, ca de poet, o geantă specială pentru avocat, nu? N-aveam cu ce plăti nici gazda, măcar. Și atunci, și el și eu am intrat

conțopiști la stat, ca să avem salariu, că nu trăiam din avocatură.

Ați terminat Dreptul cu notă mare?

Nu prea mare. Dar îmi plăcea. Și mai ales profesorului îi plăcea că eu cunosc latina bine, vin mereu cu citate din Dreptul roman, și unii profesori care, câteodată, erau prea riguroși cu studenții, erau profesori care nu dădeau nota de trecere nici după trei-patru ani de studii... Și mie îmi dădeau note mari pentru că le răspundeam la ce voiau ei.

Ce licență ați făcut? Licența, teza de diplomă, mai știți ce temă avea?

Nu mai știu, nu era prea mare. V-am spus, numai laăștia care-mi plăceau mie aveam notă mare, la ceilalți, nu. Așa era și la liceu, învățam bine numai la profesorii care-mi erau simpatici – la franceză, la...

Și erați înscris la Junimea.

Da. A fost desființată când au cerutăștia alipirea Bucovinei la patria mamă. Societatea Arboroasa, aceea a lui Dimitrie Onciul, a lui Ciprian Porumbescu, a arhimandritului Pangrati a fost desființată când au fost condamnați ei.

Și ce făceați la Junimea? Scriați?

Nu, nu, eu n-am scris niciodată. O singură dată, când eram în clasa a III-a de liceu, a venit o colegă cu un carnețel aurit. Nu văzusem până atunci un carnețel aurit. Și zice: „Uite, toți colegii mi-au scris ceva în carnețelul meu, scrie-mi și tu!” Și i-am scris: „Fii tare ca o stâncă și nu uita că ești româncă”. Mai am o poezie în care vorbeam de lacrimi, pe care am scris-o altei fete:

„Lângă geam eu stau alene

Și în depărtări privesc.

Două lacrimi pun pe gene,

Că la tine mă gândesc.”

E frumoasă. Și la Suceava ați fost la un congres legionar...

Da, da. Era președintele studențimii pe toată țara, un om minunat, Șerban Milcoveanu, care trăiește și acum, în București. Are foarte multe scrieri tipărite despre cel pe care-l urăsc cel mai mult francmasonii și jidanii – el era cel mai apropiat de Corneliu Codreanu. Eu mergeam la Rarău când eram elev. Părintele stareț Efreim totdeauna-mi spunea: „Măi Alexandre, ce mă fac? N-am decât două chilii și bucătărie, și, când vin credincioșii aici, unde să-i culc când plouă, când e frig, când e ceva?” Eu mai glumeam cu el, de multe ori, zicând că eu mi-am ales „hotelul fân”. Odată el a zis: „Măi, acum a venit la mine Căpitanul cu o echipă de tineri. Ei taie copaci din pădure, cioplesc și-mi fac o cabană. Acuma am să pot primi sute de credincioși. Măine să te scoli și tu mai de dimineață, să mergi să-i ajuți la treabă!” „Bine, părinte, mă duc!” Dimineață m-am sculat, m-am dus acolo. Deodată, văd că vine cineva, într-un pulover modest, un om înalt, frumos, și ei încep să-i cânte *Ștefan Vodă al Moldovei*. El îi oprește – dar nu îi oprește ca militarii. Eu, când am auzit că a venit Căpitanul, am crezut că e un domn căpitan de la militarie. Și dimineață, când mă duc acolo și încep ei să cânte *Ștefan Vodă*, el îi oprește, dar foarte fin. Militarii spun: „Tăceți!”, însă el a spus: „Vă rog frumos să cântăm ceva lui Dumnezeu, nu mie”. Și el începe așa: „Cu noi este Dumnezeu. Înțelegeți, neamuri, și vă plecați”. Eu n-am de lucru și spun: „Domnu’ Căpitan” – au râs toți când m-au auzit; eu nu știam cine-i – zic: „Domnu’ Căpitan, ăsta e un cântec al evreilor!” „Tinere, nu! Evreii cântă așa: «Înțelegeți, neamuri, și vă plecați nouă, evreilor». ăsta e cântec ortodox, că noi spunem: «Înțelegeți, neamuri, și vă plecați

lui Dumnezeu, nu nouă!» Am rămas paf. Mi-a închis și gura și am înțeles că nu e vorba de un căpitan militar.

Ce fel de om era Căpitanul?

Vă spun: tot ce a făcut, a făcut împotriva ateismului comunist. Și el, și Moța. Și Șerban Milcoveanu era unul dintre cei mai apropiați de el. L-am cunoscut pe urmă pe Sebastian Erhan. Sebastian Erhan era cel mai vechi în Mișcarea Legionară. Pe mulți i-am cunoscut. Iar Căpitanul, după ce mi-a spus: „Nu, tinere, ăsta e cântec creștin ortodox, să ne închinăm lui Dumnezeu”, mi-a explicat multe lucruri. Mai târziu l-am căutat eu, când plecase de la Rarău. Am ajutat și eu la clădirea din București. L-am cunoscut pe generalul Vivi Cantacuzino. Am cunoscut pe multe din căpeteniile Mișcării. Când au murit Moța și Marin, eu i-am petrecut cu trenul de la frontieră, de la gara Grigori, până în București, unde au fost înmormântați. Așa m-am apropiat mereu, mereu de Mișcare, și acuma nu-i zi în care să nu mă rog pentru ei.

N-ați intrat în Mișcare, totuși, la Suceava, la congresul legionar?

Eu nicio secundă n-am făcut parte din partid. Am fost numai dintre cei care se rugau pentru ei, dintre cei care luau parte la a clădi ceva, a face ceva. La congrese, la lucrări chiar riscante. V-am spus că am fost la înmormântarea lui Moța și Marin. Iar în pușcărie ei mă considerau de-al lor.

Dar de ce n-ați aderat, de ce n-ați intrat în Mișcare atunci, la Suceava, la congres?

Păi, nu eram cu ei?

Dar n-ați aderat oficial...

Ce înseamnă oficial?

Ca membru.

La congres nu era niciun ne-legionar. Numai legionari. Și la Suceava, și la Craiova, cu Șerban Milcoveanu, erau numai și numai legionari. Și în închisoare, și după închisoare, toți cu comandant am lucrat. Am lucrat și în Fălticeni, tot cu ei. Și-n alte părți, tot cu ei. Dar nu făceam paradă.

În 1939 ați dat un concurs la București și ați intrat în poliție.

V-am spus că, neavând cu ce plăti gazda, amândoi românii am intrat la stat pe post de conțopiști. Eu am intrat, am reușit între primii la concurs. Profesorii care ne examinau erau cei mai mari juriști din țară, printre care și președintele Curții de Justiție, așa încât concursul a fost și greu și serios. Am reușit, mi s-a propus să rămân în București, la conducerea poliției – nu conducător, ci să fac parte din conducerea pentru București, nu pentru provincie. Dar Luțica – știți cine e Luțica?

Luțica din familia Băncilă?

Să vă spun ceva. Există o zicală care spune: „La fântâna cea de piatră, stau băieții și bat dintr-un tăbuiet de fată. Stați, băieți, nu vă băteți, că mai vine-un tăbuiet!” Și mai era [un tăbuiet de fată] la Fălticeni, la familia Băncilă. Și atunci, eu am ținut să fiu numit la Fălticeni, nu în altă parte.

Cum ați cunoscut-o?

Simplu. Am luat parte la un fel de concurs al unor elevi care au dat bacalaureatul. Și în acel concurs era și o rudă de-a mea. Și văd că vine o domnișoară, cu frățiorul ei mai mic, mult mai mic ca ea, ca vârstă, și se interesează la secretariat acolo ce condiții sunt să dea acest examen ș.a.m.d., ce acte trebuie să aducă, ce trebuie să pregătească, ce materii, ce cutare... Și asist la convorbirea ei cu fratele ei. Și ea ce-i spune? „Măi, Mitică, trebuie să

înveți, măi! Să nu aștepti protecție, să nu aștepti altceva. Nu-ți ajută nici Dumnezeu dacă nu înveți tu.” Pe mine m-a impresionat discuția asta și am stat pe un scaun aproape de ea, și ea a continuat, tot în sensul ăsta, să-i spună de ce trebuie el să învețe. „Cu cât ești mai pregătit, ești mai util pe urmă altora.” Și multe lucruri pe care le spunea numai cineva cu experiență în educație. Și atunci am întrebat-o cine e. Mi-a spus că e studentă la Medicină și, fiind din Fălticeni, am vizitat-o. Mama ei era văduvă. Locuiau chiar pe strada Creangă, în Fălticeni; mama ei se numea Aneta, tatăl ei, Leonte; mai avea un frate, Gheorghe, mai avea o soră Catrileana. Dar, din clipa în care am încercat s-o îmbrățișez pe această studentă, ea s-a opus. Nu-mi dădea voie decât cel mult, cel mult, să-i sărut mâna. Cel mult, nu cel puțin! Iar mama ei, din prima zi, a spus: „Eu, dacă văd că ești cuminte, te consider ca pe fiul meu”.

Bunicul ei, care fusese [preot]catehet, a fost deshumat și nu îi era putrezită mâna.

Da, mâna cu care ținea crucea și crucea nu erau putrede, deși trecuseră mulți ani. Restul corpului era putred. Dar crucea și mâna în care ținea el crucea cu care binecuvânta erau noi-nouțe.

Minune!

Și culoarea la mână!

Ce înseamnă asta, părinte? Minunea asta.

Ce-ați gândit, aceea este...

Și voiati să vă căsătoriți cu fata.

Da. Dar eu totdeauna simțeam că dacă am să fac și eu doctoratul, am să fiu și eu cu titlul de doctor, cum e ea ca medic, e cu titlul de doctor, nu? Și am amânat mereu. Între timp, am fost și arestat, am fost și pe front.

Dar până atunci ați fost șef al Biroului de siguranță din Fălticeni, nu?

Da, am fost un timp. Întâi am fost șeful biroului de populație, pe urmă am ținut de siguranță. Dar cu timpul am ajuns și la închisoare și la front, deci n-am mai fost lângă ea.

Dar niște evrei au depus mărturie că i-ați ajutat când erați la siguranță: Avram Esfrog, Șloim Zilberman...

Mulți, mulți...

I-ați ajutat, nu?

Atunci când am fost închis, au venit la Tribunalul militar și au depus în favoarea mea, că nu i-am persecutat. Dar nu asta interesează. Ea, cu timpul, adică ea când a terminat Medicina, a ajuns doctoriță la Huși. Ea, doctoriță la Huși, eu am plecat voluntar pe front. M-am dus la ea să-mi iau rămas bun. Până atunci, v-am spus, nu-mi dădea voie să-i sărut nici fruntea măcar, nici fața, nici nimic, numai mâna, iar atunci ea a fost mai... [M-am gândit:] „Dacă stau toată noaptea aici, ce se întâmplă, nu? Deci, de unde știu eu că m-oi mai întoarce de pe front?” Dacă ar fi amânat ea amabilitatea, era bine, dar... În noaptea aceea nu se putea, nu? Iar pe front mă puteam răni de moarte.

Și asta vi s-a și întâmplat...

Atunci când am fost rănit, m-am gândit că așa cum sunt, deși eram rănit la maxilar, nu la picioare sau mai aproape de picioare, mai bine mă duc la Putna și, pentru că Dumnezeu m-a salvat, îmi închin viața mănăstirii. Ea n-a vrut să creadă că îmi închin viața mănăstirii, l-a trimis pe fratele ei la Putna să mă întrebe dacă am fost lovit la creier, împușcat la creier. Eu nu i-am dat un răspuns clar, dar am rămas la Putna. Și ea atunci s-a căsătorit cu un medic, care mai târziu a ajuns profesor de medicină și cel mai bun savant împotriva poluării aerului, apei, și a ținut conferințe, în Franța și-n alte țări, a făcut onoare medicinei românești, a scris multe cărți și au trăit împreună într-o

armonie perfectă. Deci, a fost bine tot ce-a hotărât Dumnezeu.

Pe front ați avut acel accident foarte grav, la Stalingrad...

Nu accident, o rană. Maxilarul inferior a fost smuls cu totul de o schijă de șrapnel foarte puternică, și se ținea numai dintr-o parte. Schija a smuls de aici maxilarul, dar aici nu s-a rupt, în partea astalaltă. Bălăngănea. Medicii și-au dat cu părerea că voi trăi cel mult două ore, cât curge sânge la un curcan. În timpul ăsta a aterizat forțat un avion de vânătoare, de observație. Un ofițer, pe care eu îl dezgropasem când fusese acoperit de pământ de o bombă mare, de avion, a venit la aviatori și le-a cerut să mă ia, să mă salveze. Ei au spus că nu pot. El le-a pus pistolul în tâmplă, și atunci unul a șoptit către celălalt: „Îl luăm vreo 300-400 de metri, cât are putere pistolul, mai mult, îl aruncăm.” După vreo 400 de metri, sau așa ceva, pilotul îi spune observatorului: „Aruncă-l!” „Nu vreau să-l arunc!” „De ce nu vrei?” „Noi trebuia să ne aprindem în aer și să murim amândoi, și am scăpat, Dumnezeu nu ne-a lăsat să ne aprindem, și acuma cum vrei să-l arunc pe ăsta? Nu-l arunc!” N-a vrut. Aveau aparat de telegrafie fără fir și, la 600 de km de unde era aeroportul, au dat înștiințare că au un musafir nepoftit în avion. Acolo ne-a așteptat o doamnă de la Crucea Roșie, spitalul era înștiințat, și-n loc să fiu mort în două ore, eram deja pe masa de operație la spitalul militar.

La Suceava?

Nu! Spital de front, în Rusia.

Și v-ați întors în 1943 și ați mers la Putna. Și l-ați cunoscut pe mitropolitul Tit Simedrea. Dânsul v-a închinoviat?

Da, dar cum? Eu m-am hotărât să-mi închin restul vieții monahismului. Dar nu mă pricepeam ce trebuie să fac când vin la o mănăstire, habar nu aveam. Auzisem multe lucruri. Când mergi la papa, trebuie să săruți papucul... altele... Eu habar nu aveam să spun „Prea cuvioase”, sau „Bună ziua”, sau „Să trăiești” sau... nu știam nimic. Dar mi-am adus aminte că un coleg de-al meu, prieten, coleg de școală, de clasă, Ștefan Slăvoacă, e directorul Internatului Teologic din Cernăuți. M-am dus la el, ca să-mi spună el ce trebuie să fac. Sun la el, acolo unde avea biroul, la Teologie și, în loc să iasă el, iese alt arhimandrit. Zice: „Pe cine căutați?” „Pe părintele Ștefan Slăvoacă”. Era un profesor foarte bun, a scris foarte multe cărți de predici, cred că era profesor de filosofie creștină – catedra asta acum nici nu mai există. Și iese acela, arhimandritul Maximilian Ivanovici. „Pe cine căutați?” „Pe părintele Slăvoacă.” „Trebuie să vă spun că cel puțin două săptămâni nu-l găsiți. Dar, uite, dacă vă interesează ceva în legătură cu facultatea, poate aveți pe cineva să între la facultate la noi, eu vă stau la dispoziție, vă dau eu ce vă interesează.” Zic: „Nu mă interesează să dau pe altcineva la Teologie, mă interesează ce trebuie să fac eu ca să intru la mănăstire”. „Dar cine sunteți?” Și-i spun povestea pe care v-am spus-o. Și el îmi spune: „Nu te sfătuiesc să intri acuma la mănăstire, pentru că, având Facultatea de Drept, de Litere și Filosofie, și acuma ești cum ești, orice stareț va crede că ai să vrei să-i iei locul odată”. Așa mi-a spus el. În timp ce el îmi spunea că nu-i bine să intru la mănăstire, vine un om de serviciu de acolo și spune: „Părinte arhimandrit, vă cheamă mitropolitul Tit la birou”. El mă ia de mână: „Hai cu mine! Eu n-am putut să-ți dau răspunsul care-ți place, vino, că te duc la mitropolit”. M-a luat și m-a târât la el. I-a spus

mitropolitului ce mi s-a întâmplat și de ce am venit. Mitropolitul i-a spus: „Du-te și dă-i de treabă”. Pe masă avea două volume din *Istoria monahismului din România*. A început să lăcrimeze: „Ce făcea Daniil Sihastrul și alți călugări, pe vremuri, și ce-au ajuns mănăstirile acuma!” Și mi-a spus așa: „Părintele ți-a dat un sfat cum a crezut el, sincer. Eu îți dau alt sfat. Peste două săptămâni, eu am să merg la Putna. Acolo este un stareț căruia nu-i e frică că-i ia cineva locul. O să te duc eu la el, peste două săptămâni. Acuma, nu pot, că acuma trebuie să merg în altă parte, să sfințesc niște biserici”. Eu am ieșit de la el și mi-am zis așa: „De ce să vin eu peste două săptămâni? Eu mă duc la gară și întreb când este tren spre Putna”. Chiar atunci, când am ieșit de la mitropolit. M-am dus la gară la Cernăuți. „Când este tren?” Zice: „După masă, la ora cutare”. M-am dus la gară, am luat trenul până la Rădăuți, de acolo mocănița care urcă pe munte. Am ajuns pe la două noaptea la gara din Putna. Toți m-au sfătuit să stau în sala de așteptare până dimineață. Așa am făcut. Dimineața, am ieșit din sala de așteptare, m-am dus la șosea și întreb care e drumul la mănăstire. „Uite, mergeți pe aici, pe aici...” Când ajung în curtea mănăstirii, curtea era plină de țărani și toți țărani aveau cel puțin două straițe pline cu de toate, că au adus daruri la mănăstire. Era hramul mănăstirii, 15 august. Eu am intrat în biserică. Slujbă frumoasă, în sobor, cor minunat, toți cântau. Strana bună, slujba frumoasă. După slujbă, starețul i-a rugat pe toți țărani să meargă la masă. Eu mi-am zis: „Ei au adus de toate, în două-trei traiste fiecare. Eu n-am adus nimica, ce să caut eu la masă?” Am rămas în biserică și, v-am spus mai înainte, m-am dus la mormântul lui Ștefan, cum făcusem când eram elev, dus în excursie de Bodnărescu, așa am făcut și atunci: „Măria Ta, ce-i de făcut?” Sigur,

fără niciun răspuns. Peste vreo jumătate de oră, văd că intră un călugăr să caute niște cărți acolo, că i-a cerut părintele să-i ducă unde era masa de obște a tuturor. Erau împărțiți în două, că nu încăpeau toți țărani într-o singură sală, oricât de mare ar fi fost. Și călugărul mă întreabă: „Dumneata ce faci aici?” Zic: „Eu n-am adus nimica, de aceea nu mă duc la masă.” „Atunci, pentru ce ai venit la mănăstire?” „Am venit să vorbesc cu părintele stareț, că vreau să intru în mănăstire.” El m-a luat de mână și m-a târât fără voia mea până acolo unde era masa. Erau acuma spre sfârșite. Mâncaseră și felul întâi, și doi, erau acuma la cozonac și la cafele și la... Și el spune: „Părinte stareț, tânărul acesta spune că vrea să vorbească cu Prea Cuvioșia voastră”. Și el zice: „Ia vino încoace!” Când mă apropii - „Ce vrei?” „Vreau să intru în mănăstire.” „Dumneata, de mănăstire? Dumneata, care nu ascuți nici de tatăl matale, și care spui la profesori: «Dom' profesor, n-ai voie să-ți spui colegului meu *Prostule!* Sau *Leneșule!* Dumneata trebuie să-i dai nota care merită, dar n-ai voie să-l jignești pe colegul meu». Dumneata la ce te pricepi? Știi să mulgi vacile?” „Nu știu.” „Știi să faci cutare?” „Nu știu.” „Ce știi să faci?” „Știu să cosesc fân, grâu nu pot, că se spune că vine spic lângă spic, cum cosesc unii, fără să se încrucească” „Atunci de ce-mi ești bun aici? Nu ești bun de nimica! Nu ești bun de nimica! ! Nu ești bun de nimica!” Eu m-am speriat: „Dacă mi-a spus că eu nu ascult de tata și am spus la profesori așa, exact așa am făcut! Țta cunoaște și gândurile acuma, ce mă fac eu?” El, atunci când a văzut că eu tremur, zice: „Măi Alexandre, nu-mi spuneai tu mie King Kong, când eram copii și ne luam la trântă?” Pentru că el, când ne luam la trântă, îți dădea cu capul în piept și cădea jos. Era foarte tare în dovleac. Și pe urmă m-a primit. El m-a îndemnat să

merg la Slobozia, el m-a ajutat în toate. El mi-a fost și stareț, și naș de călugărie, și cel mai bun prieten.

Cum îl chema?

Prelipceanu Paisie. El mi-a fost și duhovnic, el mi-a fost toate, iar mai târziu a venit și el la Antim, și atunci i-am fost eu duhovnic lui. El e înmormântat la Putna acuma. Eu am venit la Antim, la un părinte care se cheamă Damian Stog. El făcea prescurile pentru Mănăstirea Antim și pentru multe, multe biserici din București, că el a trăit ca prescurar. Ieromonah! Dar în chilia lui de la Antim, dacă venea un călugăr – din Moldova, din Ardeal, din Basarabia, de unde venea, din orice parte a lumii, care avea interese la București –, el spunea: „Uite ce e, eu nu pot să rămân în chilie. Am treabă, trebuie să mă duc undeva!” Și-i punea acolo și pâine, și mâncare, și băutură, și toate, și-l lăsa să doarmă în chilia lui, iar el dormea pe jos în prescurărie, pe dușumele. Vă spun aceasta, ca să știți cine era părintele Damian Stog. El și-a dorit, după mulți ani, să meargă la Ierusalim, și părintele Sofian i-a dat voie. S-a dus la Ierusalim, s-a dus la Iordan să vadă Iordanul, și, când a intrat în Iordan, în aceeași clipă, jidanii l-au împușcat, și nu i-au ridicat trupul mai mult de opt luni de acolo și a fost mâncat de păsări, de... Știu eu?... De șobolani. Nu știu dacă e clar ce v-am spus.

Da, da.

Jidanii au tras de departe în el, când era la Iordan.

Părinte, despre gruparea Rugul Aprins de la Mănăstirea Antim, din care ați făcut parte, ce ne puteți spune? A fost ideea lui Tit Simedrea?

Nu, Tit Simedrea numai l-a corectat pe Sandu Tudor, adică l-a încurajat. Ideea nu-i a lui. Sandu Tudor a pornit întâi cu un gând viclean la Sfântul Munte. El avea mare talent la scris, foarte mare talent, nu mare! Poate ați

citit *Acatistul Rugul Aprins*, scris de el... Ați văzut, are o finețe, și de ziarist și de scriitor, chiar Firmilian, mitropolitul de aici, al Olteniei, l-a chemat ca el să-i corecteze toate cărțile pe care le-a scris el în limba lui, să le facă mai literar. Sandu Tudor, nu știu din ce motiv, avea încredere în mine ca să-l ajut la organizare. E greu să organizezi un grup mare de persoane dacă n-ai pe cineva ca organizator, adică mai energic. El nu era iubit din cauză că făcea observații la toți, când greșea cineva. Odată a vorbit atât de mult împotriva vorbăreților și a celorlalți, că eu am făcut o glumă. Schimnicii, în vechime, n-aveau voie să vorbească decât șapte cuvinte pe zi. Zic: „Părinte, pentru că mulți schimnici n-au vorbit șapte cuvinte, ci numai două pe zi, s-a cumulat o sumă de cuvinte nespuse. Acum, părintele Daniil le debitează pe cele ce nu s-au spus în decursul veacurilor, nu?” Au râs toți, dar el nu s-a supărat, știa că eu îl iubesc. Ceilalți nu-l iubeau, pentru că era prea riguros, le făcea observații tot timpul. Eu l-am iubit pentru că el era riguros cu el, în primul rând, nu cu ceilalți.

Dar era un om dur?

Da, dar întâi cu el, nu cu alții. Și el mă punea, pentru că avea de gând să organizeze niște cursuri de misticism la Govora, mă trimitea: „Du-te acolo, faci rost de toate camerele, să fie curate, spoite, curățate, pături, mâncare, tot ce trebuie să facă”. Și eu făceam ca cel puțin două săptămâni să aibă toți ce le trebuie.

Poate fi înviat Rugul Aprins în ziua de azi?

Adică reactivat? Nici vorbă!

Măcar ca idee?

Nici vorbă! Eu am studiat foarte multe. Herodot și toți istoricii antici care au vorbit despre geți și daci, în scrierile lor. Și toți istoricii spun cam așa: „Dacă geții sau

dacii ar fi fost uniți, niciun Alexandru Macedon, niciun Cezar, niciun împărat persan nu ar fi putut să-i biruiască”. Și eu cu asta dovedesc că suntem descendenții lor, că nici românii nu se pot uni trei sau patru pentru credință sau pentru autohtonie sau pentru o idee românească sau creștină. Nu-i cea mai bună dovadă că suntem descendenții lor? Eu am înființat... nu știu dacă știți asta, că am și eu un copil din flori. Se cheamă Așezământul Studențesc Sfântul Apostol Andrei. Apostolul Andrei i-a încreștinat pe daci. Și Sfântul Apostol Pavel spune: „Creștinii au mulți învățători, dar părinte e numai acela care te duce la botez, la Hristos”. Deci, părintele românilor trebuie să fie Apostolul Andrei, nu alții. Și când i-am spus fraza patriarhului Teoctist: „Uite ce spune Sfântul Apostol Pavel, și noi, în tot Bucureștiul – care are două sute de biserici – nu avem niciuna cu hramul celui care i-a încreștinat pe strămoșii noștri”, atunci Teoctist a spus: „Lasă, că la Biserica Neamului am să pun ca hram Sfântul Apostol Andrei”.

Erau oameni deosebiți la Rugul Aprins, Vasile Voiculescu, părintele Arsenie Papacioc...

Am stat chiar cu el în celulă, cu Voiculescu.

Părintele Dumitru Stăniloae, părintele Sofian, părintele Ghiuș, părintele Petroniu...

Părintele Petroniu era cel mai serios dintre toți călugării de la Antim, adică cel mai evlavios și cel mai smerit.

Acum e la Prodrumu.

La Prodrumu... și acolo e cel mai bun. Numai că acum n-aude.

Mai era Alexandru Elian, eminescolog. Și părintele Arsenie Papacioc, care acum este la Techirgiol.

Da... noi de trei ori ne-am întâlnit în pușcărie, în aceeași celulă.

Părintele Felix Dubneac...

Da, acuma și Roman Braga și Felix Dubneac sunt în America, acolo fac slujbe la o biserică.

Alexandru Mironescu...

Da, mare profesor universitar.

Andrei Scrima...

Andrei Scrima... nu-s de aceeași părere cu dumneavoastră. Părintele Daniil, adică Sandu Tudor, îi spunea *Sincliticos*. Sinclitic înseamnă adică... ca și domnu' Goe, ca și orice alintat, care crede că dacă e pur sânge nu se amestecă cu țaranul, cu opincarul. Și, aflând de el regele Indiei, a făcut o vizită la președintele țării și l-a cerut pe el. Și atunci nu s-au putut opune, dacă regele Indiei a cerut pe cineva președintelui.

[E vorba de vizita vicepreședintelui Sarvepalli Radhakrishnan în România, din anul 1956...]

L-a luat la el, l-a luat la universitățile cele mai mari, budiste, și el, fiind alintat ca domnu' Goe, s-a lăsat influențat de budism... De câte ori venea la Antim, eu i-am spus: „Dacă cunoști bine budismul, scrie o carte în care să faci comparație între concepția budistă și creștinism”. Totdeauna m-a amânat, mi-a dat să apelez la alții, el n-a vrut să facă. El se împărtășea fără spovedanie. Ajunsese să facă tot fără să [ia binecuvântare]... Măcar, dacă n-are încredere într-un duhovnic, să meargă la altul, sau să-i spună părintelui Sofian, sau să ceară părerea sau sfatul... Nu! El n-avea nevoie de nimeni mai mare ca el. Și a mai făcut ceva. I-a scris într-un ziar pe toți cei de la Rugul Aprins, numele și prenumele și strada și numărul, așa că securiștii, după ziarul acela, ne-au luat pe toți și ne-au arestat. Mă iertați, a trebuit să vă spun adevărul. Eu nu

spun că a fost cu rea intenție la el, dar naivitatea înaintea lui Dumnezeu e îngăduită numai copilașilor. Ceilalți se cheamă că vând și părăsc. Așa spune aici, în carte: că „vă vor vinde...” Adică frații voștri creștini vă vor vinde pe cei care vă ațișati că purtați cruce, aveți icoane, vă rugați și nu faceți totul în taină, cum vrea Dumnezeu, adică numai în duh și-n adevăr.

Părinte, când ați fost arestat, de ce ați fost acuzat?

Ei, faptul că ne rugam pentru binele creștinismului l-au clasificat, după codul lor penal, ca *activitate intensă contra clasei muncitoare*. Am fost arestat la Căldărușani, într-un chip puțin mai romantic. Părintele stareț de acolo mi-a spus: „Părinte Adrian, eu trebuie să merg cu șareta până la Moara Vlăsiei – primul sat de la Căldărușani, cel mai apropiat; înainte se numea Codrul Vlăsiei. Acuma-i spune Moara Săracă. Înainte era Codrul Vlăsiei, unde veneau haiducii și luptau împotriva fanarioților. Când prindeau un boier fanariot, cu caleașca, cu bani, îi lua banii și-i dădeau la săracii români – ați auzit, nu? Nu lua pentru ei. Între haiduci, cel mai celebru a fost cel de la Caracal, Iancu Jianu. Dar el era boier. Deci, el nu fura de la fanarioți pentru el, că el avea bani și moșie, el fura ca să dea la săraci, ani de zile, nu o singură dată! Deci, el avea oamenii lui, care-i spuneau: „Uite, acum a pornit de undeva o caleașcă, un poștalion cu atâția cai, un fanariot” – și el ieșea acolo înainte și îi lua banii și dădea pe urmă la săraci. Nu la aceiași săraci. Știți cumva o întâmplare de-a lui? Cu vaca?

Nu!

Pot să vă spun. Unui țăran i se spune câtă dajdie trebuie să dea, că s-a pus de fanarioți dajdie și pe fumărit, și pe oierit, adică ei spuneau că atâta era porunca fanariotului, mai ales a boierului, a voievodului fanariot,

dacă tu aveai șapte oi, el spunea să dai dajdie zece oi, lâna. Câte hornuri ai la casă, pe fumărit – impozit! El spunea odată că vedea de aici câte hornuri ai, pe urmă de acolo...

Vedea mai multe!

Păi, trebuia... ce însemna vameș? El plătea dajdia pentru alții, dar pe urmă lua de la acela mai mult, nu? El, săracul, degeaba să facă pe vameșul? Să nu câștige și el? Și un țăran primește poruncă să dea atâta, or, el n-are. Și atunci, singura soluție pe care o avea el la gospodărie era să-și vândă vaca. Merge cu vaca prin pădure și-l întâlnește Iancu Jianu. „Unde mergi?” „La târg!” „Dar ce vrei să faci?” „Să vând vaca.” „Dar de ce-o vinzi? N-ai copii?” „Ba am copii, am atâția, și eu, și nevasta...” „Și de ce o vinzi?” „Păi, uite ce mi-au spus fanarioții!” Și atunci, Iancu Jianu zice: „Ia pitește vaca mai încolo, după un tufiș!” A stat el acolo și, deodată, când vine un rădvan cu un fanariot, oprește caleașca, îi ia banii, pe el îl trimite mai departe fără bani, fără pungă, și pe urmă dă banii la sărac: „Du vaca înapoi acasă, la copii!” Ca să știe toți!

Ați fost arestat într-un mod mai deosebit, spuneți...

Da. Părintele stareț zice: „Mie mi-e urât să merg singur cu cabrioleta la Moara săracă, vino și – cum se spunea între noi – cuvioșia ta!” Bine... Mă urc și eu lângă el, el mână calul și, după ce facem un kilometru de la mănăstire spre sat – numai un kilometru! –, ajungem la șosea. Eu mă urc în șaretă, merg cu părintele un kilometru și ceva, ajung la șosea, și acolo era o dubă. Știți ce înseamnă dubă, nu? O mașină care n-are geamuri, totul e negru. Și domnii securiști spun: „Să trăiești, tovarășe colonel! Bine că ni l-ai adus!” – pentru că pentru ei era penibil să vină în mănăstire, să mă aresteze în mănăstire, să audă toți că au venit securiștii și au arestat un călugăr sau ieromonah. Nu era mai bine că mă duce plocon?

Deci, starețul era colonel?

Da, dar până atunci n-am știut nici că e colonel, nici că la Moara Săracă la șosea era duba pentru pușcăriași. El, acum, datorită faptului că a fost colonel, a ajuns episcop.

Cum îl chema, părinte?

Aaaaa! Dacă-mi aduci buletin că ești de la securitate, îți spun. Am destule de astea în chilie, care înregistrează...

V-au bătut foarte tare în închisoare, părinte? Ați fost bătut de multe ori?

Da. Odată eram dus de la Suceava la Jilava. Închisoarea din Suceava e foarte aproape de mănăstirea de acolo... Nu Sfântul Ioan, este altă mănăstire acolo. Și văd că intră într-o zi un securist în celulă. N-a trecut nicio secundă de când a intrat, întâi mi-a dat cu bâta în cap, pe urmă a început cu picioarele să-mi dea în burtă, și mai jos de burtă. M-a trântit jos, și a început să dea cu toată setea, să mă distrugă. Eu m-am uitat, probabil, nu speriat, ci mai mult ciudat, la el... El: „Ce te uiți așa la mine?” Zic: „Ați auzit că am făcut eu așa ceva cu altul și vreți să vă răzbunați? Sunt de acord. Dar, dacă nu știi cine sunt, ce-am făcut, de ce dai cu atâta sete, cu atâta cruzime?” Și el îmi spune: „Ce crezi, că eu n-am conștiință?” În loc de „of” și „au”, am început să râd. „Ai conștiință!” Or, ei nici n-aveau altă metodă.

Am mai citit cărți despre cum a fost în închisoare. Și eu nu înțeleg cum au rezistat acolo... Știu că mulți au cedat, sub tortură. Cum se poate rezista în astfel de condiții?

Chiar mulți preoți, la Aiud, s-au dezis, au spus: „Noi am făcut pentru salariu, am propovăduit Evanghelia, nu credem în Dumnezeu!”

Dumneavoastră cum ați rezistat, părinte?

Nu știu, n-am rezistat eu. Nu știu. Nu vă pot răspunde. Nu e constituția fizică care a rezistat. În antichitate și-n vremurile vechi, când o armată biruia pe alta, scotea amândoi ochii la toți, numai unuia îi scotea un singur ochi, să meargă acasă, să spună ce-au pățit ceilalți, ca să nu se mai opună țara la dușmanul respectiv. Părintele Daniil [Sandu Tudor] a fost bătut până ce l-au omorât și l-au aruncat la groapa cu gunoi. Or, Dumnezeu vrea ca unul să nu moară, să spună la alții ce s-a întâmplat. Nu e rezistența mea. Eu n-am știut că o să-mi dea atâția ani Dumnezeu, nici n-am cerut.

Atunci când vă aruncau cruciulița la gunoi...

Da, o aruncau mereu în coșul cu gunoi. Și eu de șapte ori m-am dus și am luat-o. Ei îmi dădeau și peste mână, peste toate, eu nu mă lăsam. Și i-am obosit eu pe ei.

Și v-au lăsat-o, până la urmă?

Mi-au lăsat-o.

Unde era asta? La care închisoare?

La Aiud.

Acolo a fost cea mai cruntă închisoare? La Aiud?

Nu. Cea mai cruntă a fost la Pitești, unde tot doi jidovi, Nikolski, general, și încă un colonel jidan, i-au pus să se omoare ei între ei.

Ați fost la Pitești?

Nu. M-ați întrebat care a fost cea mai cruntă închisoare.

Dar care a fost cea mai rea în care ați fost închis sfinția voastră?

Aiudul. Și la Poarta Albă, la Ostrov, Dunăre - Marea Neagră, când s-a făcut canalul acela... Ne-a trimis să facem noi canalul. Și acolo au murit foarte mulți.

Și cum se purtau cu dumneavoastră? Cu deșinuții?

Simplu! De exemplu, dacă nu le convenea ceva, iarna, când era gerul mai mare, mă puneau într-o carceră afară, o carceră de lemn, afară, nu era în clădire, în baraca unde erau deținuții. Îmi spuneau să mă dezbrac și turnau apă rece pe mine. Dacă aș fi fost de tot gol, poate că nu era așa rău, dar, fiind puțin îmbrăcat, apa aceea îngheța pe mine. Și odată mi-au înghețat mâinile, a căzut și pielea, și sub piele, încât se vedeau și vinele, și oasele. Am fost pe urmă, după ieșirea din pușcărie, la mulți dermatologi, și la Deva și la multe spitale, la dermatologie, să-mi refac pielea. Și foarte greu s-a refăcut, după mulți, mulți ani.

La Gherla ați fost?

Nu. Am fost la Jilava șase ani, la Brașov un an, la Făgăraș trei ani, și la Aiud, din '58 până-n '64 în august sau septembrie, așa ceva.

Și la Canal?

La Canal cred că un an și jumate. La Canal eram pus să încarc niște vagoane cu prundiș, și alte munci. Acolo au murit, pot să spun, mai mulți ca la Aiud, mai mulți deținuți. Acolo erau trei barăci mari numai cu preoți. Așa de mulți preoți!

În ce perioadă ați fost la Canal?

'62-'63-'64, atunci. Ultimii ani. A fost decretul acela din '64 al lui Ceaușescu, care ne-a scos din pușcărie.

Ați fost arestat de mai multe ori, întâi în 1945. În '45 ați fost arestat prima oară, un an de zile, după aceea în '50. Prima oară ați fost la Ialomița. Și ați înființat o celulă, un cuib legionar la Suceava, cu colegii de la Teologie.

Asta-i altceva.

Cuibul „Reînvierea”, parcă...

Da, s-a înființat. Dar aceia au fost duși tot la Aiud, dar s-au lepădat. Unul era chiar din Bosanci.

*Până la urmă ați fost condamnat printr-o înscenare.
A fost o înscenare acel proces.*

Nu e nici prima, nici ultima. Acuma știți ce scriu doi jidani despre mine? Ei sunt istorici la Academia Română. Și cartea se cheamă așa: *Ce-a suferit Biserica Ortodoxă în timpul comunismului*. [Lucian] Turcescu și încă unul, am aici cartea scrisă de ei. Ei spun că eu am fost arestat la Suceava și la Fălticeni pentru atrocitățile pe care le-am făcut împotriva evreilor când s-a retras armata română de pe front și evreii au întâmpinat-o cu grenade, cu sticle, cu benzină aprinsă și cu altele, și că eu i-am chinuit atunci pe evrei. Eu atunci eram demult în mănăstire, nu eram pe front, nici nu m-am retras cu ceilalți de pe front. Adevărul nu e ce scriu ei. Și le-am răspuns așa: noi am avut un cărturar mare în Moldova, pe Grigore Ureche, cronicarul, care a spus: „Prieten mi-e Platon, prieten mi-e Aristotel, dar cel mai mare prieten trebuie să fie pentru un istoric, oricare istoric din lume, Adevărul – Adevărul cu A, adică Dumnezeu”. Or, ăștia fac cea mai mare minciună și spun că și părintele Sofian, și părintele Benedict, și toți ăștia au fost legionăroi, legionăroi, legionăroi. Că au chinuit, că au făcut cutare atrocități împotriva evreilor, împotriva tuturor. Părintele Benedict n-ar fi lovit un țânțar – Doamne, ferește! Dacă-l pișca un țânțar, el nu-l atingea. Sau o muscă. Și ei spun c-a fost criminal!

Cu securiștii care v-au bătut în închisoare v-ați mai întâlnit pe urmă?

Nu! Nici nu m-a interesat. Unul, Blehan, fecior de cantor din Iași, mi-a spus: „Ce crezi, că eu n-am conștiință?” În durerea cea mare, când trebuia să gem, să oftez, eu am râs: conștiință!

Da, pentru că el învățase în școlile lui că altceva înseamnă conștiință. Ați făcut un recurs în anulare împotriva sentinței și ați fost achitat.

Da, pentru că eu, când am fost predat de către starețul meu la duba neagră, la Aiud, m-au condamnat la 20 de ani de temniță grea, muncă silnică pentru activitate intensă, iar la Jilava, când am fost ridicat de curtea militară, mai mulți judecători militari m-au achitat cu unanimitate de voturi, cu sentința cea mai favorabilă. Nici măcar nu s-au mutat în camera de deliberare, m-au achitat de pe scaun. Această sentință și acuma o am la mine. Achitare cu unanimitate de voturi de pe scaun. Și eu atunci, la Aiud, când am fost condamnat la 20 de ani, am făcut recurs – că nu se pot da două pedepse pentru același fapt și să fie atât de diferite. Așa spune toată legea, încă de pe timpul romanilor. Or, latinii spun: *non bis in idem*, nu se pot da două sentințe pentru același fapt, pedepse diferite, nu? Și aveam și dovezi că n-am mai făcut nicio activitate. Unde era s-o fac? La maici, la mănăstire? Sau unde, în biserică? În închisoare am făcut sau unde? Dacă eu am fost arestat una după alta, nu? Unde era să fac această activitate? Dar procurorul a spus: „Nu, se respinge cererea de recurs și i se va aplica pedeapsa cea mai grea”. Eu am fost condamnat pentru două fapte, cea mai grea era asta de douăzeci de ani muncă silnică. Adică nu numai că nu mi-a dat voie să fac recurs, ci a aplicat pedeapsa cea mai grea, fără drept de recurs. Și acuma am o sentință nouă, similară. Bine, nu contează. Chiar râd părinții de aici: „De ce mai crezi că o să se facă dreptate? La ce mai spui că faci recurs? Știi precis că n-o să-ți facă nimeni dreptate!”

Acum zece ani, în '96, ați fost achitat de 37 de judecători. Tribunalul militar a dat o sentință de achitare...

Curtea supremă!

Dar doi dintre judecători au avut o opinie diferită de ceilalți.

Doi, doi! Nu împotriva sentinței, ci altă motivare.

Altă încadrare, la alt punct.

Altă încadrare, da. N-are valoare. Nicio judecătorie n-a avut în vedere acest lucru.

Dar sentința de achitare e valabilă, ați fost reabilitat.

Păi, reabilitat. Dar terenul pe care l-am cumpărat eu, când mi-a trimis tata bani, ca să-mi fac casă cu pomi, cu tot ce-am vrut eu, mi s-a luat și nu se mai dă...

Cu cei din alte loturi v-ați întâlnit în închisoare? Pe Nicu Steinhardt, pe părintele Steinhardt, l-ați cunoscut?

Pe el nu l-am cunoscut.

Nici pe Valeriu Gafencu?

Ba da. L-am cunoscut și pe [pastorul Richard] Wurmbrandt și, spre deosebire de toți care l-au cunoscut, eu mi-am dat seama că-i șarlatan. Spre deosebire de toți ceilalți, eu am afirmat și am dovedit și la toți ceilalți: e viclean și șarlatan!

Știți că era să iasă pe locul întâi, dintre cei mai mari români?

El, când suferea cu plămâni, ceilalți, deși nici ei n-aveau mâncare să supraviețuiască, i-au dat lui. El a spus: „Prima dată când ies din pușcărie, am să mă botez ortodox!” – a spus-o numai de formă. Pe urmă, știți ce a declarat el? Dacă eu sunt evreu și puteam să primesc pachete câte vreau de la JOINT [sistemul mondial de

ajutorare a evreilor], de ce să iau eu de la un legionar mâncare? Vedeți ce fals?

Și pe Valeriu Gafencu cum l-ați cunoscut?

L-am cunoscut, dar am stat foarte puțin lângă el. Pe cine am admirat eu cel mai mult dintre toți pușcăriașii a fost un țăran, Ilie Imbrescu, din comuna Socetu, de aici, aproape, lângă Roșiorii de Vede. Pentru că, orice i-ar fi făcut, ori îl băteau, ori îl omorau, el niciodată nu și-a schimbat poziția lui de creștin și român. Român, român! Cea mai mare pildă de statornicie. Mântuitorul a spus așa: „Ce-ați ieșit să vedeți în pustie, la Ioan Botezătorul? O trestie bătută de vânt? Nu! Un stâlp care, orice-ai face împotriva lui, nu se mișcă și nu se schimbă”.

L-ați cunoscut pe Mircea Vulcănescu?

Nu. Adică știam de el, dar n-am stat în aceeași celulă.

Mai vorbiți-ne despre Rugul Aprins, părinte...

În primul rând, rugul aprins arde și nu mistuiește, adică cine se aprinde cu rugăciunea către Dumnezeu, trupul lui, sufletul lui rămâne aprins, nu numai că nu se prefacă în cenușă, cum se prefacă și lemnul și cărbunele și huila și toate se prefac în cenușă, și chiar și tămâia se prefacă în cenușă. De ce? Pentru că la tămâie sunt două părți. Tămâia când e aprinsă o parte se face cenușă, o parte mireasmă. Mireasma se ridică la altarul cel mai de sus al lui Dumnezeu – mireasma duhovnicească, nu? Iar cenușa rămâne în fundul cădelniței. De aceea, la un creștin, ca să ajungă sus, ajunge numai mireasma duhovnicească, iar restul înseamnă smerenie. Adică un creștin, când se roagă, are nevoie și de partea de smerenie, și de partea de nădejde, care ajunge la altarul cel mai de sus, pe care Îl are Dumnezeu în cer. Nădejdea te duce cel mai sus, iar smerenia te lasă cel mai jos. Maica Domnului, când

cântăm în cinstea ei, cântăm: *Dumnezeu a căutat spre smerenia roabei Sale*. Saul, care-L prigonise pe Hristos, a devenit foarte smerit amintindu-și mereu cât L-a prigonit pe Hristos și pe toți creștinii. Și, având el această smerenie, Dumnezeu, în trup sau în afară de trup, l-a ridicat până la al treilea cer. Deci, Dumnezeu numai pe cei smeriți îi înalță. Din cele zece fecioare din pilda Mântuitorului, numai cinci erau milostive și smerite. Celelalte au bătut la ușă după ce Mântuitorul a intrat cu cele smerite în camera de nuntă: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă!” Așa fac doamnele, domnișoarele care nu-s smerite: „Și eu sunt fecioară!” Și Mântuitorul spune: „Nu vă cunosc pe voi! Plecați de aici!” Pentru că numai pe cele smerite și milostive le-a luat Dumnezeu în camera de nuntă. Numai cei smeriți pot deveni mireasa lui Hristos.

Rugul Aprins simbolizează focul sufletesc lăuntric, duhovnicesc, care e mai puternic decât orice foc material, dar nu mistuie, nu te distruge pe tine, ci te înviorează... Cum spune Proorocul David: „Înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale”, atunci când te rogi la Dumnezeu. Și părintele Daniil [Sandu Tudor] și toți care au participat la *Rugul Aprins* asta au vrut: să revigoreze legătura creștinului din timpul marxismului cu Dumnezeu, să întinerească toți prin rugăciune, să prindă puteri mai mari.

De Ivan Kulâghin ați auzit? De la Optina?

Da. Și nu numai că am auzit, ci l-am și văzut, am și vorbit cu el. El a fost arestat și trebuia omorât de comuniști. El era duhovnicul nu numai al credincioșilor care erau omorâți în pușcărie, ci și duhovnicul preoților, călugărilor și chiar al mitropoliților. Așa era de bun duhovnic, încât mitropoliții se spovedeau la el. El l-a convins pe un paznic de închisoare, pe un gardian, că se va ruga toată viața lui pentru el dacă-i facilitează o fugă, și

acela i-a facilitat-o. El auzise de la alții că-n Munții Carpați sunt niște sihaștri care se roagă pentru pravoslavnicii din Rusia, care sunt chinuiți de către comuniști. Și el a vrut să ajungă la acești sihaștri, de aceea a fugit din Rusia în România. Și a umblat pe la diferite sihăstirii, și metoace, și astea, care-s mai departe de mănăstiri, nu? Aproape toate mănăstirile mari au un schit mai sus, și Tismana, și oricare, nu? A umblat, a umblat, a umblat și n-a găsit chiar ce i s-a spus. Și atunci a venit la Cernica, de la Cernica a auzit de Antim, a venit la Antim și a aflat aici de părintele Gheorghe Roșca, care era basarabean, și de alți preoți și duhovnici care păstrau foarte bine și Ortodoxia, și duhovnicia, adică și pentru credincioșii care veneau la spovadă. Aflând comuniștii ce face el, l-au pârât la comandamentul sovietic din Constanța. Atunci aveam comandament sovietic la Constanța, cum avem acum comandament american la Constanța, nu? Și atunci, ei l-au arestat de la Antim, l-au judecat la tribunalul lor militar ca spion, l-au condamnat la moarte, și l-au trimis în Siberia până ce se va face executarea. Adică i-au dat un răgaz să facă contestație. El a trimis odată pe cineva din Constanța la Antim, ca să-i dăm un cojoc, știa că are să meargă în Siberia. De atunci, nu mai știu nimic despre el. Nu mai avem niciun semn de la el. Și de la Putna au arestat niște călugări și i-au dus în Siberia, și nu s-au mai întors nici după 30 de ani.

El a adus la Antim tradiția isihastă de la Optina, a lui Paisie Velicikovski?

Nu, nu! Paisie Velicikovski era al nostru, Paisie Velicikovski n-a adus rânduiala părinților din Rusia, el a făcut aici rânduiala mai deosebită, Paisie.

Dar ce influență a avut Ivan Kulâghin asupra Rugului Aprins?

Mare! Pentru că noi, când am aflat câți au fost omorâți în închisorile rusești, nu ne-am întărit? Ba da! Și el era un exemplu, deși el trebuia omorât, dar a riscat totul ca să fugă de acolo, dintr-o închisoare, să fie urmărit atâta, și la urmă iarăși prins și condamnat la moarte. Pentru noi, asta nu era exemplu?

Cu părintele Sofian ați fost în celulă?

Nu.

Nici cu părintele Stăniloae?

Cu părintele Stăniloae am fost. Cel mai mult am stat cu Vasile Voiculescu, poetul, împreună.

Ce fel de om era Vasile Voiculescu?

Nu numai smerit, modest, dar de-o blândețe serafică. De-o bunătate și o blândețe serafică. Odată, niște caralii – ăia erau securiștii care ne păzeau – l-au pus să ducă un butoi mare, or, el era slab, firav, nu putea. Și i-au spus: „Dacă nu poți să muncești, n-ai dreptul nici să mănânci”. Și l-au oprit să i se dea mâncare de la bucătărie. Și așa, cu mâncarea aceea, mulți au murit de foame. Nici aceea n-au vrut să i-o dea. Și atunci noi, vreo câțiva de lângă el, am vrut să-i dăm din pâinea noastră – pâinea era cel mai consistent aliment, dar era atât de subțire, că noi spuneam, nu știu dacă în glumă sau în serios, că se vede prin ea. Adică o felie de pâine cât palma era de trei ori mai subțire decât degetul. Și noi rupeam dintr-a noastră, câțiva, trei, patru, cinci, șase, ca să-i dăm lui. El nu voia și eu l-am forțat: „Asta e sinucidere. Dacă nu primești, faci un păcat mai mare!” Și până la urmă, a primit.

Pe părintele Mina Dobzeu l-ați întâlnit, părinte?

L-am cunoscut.

Dar pe Valeriu Gafencu?

N-am stat cu el, dar mereu primeam știri prin perete, știți cum aveam, telegrafie fără fir la pereți, știam morse...

Deci, comunicați cu ceilalți...

Da, comunicam.

Și cum era Valeriu Gafencu?

Nu era numai el! De el s-a vorbit mai mult, dar erau mulți de ăștia. V-am spus că eu am stat cu un țăran de lângă Roșiorii de Vede, din satul Socetu, pe care l-am admirat mai mult decât pe Gafencu și pe toți. Țăsta era țăran simplu, dar atât de altruist și atât de hotărât, de statornic, orice îi făceau, ori îl băteau să-l omoare, orice, el nu-și schimba atitudinea deloc, niciodată.

Dar Arsenie Papacioc?

Cu el de trei ori am fost împreună în închisoare.

Și cum era părintele?

El era mai... Hai să vă spun și asta, deși n-aș fi vrut. Mișcarea Legionară știți de cine a fost înființată, nu?

[Corneliu] Zelea Codreanu.

Da. Și v-am spus că el ne-a tâlcuit de ce-a făcut-o: a făcut-o pentru apărarea Ortodoxiei. El nu era antisemit niciodată, niciodată, nici o secundă în viața lui! Dar, între legionari, mai ales după moartea lui Codreanu, s-au ivit alții, care nu erau de acord cu Zelea Codreanu. Mai ales când a venit Horia Sima la conducere, s-au ivit și antisemiți. Când eram eu elev la Cernăuți și student la Cernăuți și la Drept și la Teologie, antisemiți erau foarte puțini studenți, numai cei ai lui A.C. Cuza. A.C. Cuza știți cine era, da? Un profesor universitar care, fiind descendent din familia Cuza, era un fel de reacție la francmasonul care a fost domnitor – și care a secularizat averea mănăstirească! Și fiindcă acela, în Franța, a absolvit academia cea mai mare, Moulin Rouge – deci, nu era numai cel mai mare bețiv și destrăbălat, curvar, și tot antihrist, anti, anti, antihrist –, de aceea l-au ales francmasonii domnitor. Și atunci el, făcând parte din

familia Cuza, a vrut să facă ceva împotriva francmasoneriei și a ateilor. Și el a dat la tineri zvastica. Nimeni n-a vrut zvastica, nici legionarii, nici alt partid din țara noastră, numai A.C. Cuza. De aia a avut foarte puțini partizani, câțiva de unde era el profesor universitar. Fiind mulți legionari în pușcărie, foarte puțini erau antisemiți, foarte puțini. Abia târziu, după revolta aceea a lui Horia Sima împotriva lui Antonescu, s-au ivit antisemiți. Până atunci nu erau.

Ce încercări mai deosebite ați avut în viață?

Eram funcționar. Nu puteam să rezist ca avocat. Și o comisie a orașului – era emblema lui Antonescu – va să zică: președintele de tribunal, președintele administrației financiare, directorul băncii naționale, primarul orașului, un medic, iarăși cineva de la inspectorat, erau într-o comisie a așa-zisului patronaj – să vândă lucrurile statului și banii pe care-i încasau trebuia depuși la bancă, nu? Eu eram secretarul acestei comisii. Ei au spus: „Noi n-avem casier. Secretarul să ducă banii la bancă!” Dar banii erau foarte mulți, vreo șase geamantane mari, pline cu bancnote apăsate. O sumă enormă! Și eu, după ce mi-au spus asta, era cam târziu, imediat am luat un taxi, am pus șase geamantane în taxi, m-am dus la bancă. Și ce-mi spune casierul? „Dumneata îți bați joc de mine? Cum pot eu să număr asta până seara? Vino mâine dimineață, dar în zori, de cu noapte să vii, ca să pot eu să număr toți banii ăștia!” Simplu! M-am dus la hotel, era peste drum de primărie, și toate camerele la etajele I, II, III erau ocupate. Pe mine m-au pus la cucurigu, la mansardă, sus de tot. Am dus și geamantanele și mi-am dus și lucrurile mele personale acolo... Altă dată, mai mergeam și eu la o bere sau ceva, nu? Acuma, cum să merg, dacă geamantanele mă țin lângă ele, m-au arestat lângă ele? Și atunci, am încuiat ușa la

cameră și m-am culcat, ce să fac, nu? Deodată, aud noaptea – eu am dormit bine până în noapte, nu? – zgomot mare prin tot hotelul. Ce se întâmplase? Eram la hotelul ăsta trimis, dar el avea, în podul hotelului, și niște obiecte aruncate de comisia asta. Dar în aceste obiecte erau și lucruri pe care hoții puteau să le folosească, să le vândă: plăpumi, perne, pături, pentru că primăria nu avea loc destul la ea, l-a rugat pe directorul hotelului, pe proprietarul hotelului, să le pună în podul lui. El le-a pus și le-a încuiat, dar hoții, probabil, știau și iarba fiarelor, ca să descuie. Și au descuiat și au început să fure. Și, pentru că era noapte și podul nu avea becuri electrice, ei, săracii, au aprins ce-au avut. Aprinzând ce-au avut și cotrobăind după ce-i bun de vânzare și ce-i bun de furat, lumânărica și ce mai aveau ei aprins s-a atins de aceste pături și au luat foc. Și, luând foc hotelul, fugim toți pe trepte... Când fug toți, n-ai loc pe ușă – știți ce s-a întâmplat la Costești, nu? Spune românul: „Să trăiești ca popa de la Costești!”, că el a ars în biserică atunci. N-au putut ieși credincioșii, toți s-au înghesuit, nu dădeau voie să iasă un copil sau un bătrân, toți s-au dus la ușă, ușă, din cauza înghesuiei, s-a închis, și el le-a spus: „Oameni buni, ardeți aici, dacă nu ieșiți... Eu nu ies, până ce nu ieșiți toți!” Ei n-au vrut să creadă, până ce s-au hotărât, până ce au ieșit, popa a rămas acolo și a ars. De aceea spune: „Să trăiești ca popa de la Costești!” Așa s-a întâmplat și aici. N-au putut să iasă, unele femei s-au aruncat pe fereastră, nu de la etajul cinci sau șase, ci de la etajul întâi și doi, n-au pățit mortal nimic, dar au fost fracturi și alte lucruri. Iar eu, ce-am făcut? Când mi-am dat seama că e plin de fum și de toate, de foc, am luat cearceaful de pe pat de la hotel, l-am pus pe dușumele, și am răsturnat geamantanele pe cearceaf. Și din el am făcut așa, un fel de sac... am luat și fața de plapumă,

am avut două boccele, cum mi-aducea bunica bomboane și turtă dulce, douăzeci de bocceluțe. Și am ieșit cu ele. Norocul meu a fost că la ușă tocmai intra un prieten de-al meu, să vadă ce-i cu hotelul. Și când m-a văzut, că eu nici n-aveam haine pe mine, așa am ieșit, cum eram în pat, în pijamale, nu era mare scofală. I-am dat lui cele două boccele și eu am revenit ca să iau lucrurile de preț. Aveam câteva obiecte la care țineam foarte mult, mai ales o icoană de la Ierusalim, niște sfeșnice despre care specialiștii mi-au spus că sunt de patru secole. Mai aveam niște lucruri așa, deosebite, m-am urcat și trebuia să le salvez, și din lucrurile mele, nu numai banii. N-am putut să mai ajung în camera aceea. Era atât de des fumul, atât de mult, că n-am putut să mai ajung. Atunci am ieșit și m-am dus la primărie să dorm în camera oficială, nu? Când am ajuns în camera oficială, după vreun ceas sau două, sună telefonul în camera oficială. Iau receptorul. Zice: „Dumneata ești de la primărie?” Zic: „Nu chiar de la primărie, dar sunt în primărie.” „Cine ești?” „Făgețeanu sunt.” „Păi, pe dumneata te caut! Eu sunt chestorul poliției. Am auzit că dumneata trebuia să dai toți banii la bancă și, în loc să dai banii la bancă, i-ai dus la hotel. De la hotel, i-ai dus în altă parte, ai dat foc la hotel, ca să scapi cu banii.” Râdeți, dar așa a fost! Eu n-am răspuns că nu-i adevărat. Zic: „Bine, atunci veniți, dacă vreți să mă arestați, veniți aici!” Când au venit, i-am arătat bocceluțele cu bani și el și-a cerut scuze și a spus: „Bine”. Dar eu, dacă nu luam banii, și dacă nu coboram a doua oară de acolo, de la etajul la care eram, și nu puteam să sar ca cucoanele acelea care și-au fracturat mâinile, aș fi murit, nu?

Da...

Când eram la Fălticeni a venit un doctor în drept de la Cluj, și m-am bucurat foarte mult, că zic: „Acuma nu mai sunt singurul care lupt împotriva corupției, a venit și tânărul ăsta cult, din Cluj”. Se numea Iorga Gheorghe. Și i-am spus: „Mă bucur că ai venit, că de acuma înainte nu mai permitem la subalternii noștri să ia bani de la prăvălii și de la toți!” El a spus: „Bine, bine! Să nu ia!” La un moment dat, șeful poliției pleacă din Fălticeni la Bacău, fusese numit chestor. Și el, fiind secretarul poliției, trebuia să predea altuia inventarul. Din inventar, afară de birouri, scaune și tot ce avea poliția, făcea parte și o birjă, și hamuri – cele mai frumoase din Fălticeni. Noi i-am obligat pe cei care erau cu birjele, cei care duceau la gară sau unde duceau, i-am obligat ca în fiecare zi să stea două birje la poliție, când e un incendiu sau ceva în oraș, noi nu aveam mașină. Atunci poliția nu primea bani de la minister, să aibă, să fie dotate. V-am spus, și salariile lor nu erau mari, pentru că știau că iau bacșiș. Și atunci, domnul Iorga ce a făcut? Pentru că șeful poliției a plecat la Bacău, ca și chestor, și celălalt venea din Buzău, ca să fie șeful poliției la Fălticeni, zice: „Eu, acuma, nu-i mai dau la șeful ăsta hamurile și birja, pentru că nu-i trecut în inventar”. ăsta era cadoul birjarilor. Nu făcea parte din inventarul poliției. Și atunci i-am spus așa: „Domnu’ Iorga, la început ai spus că ești de acord cu mine, să terminăm cu corupția, nu? Acum, avem de făcut asta. Și Vlad Țepeș îi trăgea în țeapă pe cei care trădau. Eu nu te trag în țeapă. Eu te arestez!” Așa am făcut: am pus hamurile pe spatele lui și l-am purtat prin oraș ca pe un hoț. El m-a reclamat la Inspectoratul din Iași. Inspectoratul din Iași a spus: „Pentru că l-ai arestat fără mandat de arestare de la procuror, ai călcat o lege. A doua, l-ai arestat pe superiorul tău. A treia, te-ai comportat așa. Ai să

suporta consecințele”. Care au fost consecințele? L-au făcut pe el șef, pe urmă, și el m-a trimis pe mine în lagăr la Slobozia-Ialomița, ca și comunist.

Ca și comunist?

Da! Uite, îți arăt hârtia. Am stat cu Gheorghiu-Dej, cu Gheorghe Petrescu și cu toți comuniștii. Dacă eram oltean, ajungeam patriarh. Pentru că preotul care l-a adăpostit pe Gheorghiu-Dej vreo două nopți, n-a ajuns patriarh?

[E vorba de patriarhul Justinian Marina, care l-a adăpostit pe Gheorghe Gheorghiu-Dej după ce acesta evadase din lagărul de la Târgu Jiu în anul 1944.]

Pentru că l-a adăpostit pe Dej... Și pe urmă m-au trimis la Slobozia cu evreii, tot așa, în lagăr. Și pe urmă am fost trimis, arestat de comuniști pentru activitate intensă contra clasei muncitoare, unde au venit evreii și au spus că eu nu i-am persecutat. Am achitare cu unanimitate de voturi, cea mai favorabilă posibilă, ca după două luni să mă aresteze din nou, tot pentru activitate intensă contra comuniștilor. Din Crasna, Gorj, aproape de Lainici, din altar m-au luat, m-au arestat și m-au dus la Aiud. Mi-au dat până la douăzeci de ani de temniță grea pentru activitate intensă [contra clasei muncitoare]. Or, în dreptul roman și în toate drepturile lumii spune că pentru aceeași faptă nu poți să ai două condamnări diferite, adică o dată achitare și o dată condamnare.

Părinte, pe starețul de la Govora, Gherasim Bica, care a trecut și el prin închisorile comuniste, l-ați cunoscut?

Da, cum să nu! Un stareț foarte bun! Când era acolo fostul stareț de la Cernica, acela, deși noi aveam grâu mult, nu dădea grâul la moară, ca să facă făină, să facem pâine, ci-l vindea, pentru că avea de adunat niște bani. Nu

știu care din cele 79 de conștiințe pe care le avea el îi dicta acest lucru, să adune bani. Încât – vă spun sincer ce vă spun acum, în fața lui Dumnezeu spun adevărul –, am ajuns timpul când călugării noștri și ieromonahii și cei care erau la Govora aveam niște ridichi de alea de iarnă, alea le cojeam, le întindeam în sare, și mâncam cu mămăligă rece. Vă rog să mă credeți! Starețul acela a plecat de acolo și pe urmă a venit părintele Bica, care ne-a dat grâu... Chiar pe mine m-a trimis la moară, să fac făină albă, albă, albă, pâine bună, bună, bună, la noi, la cuptorul de la mănăstire. Ne-a dat voie să folosim și laptele de la vaci și brânza, și aveam și vin, și mâncare bună și toate bune – de aceea spun că a fost un stareț bun.

Dar a fost arestat!

Da. Nu numai asta. El a îngrijit de niște orfani, orfani de părinți, și săraci, i-a dat la școală și la liceu și la Medicină la facultate, și aceia au ieșit medici. Și actualul mitropolit de Cluj, Bartolomeu, a fost dat la școală de el, întreținut de el, și haine și tot ce-i trebuia îi dădea el, și a ajuns unde a ajuns. A ajuns președintele studențimii mediciniștilor din Cluj și a făcut pe marele viteaz, când au intrat rușii în țară, să spună: „De la frontieră până la Mănăstur, lângă Cluj, sunt comuniștii, de aici înainte, noi stăpânim, n-au ce căuta comuniștii!”

Ce ne puteți spune despre starețul Calinic Caravan de la Lainici, care v-a primit în '64...

Securiștii de la Novaci au venit în noaptea de ajun și m-au arestat din altar, când slujeam. M-au dus la Aiud. Când am scăpat, în '64, prin decret, era ordinul să mă întorc de unde am fost arestat – să mă întorc la Crasna-Gorj, pentru că trebuie să fiu sub supravegherea autorităților. Să știe cine vine la mine, și dacă se întâmplă ceva, nu? Și eu am venit aici, la Crasna-Gorj, și când

starețul nou numit de comuniști m-a văzut că am intrat în mănăstire, mi-a zis: „Dacă în cinci minute n-ai trecut de poartă, îți rămâne capul pe butucul de lemne!” Eu de-abia mă puteam ține pe picioare. Toți eram așa, care am ieșit din închisoare, fără putere. Eram fără vlagă, palid și fără putere. Un țăran din Crasna intrase atunci pe poartă și a auzit ce a spus starețul. Pe urmă, când starețul s-a retras și eu am ieșit pe poartă, mi-a spus: „Părinte, du-te la Lainici, că acolo este un om al lui Dumnezeu, acela n-o să se poarte cu dumneata cum se poartă starețul nostru de aici”. Am venit la Lainici. Când a văzut părintele că eram palid și tremuram și nu puteam să stau mult timp nici în picioare – mă sprijineam de pereți, de orice –, a zis: „Mie nu poți să-mi fii de folos așa”. A băgat mâna în buzunar după bani: „Du-te la Târgu Jiu, la spital, vezi ce spun medicii, ce medicamente îți trebuie”. Așa am făcut, am venit la Târgu Jiu la spital, unde mi-au spus ce rețete îmi trebuie. M-am dus la farmacie, am luat medicamente și m-am întors la Lainici. Părintele Calinic mi-a zis: „Nu-mi ești bun de nimic. Dar, uite ce e: eu doresc de mult să găsesc un om care să-i învețe carte pe frățiorii ăștia de aici. Sunt unii care n-au nici măcar școala elementară. Or, vreau să treacă examenele și la elementară și la liceu și la toate!” Și am făcut lecții cu ei, și-n timp ce făceam lecții cu ei, el nu-ndrăznea nici măcar să-i cheme să curețe cartofi la bucătărie, el curăța cartofi, el fierbea mâncarea, ca să-i lase pe ei să învețe...

Mai există oameni care ar putea să scrie o istorie adevărată, părinte? Acum, pentru copiii noștri.

Nu demult i-am făcut o vizită lui Șerban Milcoveanu, cel care a fost președintele studențimii la congresul studențesc din Craiova. Pe toată țara. Era președintele studențimii din toată țara. El l-a înțeles cel

mai bine pe Căpitan, și toată Mișcarea. Are foarte multe scrieri, foarte multe. Eu le-am cumpărat acuma, nu demult, dar sunt orb și nu pot citi, și nici n-are cine să-mi citească, eu nu-s supărat, nu-s necăjit pe părintele Macarie că nu-mi citește, pentru că Marta n-avea voie să fie supărată pe Maria, că n-o ajută la bucătărie. Părintele se roagă mult și eu n-am dreptul să-i spun: „Ia citește-mi scrisoarea asta sau scrie cutare, să răspund cuiva”, nu? Părintele Macarie de nouă ani și-a părăsit toate interesele lui și mă ajută. Știți că orbii au dreptul la un însoțitor. Dar el a părăsit toate interesele lui – și facultatea, și toate, toate, toate – ca să mă ajute pe mine, un handicapat. Și e cel mai bun prieten, pentru că el îmi face observație de câte ori greșesc. Ori când fac o glumă pe care nu trebuia s-o fac, ori când strig la cineva, el îmi face observație. Ce spune Biserica? *Certa-mă-va dreptul și mă va mustra, iar untdelemn al păcătoșilor să nu ungă capul meu.* Cei care mă laudă, aceia mă bagă în iad, care mă laudă. Dar el, care-mi face observații, mă duce la adevăr.

E important să lăsați niște mărturii...

La Aiud, odată, ne-au concentrat într-o cameră mai mulți, cu paturi de fier suprapuse. Și erau doi cu același nume: Ionescu Victor. Și unul [dintre ei] se roagă așa: „Am auzit spunându-se în biserică: «Dumnezeul nostru, în cer și pe pământ, toate câte a vrut a făcut». Deci, Tu, Doamne, dacă vrei, poți să mă scoți din Aiud, să merg acasă, să-mi iau salariul, să-ngrijesc de soție, de copii. Dar, Doamne, fii atent: eu sunt Ionescu care dorm jos, nu pe patul de sus!” Râdeți, dar e de plâns! Se poate numi creștin acela care crede că Dumnezeu habar n-are cine e?

Sau care vrea doar binele lui...

Nu e de plâns? Dacă un creștin nici atâta nu știe... că Dumnezeu e atotștiutor.

Da, [Dumnezeu] știe tot, știe tot...

Pe cel care se roagă doar pentru el nu-l va asculta Dumnezeu niciodată! Nu numai pe fariseu [nu l-a ascultat]. Niciodată. Mântuitorul spune mai clar: „Cine vrea să se mântuiască numai el, nu se va mântui”. Capul familiei e acela care se jertfește pentru mântuirea tuturor din familia lui, de care răspunde el. Mântuitorul S-a jertfit pentru toți cei care sunt în Biserica Creștină. Deci, de aceea e capul Bisericii Mântuitorul, că S-a jertfit pentru toți; de aceea capul familiei e capul familiei, ca să se jertfească – întâi învățând pe soție, pe copii, pe părinți, pe frați, ce trebuie să facă ca să se mântuiască, zi și noapte asta să fie prima lui grijă, așa cum un căpitan de corabie cu pânze nu are să-și salveze viața până ce nu-i salvează întâi pe toți...

Vă este frică de moarte?

Nu. O aștept. Nu știu dacă ați auzit ce s-a întâmplat odată. În timpul securității, a bătut cineva la ușă noaptea, după miezul nopții, la un legionar. Și întreabă: „Cine-i?” Ăla n-a răspuns. „Cine-i?” N-a răspuns. „Cine-i, omule? Răspunde, că altfel nu deschid!” Și spune: „Moartea!” „Slavă Domnului! Am crezut că e securitatea!” Părintele Daniil [Sandu Tudor] a fost omorât în bătai la Aiud. Eu n-am fost omorât pentru că Dumnezeu a vrut... În vechime, când o armată învingea altă armată, le scoteau amândoi ochii la toți, numai unuia îi scoteau un singur ochi, și-l trimiteau acasă să spună ce s-a întâmplat. Așa Dumnezeu m-a trimis pe mine să fiu mărturie de ce s-a întâmplat...

MĂRTURIA MEA

Despre voia lui Dumnezeu

Cum știm care e voia lui Dumnezeu, părinte?

Voia lui Dumnezeu e rezumată în Evanghelie în două fraze foarte mici, scurte: „Să Îl iubești pe Domnul Dumnezeu din toate puterile, din toate, toate, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Pe aproapele tău ca pe tine însuși! Iar când învățătorul de lege L-a întrebat: „Dar cine e aproapele meu?”, pentru că el nu considera că-i aproape decât ăla care-i de aceeași părere cu el. Or, Mântuitorul a zis nu... Nici preotul, nici levitul nu-i aproapele tău, evreule. Nici preotul iudaic, nici levitul, ci un samaritan, adică din altă lume, din altă... Însuși Dumnezeu, Mântuitorul... Pentru că i-a arătat că preotul și levitul au trecut pe alături. Părintele a explicat foarte frumos azi, la predică, că simbolic asta înseamnă că Vechiul Testament nu ne ajută la mântuire, este numai o pregătire pentru mântuire, pentru Noul Testament. Așa cum la școală întâi mergi într-o clasă care te pregătește pentru cea superioară. Întâi înveți alfabetul, gramatica, și pe urmă înveți și alte lucruri din știință.

Despre puterea Sfântului Botez

Când vii la botez, orice păcat ai fi făcut, se iartă! Orice, orice, orice! Eu am botezat odată un așa-zis tânăr, sau semi-tânăr, semi-bătrân, care trecuse de 40 de ani. Părinții lui cu vreo 70 de ani înainte plecaseră în China și n-au găsit un preot ortodox să-l boteze, deși acolo sunt, dar n-au căutat. Nu l-au botezat. El, după ce a crescut mare, a intrat într-o clică de bandiți, a făcut și furturi și mai multe rele, și, când a prins de veste că poliția chineză îl caută, a fugit din China în România. Și m-am pomenit, când eram la Antim, că vine la mine: „Părinte, eu am patruzeci și atâția de ani și nu sunt botezat”. M-am mirat, la vârsta asta!... Zic: „Dar părinții dumitale au murit când erai mic sau cum s-a întâmplat? Când te-ai născut sau cum? Sau n-ai părinți, sau cum?” Și el mi-a explicat ceea ce v-am spus. Ce să fac eu? Că n-am așa o cristelniță de mare, nu? M-am dus la un dulgher care face butoaie, i-am comandat un butoi nou, unul mare, mare, că el era înalt. Am spus să-mi facă și două scări, una să meargă de la dușumele până la buza butoiului și alta în butoi. L-am dezbrăcat, i-am ajutat să se dezbrace, și l-am ajutat – că eram tânăr atunci, puternic și sportiv – să urce pe scară, l-am ținut să coboare înăuntru și de trei ori l-am afundat cu capul în apă: „Se botează robul lui Dumnezeu în numele Tatălui, și al Fiului și al Duhului Sfânt, Amin”. Nu-i simplu? Și i s-au iertat toate păcatele, toate crimele lui. V-am spus asta numai ca să înțelegeți că prin botez se iartă orice. Orice! Știți că eu am stat mulți ani la pușcărie. În timpul ăsta, noi nu aveam voie nici să scriem la mama, nici să primim de la mama vreo veste. Un om care stă mai mult de zece ani sau douăzeci în pușcărie nu știe nimic: mama mai trăiește, sau ce se întâmplă, nu? Știu că nu avea salariu, nu avea bani; mai trăiește? Nu? Și primul gând al meu, după ce am ieșit din pușcărie: s-o văd pe mama! Mama locuia în

Petroșani, aici, aproape. Și am făcut rost de bănuții de tren și... merg la Petroșani cu trenul. Când cobor din tren – eram cu haină de asta, adică nu aveam la pușcărie așa ceva, dar când am fost arestat, aveam, și mi-au dat-o de la magazie. Și, coborând în haina asta din tren, se apropie de mine vreo trei momârlani – așa le spunea la Petroșani la țărani: momârlani. „Sunteți preot?” „Da, dar ce e?” „Am fost aici, la părintele, la biserică. Doamna preoteasă ne-a spus că părintele două zile nu vine, că-i plecat undeva. Și medicul mi-a spus că moare copilul. Și dacă el vine peste două zile... ne-a spus: chemați orice preot pe care-l întâlniți, chemați-l aici, la biserica noastră, să-l boteze repede, cât mai repede!” Când am auzit, am grăbit și eu pasul, deși nu prea aveam putere. Am ajuns la o bisericuță foarte frumoasă, pe malul unui pârau. Mi-a plăcut bisericuța, ca pictură... Repede m-am îmbrăcat în veșminte, am citit rugăciunile de îmbrăcare și de toate. Ei au venit cu copilul și tot mă grăbeau să fac mai repede, deși eu nu făceam încet totul, dar ei se temeau că moare, moare, moare... Și după ce-am început eu botezul, mai ales lepădările, de trei ori *Crezul*, de trei ori toate – și ei erau supărați, că de ce spun de trei ori?! Dar la noi în carte spune că dacă nu faci de trei ori (lepădările de Satana), dacă nu face preotul slujba cum trebuie, copilul va fi bolnav, pentru că n-ai făcut după rânduiala dictată de Duhul Sfânt. Și, după ce am citit toate rugăciunile astea de pregătire, am spus: „Se botează robul lui Dumnezeu, Ioan, în numele Tatălui, Amin” – îl bag în apă; „al Fiului, Amin” – îl bag în apă, și a treia oară... Și prima și a doua oară și a treia oară, el a țipat, copilul, pentru că apa era foarte rece. Și eu le-am spus: „Măi, oameni buni, de ce spuneți voi că moare? Țsta nu-i... un om care țipă, nu are putere?” Păi, un muribund...

Nu mai zice nimic un muribund. Și a trăit...

Și urmarea: mama murise, cumnata mea murise, sora mea murise. Și trăia în Petroșani numai nepotul meu de soră, care e profesor la Institutul Minier – de rezistența materialelor, profesor universitar. Și el merge odată cu mașina, iarna, și fiindcă n-a pus destul antigel, sau cum îi spune, mașina n-a pornit. A pornit din garaj, fiindcă era la vale, dar, când a ajuns la loc șes, n-a vrut să mai meargă. Motorul în niciun caz nu s-a aprins. Și el vede un tânăr pe margine, și-l roagă: „Uite ce te rog: să-mi împingi puțin mașina până ce, dacă văd că are viteză și eu pornesc motorul, el se aprinde după aceea!” Și acela împinge. El bagă mâna în buzunar, să-i dea și el un bănuț, dar acela spune: „Domnul Vlad, vă cunosc, sunteți nepotul părintelui Adrian, acela care mi-a spus că nu mor la botez”. Și n-a vrut să-i ia banii.

Dacă un copil este botezat așa, repede, din cauză că e în pericol să moară, dacă supraviețuiește, trebuie să mai facă o dată botezul, așa cum trebuie? Să-l cufunde și să-l ungă...

Nu trebuie cufundat încă o dată!

Despre duhovnicul iscusit

Cum se poate recunoaște un duhovnic bun?

Duhovnic bun e numai acela rău! Numai cel riguros, care ține cont de ce învățături i-a dat Duhul Sfânt, în Molitfelnic, în Aghiasmatar și-n toate cărțile noastre. Ți-a da împărtășania prea deasă, să iei împărtășania cum iei ciorba, în fiecare zi, ăla nu-i duhovnic.

Nu numai despre asta e vorba, părinte.

Nu, nu numai atât. Cel care te povățuiește. Capul familiei trebuie să răspundă de mântuirea tuturor din familie, numai atunci se mântuiește. Se spune în cartea noastră că Dumnezeu a crescut-o pe Fecioara, pe Prunca aceea, până ce a ajuns Maica Domnului. Creșterea înseamnă educație în sensul mântuirii, nu?

Un duhovnic trebuie să-ți simtă sufletul, să-ți simtă rana, sau să simtă prin Duhul Sfânt...

Nu, nu! Numai ce spui din gură. El, din ceea ce spui, trebuie să deducă, să intuiască în ce stare ești. Pentru că un medic veterinar are o sarcină mult mai grea decât cel uman. Pacientul uman, ori e copil, ori e matur, spune: „Mă doare aici, sau aici, sau aici!” – nu? Dar vita nu-i spune, el trebuie să constate. Or, el, fiind duhovnic, noi suntem ca un fel de mieluşel în fața lui, sau purcel, el trebuie să știe ce mă doare sau unde trebuie să pună medicamentul. Canonul nu-i pe viață pentru păcat, este medicamentul ca să-ți revii la Hristos.

Și, prin spovedanie, prin părintele duhovnic, ne vorbește Dumnezeu, prin Duhul Sfânt. Dar există situații în care nu poate fi așa? Dacă, poate, credinciosul... nu știu...

Da, există! Multe! Și foarte mulți duhovnici, săracii, trec alături, adică Mântuitorul a spus că atunci când a căzut un om între tâlhari, întâi a trecut un preot și nu s-a interesat de el. Pe urmă, un levit, care e un fel de ajutor de preot, cum e asistentul la un doctor, a trecut alătura. Abia un samarinean, adică din altă lume [Mântuitorul], a venit, i-a turnat vin și untdelemn – vinul înseamnă nădejde, untdelemnul înseamnă milă –, pe urmă l-a dus la o casă de oaspeți și a dat doi dinari – înseamnă să-i îngrijească și trupul, și sufletul, și abia acela l-a salvat. Tot Dumnezeu.

Pocăința cum se începe, părinte?

În momentul în care îți dai seama că nu ești mai bun decât vameșul. Dacă fariseul n-ar fi spus nebunia aceasta: „Mulțumescu-ți Ție, Doamne, că nu-s ca acesta”, poate că s-ar fi mântuit și el. Dar, când s-a comparat că-i mai bun – „Mulțumesc, Doamne, că nu-s ca vameșul” –, a mers în fundul iadului. Deci, pocăința în care-ți dai seama că nu ești mai bun ca altul, ci dimpotrivă. Pentru că, atunci când te împărtășești, ce spui: „Dintre păcătoși, cel dintâi sunt eu”.

Tăierea voii nu e numai pentru monahi, e și pentru mireni?

Da.

Și dacă e tăierea voii, de cine să ascultăm, ca mireni?

Vă spun: dacă nu cunoști bine voia lui Dumnezeu, caută-ți un duhovnic bun. Pentru că nu toți au posibilitatea să cunoască și Scriptura și scrierile Sfinților Părinți, nu? Dar să ai un duhovnic... Orice creștin are dreptul să-și aleagă duhovnicul, nu e obligat să meargă la preotul care l-a botezat sau la cel de parohie, nici la instituția unde aparține, nici nicăieri. Poate să găsească pe cine vrea el, în care are încredere.

Și dacă nu știm ce să alegem, căsătorie sau cale monahală?

Acum vă spun ceva, dacă nu știi să alegi, nu e greu să mai întrebi și pe alții – rudă, prieten, vecin: „Măi, pe cine ai duhovnic? Și e duhovnic bun?” Am să vă spun ceva ce n-o să vă placă acuma. Dintre toți duhovnicii mari și buni care sunt aici, la Lainici, eu mă spovedesc la cel mai tânăr. O să mă întrebați de ce. Pentru că e singurul care nu-și dă aere de duhovnic. V-am spus că duhovnicii care sunt filmați, dau interviuri, sunt fotografiați și se scrie despre ei nu știu pe unde, nu-s cei mai buni duhovnici, nu-

s cei mai smeriți, cei mai duhovnicești și cei mai plăcuți de Dumnezeu. Eu, dintre toți duhovnicii din țara noastră, am considerat că cel mai iubit de Dumnezeu este părintele Macarie de la Pasărea. N-a dat niciodată interviuri, nu s-a lăsat fotografiat, nu s-a pronunțat că cuvântul lui e suprem.

Da, dar nu mai primea lume.

Blând și smerit, blând și smerit. Așa a fost și părintele Sofian de la Antim, blând și smerit.

Ce alți duhovnici de la noi mai iubiți, părinte?

Păi, nu contează aprecierea mea, v-am spus: Dumnezeu îi iubește pe cei blânzi și smeriți. Așa nu are rost și nici nu-i bine să vă înșir eu pe cineva.

Părinte, dar cum putem ști că duhovnicul căruia ne-am încredințat sufletul ne duce pe calea cea bună?

Orice creștin nu e obligat să meargă nici la parohul care l-a botezat, nici la cel de la mănăstire, ci la cine crede că poate avea încredere.

De exemplu, la noi în mănăstire, părintele nostru nu e de acord – este tânăr el, are 30 de ani – nu este de acord ca maicile să meargă să se spovedească la un părinte mai bătrân. Nu a interzis, dar atitudinal, este împotriva.

Eu am spus: orice creștin de pe lume își alege duhovnicul pe care-l vrea el, nu pe care i-l impune cineva. Eu, aici, din câți părinți sunt la Lainici, îi trimit pe toți la cel mai tânăr – dacă vrei, mergi și sfinția ta.

Dar maica îl are duhovnic pe părintele Arsenie Papacioc.

Bine. De trei ori în viața mea am fost împreună – și-n pușcărie, și-n alte împrejurări și am mare respect pentru el. El a avut o condamnare mai mare ca a mea, a fost bătut mai rău ca mine, a suferit mai mult ca mine.

Despre iertarea păcatelor

Despre patimi, părinte, ce ne poți spune? Cum se pot învinge patimile?

Oricine-și dă seama cine este și cere ajutor să biruiască patima, Dumnezeu îl ajută și biruiește. Nu singur.

Dar ne îndulcim, părinte, de dulcెgăriile astea.

Diavolul îi arată fiecărui om că păcatul e mult mai dulce decât să facă porunca lui Dumnezeu. Fiului rățăcit - care a cheltuit toată averea cu desfrânatele, îndrăcitele, a fost pus să pască porcii - îi dădea roșcove. Roșcovele sunt ca păstaia, care au sâmburi roșiatici dulci. Diavolul spune că-i mult mai dulce păcatul decât să faci porunca lui Dumnezeu, să asuzi în muncă și să câștigi tot ce ai prin sudoarea feței și prin jertfă, prin osteneală...

Cum simte omul că i s-au iertat păcatele?

Măi, când te-ai certat... La mine au fost ieri doi soți din București, pe care i-am cunoscut cu vreo 20 de ani în urmă, și ei se iubeau și erau în pace, și au cinci copii. Și acum au venit, ea să-l pârască că a lovit-o, el să spună: „Da, am lovit-o, că m-a scos din răbdări! N-a vrut să se mai ocupe de copii, s-a dus în dealul Patriarhiei, și a spus că pe ea o interesează dealul Patriarhiei, nu copiii și soțul. Eu mi-am ieșit din răbdări și am lovit-o. Ea s-a dus la medicul legist și a scos un certificat, să mă bage în pușcărie...” Și eu i-am împăcat. El a fugărit-o: „Uite, pleacă la maică-ta, dacă nu vrei să ai grijă de copii”. Eu i-am împăcat și, nu-s în pace? Păi, atunci când s-au iertat unul pe altul, nu e pace? Și când simți în viață pace, nu înseamnă că?... Da...

Ce înseamnă de fapt suflet viu, părinte?

Ia gândiți-vă puțin la un domnu' Goe – domnu' Goe! – care a spus: „Tată, dă-mi partea mea de avere!” Tatăl a trebuit să-i dea, că tatăl care nu ascultă de domnu' Goe... nu? Acest domn Goe și-a luat averea, a plecat într-o țară străină de Dumnezeu, deci o țară unde domneau îndrăciții, a ajuns slugă la porci. Diavolul l-a convins că e foarte greu să împlinești porunca lui Dumnezeu. Că Dumnezeu spune: „În sudoarea feței să-ți mănânci pâinea”, nu? În sudoarea feței să-ți câștigi nota la școală, în sudoarea feței să-ți câștigi diploma, salariul și tot ce ai. Numai cine muncește! Nu știi dacă v-am spus că a venit aici o profesoară cu elevele ei de la religie, și una avea trei cruciulițe. O întreb: „De ce ai trei cruciulițe?” „Mă duc la olimpiadă, ca să iau nota cea mai mare!” Dumnezeu nu-ți ajută dacă nu muncești! Dumnezeu îți ajută numai după ce ai citit și ai învățat, să-ți aduci aminte ce ai citit, ca să răspunzi, pentru notă mare. Nu, dacă nu înveți, pentru trei tinichele să-ți dea notă mare! Cine muncește mai mult pentru notă, pentru diplomă, pentru orice, atunci... Cu cât e mai pregătit, cu atât e mai util altora – și ca medic, și ca inginer, și ca dulgher, și ca orice!

Despre mântuirea celor opriți de la împărtășanie

Părinte, un om, dacă nu face rugăciuni, dar vine la biserică, poate să se mântuiască fără rugăciuni?

Nu! Dacă vii la biserică, ești în biserică, auzi tot ce se face, vezi tot ce se face, dar, dacă n-ai legătura între tine și Dumnezeu – asta e rugăciunea, nu? Eu, dacă stau lângă mata, ce legătură e între noi? Poți să stai chiar lipit de cineva, dacă n-ai ceva comun cu sufletul, cu rugăciunea, n-ai nici... n-ai! Dacă n-ai nici rugăciunea cu Dumnezeu,

atunci ce ai? Ce legătură ai? Degeaba stai în biserică, dacă nu te rogi, n-ai legătură cu Dumnezeu.

În cazuri extreme, se poate să te mântuiești și fără împărtășanie, spovedanie...

Nu extreme! Nu extreme! Ia citește aici, citește tare, să audă toți.

„Fiule, atâția ani poruncesc dumnezeieștii Părinți să nu te împărtășești cu Sfintele Taine, ci numai să bei agheasmă mare. Și, de vei ține să nu te împărtășești, ți se vor dezlega păcatele tale.”

Deci, dacă se dezleagă păcatele, nu ești vrednic de rai? Eu dumneavoastră vă răspund. Deci, ce spun dumnezeieștii Părinți? Ce înseamnă *dumnezeieștii Părinți*? Aceia care au primit Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii, a Rusaliilor... Duhul Sfânt a venit în chip de limbi de foc peste fiecare apostol și le-a spus: „Pentru cutare păcat, atâta canon; pentru cutare păcat, atâta canon; pentru păcate mici, canon mic, pentru păcate mari, canon mare și greu”, nu? Când mergi la spovedanie și preotul îți spune că pentru cutare păcat, un timp de, cât îți spune el, la păcate mici, chiar un an, spune: „Nu te împărtășești!”, sau trei ani, sau șapte, nu te împărtășești, în loc de împărtășanie iei agheasma mare de la Bobotează.

„Și de vei ține să nu te împărtășești, ți se vor dezlega păcatele tale.”

Și de vei aștepta acest lucru, se vor dezlega păcatele tale și ai dreptul la rai.

„Iar de vei îndrăzni peste porunca Sfinților Părinți să te împărtășești, te vei socoti al doilea Iuda.”

Deci, dacă totuși nu vrei să respecti aceasta, și te împărtășești, te vei socoti același cu Iuda, vei avea soarta lui Iuda.

Părinte, cum simte omul că i s-au iertat păcatele?

Cine dintre dumneavoastră știe rugăciunea cea mică, scurtă, de după masa de prânz: „Mulțumim Ție, Hristoase Dumnezeul nostru, că ne-ai săturat pe noi...

...de bunătățile Tale cele pământești; nu ne lăsa pe noi lipsiți nici de cereasca Ta împărăție, ci, precum în mijlocul ucenicilor Tăi ai venit, Mântuitorule, pace dându-le lor, așa vino și la noi și ne mântuiește. Amin”.

Rugăciune scurtă, mică. Dar din ea învățăm totul. Ce înseamnă *pace dându-le lor*? Împăcarea cu Dumnezeu. Și, dacă te împaci cu Dumnezeu, nu-i mântuire? *Precum în mijlocul ucenicilor Tăi ai venit (...), așa vino și la noi și ne mântuiește.* Vedeți, dintr-o rugăciune mică, dacă ești atent, înveți totul. Când ai o pace în suflet, nu mai ai grijă: „Vai, ce-am făcut!”, nu? „Ce-o să fie?” Pentru că la Judecata de apoi se vădesc toate.

Despre puterea credinței

Părinte, gândurile ce pondere au într-o vindecare?

Mare! Mare, mare! Adică numai convingerea: „Cine crede, dacă crezi acestea...” Știți ce a spus Mântuitorul: „Cine crede cu putere, orice va crede se va întâmpla”.

Cum se poate dobândi această credință? Există ca dar de la Dumnezeu sau se poate crește în această credință?

Nu, e dar, dar Dumnezeu nu-ți dă în dar dacă nu ceri. Deci, insistența cu care ceri și încrederea pe care o ai, nădejdea pe care o ai că Dumnezeu îți va împlini, aceea te ajută. Dar să nu aștepti să-ți dea Dumnezeu fără să bați și fără să ceri ce ai zis. Dar rugăciunea trebuie făcută permanent.

Chiar atunci când ea nu este vie, părinte? Când...

Măi, omule, înainte de brichetă, de cutie de chibrituri, cu ce se aprindea focul?

Cu piatra! Cu iasca. Cu cremene.

Da. Și înainte de cremene?

Cu lemne. Se frecau două lemne.

Frecai două lemne până se înfierbântau și luau foc. Deci, asta înseamnă insistența. Nu când îți vine pe chelie numai!

Despre Împărăția lui Dumnezeu

Părinte, despre Împărăția lui Dumnezeu ne puteți spune ceva?

Mântuitorul spune: căutați întâi Împărăția, și toate celelalte vi se adaugă, că Dumnezeu are grijă să vă dea și toate cele trupești, și tot ce aveți de mâncare, de îmbrăcat, de toate, și nu dați prioritate la bijuterii sau la altceva. Întâi Împărăția, iar celelalte vi se dau.

Sfântul Serafim de Sarov spunea că scopul vieții este dobândirea harului Duhului Sfânt.

Da, exact. Pentru că harul e dar, nu-i dat ca o... recompensă pentru vrednicia ta. Numai faptul că-l ceri, cum spune: Fericiți cei săraci cu duhul – înseamnă cei care-s săraci pentru a primi duh, nu că-s săraci cu duhul, că-s proști. Care se simt prea săraci și vor să se îmbogățească în cele duhovnicești, nu?

Dar cum dobândim harul Duhului Sfânt?

Numai prin cerere. „Bate și ți se va deschide, caută și vei afla”. Dar asta trebuie să fie ceva permanent, nu din când în când...

Despre rugăciune

Părinte, în ziua de azi omului îi vine greu să se roage. Foarte mulți au probleme cu rugăciunea.

Da, pentru că rugăciunea este legătura între om și Dumnezeu. Legătura a fost de la început între Dumnezeu și om, s-a rupt această legătură și, atunci, religia înseamnă *relegarea legăturii cu Dumnezeu prin rugăciune.*

Și cum să facă cel care nu se poate ruga, e furat de alte griji...

Trebuie și efortul omului, și ajutorul lui Dumnezeu, fără Dumnezeu nu putem ajunge la rugăciune. Dar, dacă cauți cât de cât să reiei această legătură, Dumnezeu îți ajută și Biserica noastră are această rugăciune: „Binecuvântat ești, Doamne! Întâi învață-mă îndreptările Tale! Binecuvântate Stăpâne, înțelepțește-mă să înțeleg ce-ai învățat! Doamne Preasfinte, luminează-mă!” Are trei faze. Deci, toți creștinii așa țin legătura cu Dumnezeu, prin rugăciune. Dar Dumnezeu, când a vorbit de vremurile de acum, a spus că va veni vremea când nu ne vom putea ruga în obște, adică în comunitate de credință, ci numai în duh și-n adevăr, fiecare. Cum s-au rugat creștinii, primii creștini, din catacombe, ascuns, nedescoperiți, nu în public...

Trebuie să ne rugăm și pentru cei necredincioși? Și pentru cei nepocăiți?

Și pentru cei necredincioși trebuie să ne rugăm, pentru că Mântuitorul a spus: „Iubește-l pe aproapele tău”. Nu numai pentru cel care te iubește, ci și pentru vrăjmașii tăi, ca și ei să ajungă la mântuire, și atunci numai așa te vei mântui, când te vei ruga pentru toți care sunt în aceeași primejdie, în aceleași neazuri, în aceeași prigoană cu tine.

Cum putem să ne rugăm pentru cei care au murit nepocăiți sau știm noi că au păcate despre care nu se știe?

Dumnezeu nu este Dumnezeul morților, ci al viilor, pentru că și Vechiul Testament ne spune că este Dumnezeul lui Avraam, al lui Iacov, al lui Isaac – or, niciunul din ei nu e mort. Deci, în împărăția lui Dumnezeu, și cei ce sunt în viața asta temporară, și cei ce sunt în viața veșnică, toți sunt vii.

Părinte, dar cei care s-au sinucis?

Nu, nu se mântuiesc, pentru că Mântuitorul spune: „Eu am venit ca viața să fie și să fie din belșug”, iar cei care se sinucid, fiind împotriva vieții și împotriva Celui care a dat viața, care vor să rezolve ei problema necazurilor, nu se roagă lui Dumnezeu să-i ajute, să rezolve El [problemele lor]. Cei care n-au nădejde nu vor avea nădejde niciodată.

Dar ne putem cumva putea ruga pentru ei?

Biserica, nu.

Dar familiile lor?

Care e slab în credință face ce vrea. Eu am întâlnit mulți care au făcut înmormântare și pisicii și câinelui...

Da, am auzit de asta!

... și copilului avortat, și așa mai departe. Deci, cine face, cine vrea să facă paradă, treaba lui.

Rugăciunea inimii, rugăciunea lui Iisus, se poate face fiind în lume?

Cei mai mari teologi ruși spun că asta e rugăciunea cea mai plăcută de Dumnezeu, rugăciunea inimii. Eu am fost foarte bun prieten cu părintele Paulin Lecca, arhimandritul, care a tradus din rusește *Spovedania unui pelerin rus*, despre rugăciunea inimii. A tradus multe lucrări filocalice de la ruși. Și rușii se laudă mereu că ei au ajuns la concluzia că asta e cea mai bună și mai plăcută

rugăciune de Dumnezeu. Mă iertați dacă eu am să îndrăznesc să-i combat, pentru că atunci când ucenicii Mântuitorului I-au cerut: „Învăța-ne să ne rugăm!”, Mântuitorul nu i-a învățat rugăciunea inimii. Pentru că rugăciunea domnească, *Tatăl nostru*, este completă și se roagă pentru toți rugăciunea, nu? „Dă-ne nouă pâinea..., iartă-ne nouă” ș.a.m.d. Ne mântuiește *pe toți*, nu? Nu numai *pe mine*, nu?

Tâlcuire la Psalmul 50

Dintre dumneavoastră cine știe cel mai bine Psalmul 50?

Îl știm de la rugăciune, toată lumea. La fel îl știm toți, părinte. Nu există unul care să-l știe mai grozav.

Eu te rog să-mi spui: „cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi le-ai arătat mie” – ce înseamnă?

Cele tainice ale lui Dumnezeu și tainele sufletului meu mi le-a descoperit Dumnezeu.

Nu-i adevărat! Numai Sfintele Taine, cele șapte taine. Care-s cele șapte taine? Ia spune, din Psalmul 50: *Stropi-mă-vei cu isop și mă vei curăța*, ce taină e? Botezul. *Auzului meu vei da bucurie și veselie*, ce taină e? Prin auz vine credința. Mirungerea. El e ungera sau pecetea darului Duhului Sfânt. După asta ce vine? Ce cuvinte vin? *Întoarce fața Ta de la păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine – împărtășania. Dacă spune inimă curată – deci, luați, mâncați și beți, pentru iertarea păcatelor. După asta? Învăța-voi pe cei fărădelege cuvintele Tale – ce-i asta? Asta-i spovedania. Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale – adică ce e din mine fărădelege! Mai departe: Izbăvește-*

mă de vărsarea de sânge – care taină e? Maslul. Și deschide-voi gura mea, Îți voi spune: Osana! Deci, la maslu, pentru că la învierea lui Lazăr, asta a fost, când a spus și la prunci să strige Osana! Deci, maslu. După asta, ce vine? De-ai fi voit jertfă, ți-aș fi dat – preoția. Și ultima, care e? Fă bine, Doamne – deci, înseamnă că e cea mai mare binefacere a lui Dumnezeu, pe care o are Dumnezeu pentru Sion. Pentru ce are Dumnezeu cea mai mare bunăvoință? Pentru Sion, nu pentru pământ. Pentru ceruri. Să se zidească zidurile Ierusalimului – deci, în bunăvoirea pe care o are Dumnezeu pentru ceruri, să se zidească Biserica luptătoare. Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinusul și arderile de tot, atunci vor pune pe altarul tău viței. Deci, care taină e asta? Cununia. Cununia cu Hristos! Orice muceniță Îl vrea mire pe Hristos, și bărbații la fel, să-L aibă mire pe Hristos. Deci, asta e cea mai mare taină.

Și când începe cununia aceasta, părinte? Ce simți în suflet?

Știe cineva dintre voi... maica, să spună troparul la muceniță!

Mielușeaua Ta, Isuse, strigă cu mare glas: Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc, și pe Tine căutându-Te, mă chinuiesc, și împreună mă răstignesc și mor pentru Tine, ca să și viez întru Tine.

Deci, mucenița asta vrea: să-L aibă mire pe Hristos. Și călugărul la fel. Și orice creștin asta vrea, să-L aibă mire pe Hristos. Asta e taina cununii. Și apostolul spune că, dintre toate tainele, din cer și din toate, asta e cea mai mare.

Cununia?

Păi, nu e cel mai mare să te unești cu Hristos în veșnicie? Uite, dacă nu crezi, îți arăt aici!

Cred, părinte!

Crezi de frică, că-ți arăt în carte! Altfel n-ai crede...

Și credința cum o putem spori, părinte?

Ia citește aici, jos.

Așadar, bărbații sunt dator să-și iubească femeile ca pe înseși trupurile lor. Cel ce-și iubește femeia, pe sine se iubește, căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și-l încălzește, precum și Hristos Biserica. Pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui.

Lui, cu L mare?

Da.

Deci, a lui Dumnezeu.

De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Taina aceasta este mare.

Cine spune asta? Sfântul Apostol Pavel, în epistola către Efesenii. Taina aceasta este cea mai mare, pentru că e unirea oricărui creștin cu Hristos, pentru veșnicie.

Despre iubirea creștină

Părinte, despre iubire în lumea de astăzi, iubirea creștină în lumea de astăzi. Ce forme îmbracă iubirea creștină?

Trebuie să-i iubești și pe vrăjmașii tăi, trebuie să-i iubești și pe cei care te prigonesc, să te rogi ca Dumnezeu să-i lumineze, să-i învețe... Și așa va face Dumnezeu. Acei care spun acum că nu Dumnezeu l-a creat pe om, peste un timp de..., după ce vor distruge foarte mulți, milioane de ortodocși, vor pune întrebarea: „Dar noi în ce credem?” Pentru că aceia care fac filme și dau scrieri pornografice despre Mântuitorul, aceia, la urmă, vor pune întrebarea:

„Noi în ce credem? I-am distrus pe ortodocși, dar noi în ce credem?” Și, atunci, Dumnezeu le va arăta – așa cum a dat la Qumran, cum a dat altădată, anumite descoperiri și manuscrise, le va arăta cum a fost adevărul în Vechiul Testament, și atunci vor vedea că Talmudul n-are nimic din adevărul lui Dumnezeu. Și noi trebuie să ne rugăm și Biserica chiar acum se roagă *pentru cei chemați*, ca Dumnezeu să le descopere adevărul ș.a.m.d.

Părinte, cum dobândim pacea? Războiul nevăzut cum îl înfruntăm mai bine?

În primul rând, să nu-i judecăm pe alții, să nu ne comparăm cu alții, pentru că rugăciunea fariseului: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că nu-s ca acest vameș” e rugăciune de mândrie, de dispreț, și Dumnezeu n-a acceptat-o și a ajuns în fundul iadului cel care disprețuia pe altul. Trebuie să ne rugăm pentru toți. N-avem voie să ne rugăm pentru vrăjmașii lui Hristos, ci numai pentru vrăjmașii noștri. Mântuitorul S-a rugat și pentru vrăjmașii Lui: „Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac!” Dar Iuda și toți cei din sinagoga satanei știau ce fac. Mântuitorul S-a rugat pentru cei ce nu știu ce fac, nu-și dau seama.

Părinte, fiind atâta răutate astăzi, ne vorbiți despre comuniune și comunitate? Cu atâta răutate, astăzi, despre comuniune și comunicare? Între noi și ceilalți...

Oamenii de omenie... Trebuie să ne rugăm pentru toți. Aici nu există niciun pic de răutate, niciăieri, în rugăciune. Răutatea e răspândită tocmai de cele mai mari mijloace de transmisiune. Și la televizor e violență, și la toate. Copiii învață numai asta: violență, violență, violență! Chiar unii creștini și-au dat copilașii mici la sport de karate, să-l ataci pe altul. Poftim?

Să te aperi, zic ei.

Că așa zici mata! Dar când îi dai o direcție la plex, e apărare? Când îi dai una și-i spargi maxilarul, e apărare? Boxul e apărare, da? Apărarea Dumnezeu i-o dă fiecărui creștin la botez: îngerul păzitor e apărător, nu? Iar eu cunosc clerici mari, care și-au luat niște dulăi, cum avea Gorbaciov, niște câini înalți, așa, și oricine venea la el, trebuia întâi să-l miroasă câinele dacă-i prieten sau nu, să-l apere pe Gorbaciov. Nu-i rânduiala Bisericii să facă botezul și atunci îți dă Dumnezeu îngerul păzitor? Are câini sau știu eu ce aparate care recepționează și... să-l apere! Și de ăștia plățiți, cum se cheamă, de la jandarmi...

Bodyguardzi...

Așa, așa!

Despre învierea morților

Despre înviere, părinte, ce ne poți spune? Despre învierea fiecăruia și învierea de obște...

Da. Cel mai clar cuvânt despre tema asta îl spune Scriptura, când spune așa: *Pe mine mă așteaptă dreptii până ce-mi vei răsplăti mie* – adică cei care au intrat în Împărăția cerurilor încă n-au fericirea deplină, până ce nu venim și noi în Împărăția Cerurilor. Atunci e bucuria cea mare, când și copiii tăi, și nepoții tăi, și toți se vor mântui. De aceea, capul de familie – așa scrie în cărțile noastre – este acela care se străduiește zi și noapte pentru mântuirea tuturor din casa lui, așa cum capul Bisericii este Hristos, pentru că S-a jertfit pentru mântuirea tuturor. Un căpitan de corabie cu pânze n-are voie să sară din corabie când se scufundă corabia, decât după ce a salvat femeile și copiii, ceilalți călători, ceilalți marinari, mai bătrâni, mai bolnavi. El n-are voie să sară din corabie nici măcar cu ultimul

marinar, ci abia după ce i-a salvat pe toți are voie să se salveze și el. Așa și capul de familie: trebuie să se îngrijească de mântuirea tuturor celor de care răspunde el, și abia atunci se va mântui și el.

Despre mântuirea celor de aproape ai noștri

Părinte, dar dacă noi ne mântuim și din familia noastră sunt unii care nu se mântuiesc, cum putem noi fi fericiți?

Frate scump, dumneata, întrebarea pe care ai pus-o e ca și cum L-ai învinui pe Dumnezeu că n-are milă să-i mântuiască pe toți. Atât a spus Ioan Botezătorul: Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii, și spune pe urmă și *păcatele lumii*, nu numai *păcatul lumii*. Păcatele și păcatul strămoșesc, de la Adam și până la Mântuitorul. Pentru toți S-a jertfit, și pentru toți ceilalți, care au păcătuit de la El până la sfârșitul lumii. Astea-s *păcatele lumii*! Deci, dacă Mântuitorul S-a jertfit, a dat învățătură, a dat apostoli, a dat scripturi, a dat învățători, a dat de toate, de toate, de toate, și unii se sinucid sau nu mai au nădejde, e vina Mântuitorului?

Nu, sigur că nu!

Păi, atunci, n-are nimic de-a face, dacă și mata vrei mântuirea tuturor din familie, și ei nu vor, chiar dacă ar fi copilul dumitale, și nu vrea, dumneata nu poți suporta consecințele, ci cel care se opune voii lui Dumnezeu și voii tatălui și mamei și învățătorului și tuturor.

Ce am putea face când avem membri de familie care sunt nebotezați, poate chiar mai mari decât noi – părinți sau... –, cum putem să-i ajutăm, cât timp ei mai sunt lângă noi?

Depinde de metodă. Aveți mai mult timp răgaz sau nu? Îmi dați voie să fac o mică introducere? Într-un sat, vine factorul poștal la o casă și dă un plic unui un țăran analfabet... Țăranul zice: „Domnu’ factor, da’ eu nu știu să citesc...” „N-am timp să-ți citesc eu, caută-ți pe altcineva!” El ia plicul și iese în stradă, poate întâlnește pe cineva care știe să citească. Și întâlnește pe jandarm, șeful de post. „Ce-i, bade Vasile?” „Necaz!” „Ce necaz?” „Știi că eu nu știu carte...” „Știi?” „Uite, am primit o scrisoare...” „Heei, ai primit o scrisoare! Sigur ai primit de la fecior, că feciorul a plecat în armată. O fi de la el. Las’ că-ți citesc eu!” Ia șeful de jandarmi scrisoarea, desface plicul și spune: „Dragă tată, sunt într-un necaz, cineva mi-a furat arma” – șeful de post zice: „I-a furat arma! Derbedeu! Nici o armă nu poate să păzească? Țăstia nu merită să trăiască! Țsta e un criminal care nu-și apără nici măcar arma lui!” Tatăl, când aude „criminal”, „derbedeu”, „nu merită să trăiască”, întinde mâna, ia scrisoarea, izbucnește – nu chiar de față cu șeful de post, merge mai încolo – în hohote: „Fiul meu, criminal! Criminal! Criminal! Nu merită să trăiască! Nu merită... derbedeu... nu poate să-și păzească nici arma... nu poate... nu-i bun de nimic... Eu sunt tatăl lui. Eu nu l-am învățat. Eu sunt vinovat, eu nu trebuie să trăiesc, eu! Eu! Eu!” Și se întâlnește cu învățătorul din sat. „Măi, Vasile, cine te-a bătut?” „Nu m-a bătut nimeni, m-a bătut Dumnezeu. Merit să mă bată Dumnezeu! Nu merit să trăiesc! Derbedeu, criminal!” „Ce-i cu dumneata, dom’le? Cine te-a bătut? De ce plângi?” „Cum să nu plâng, dacă nu merit să trăiesc și nici feciorul meu?” „Feciorul dumitale? Dar era cel mai bun elev al meu și cel mai cuminte! Și cel mai ascultător!” „O fi fost, dar acuma uite ce a ajuns! Să nu-și păzească nici măcar arma! Nu-i bun de nimic! Nu merită să trăiască! Nu

merită...” „Ia dă-mi scrisoarea!” Ia scrisoarea și începe el: „Dragă tată, cineva mi-a furat arma, acum sunt pus la carceră. Dacă nu voi plăti arma în câteva zile, voi fi trimis la închisoarea militară, și m-am gândit să-ți cer ajutor, să-mi trimiți acum niște bani și eu, când oi scăpa din armată, am să muncesc, să-ți restitui banii, să fiu cuminte, să fiu cum trebuie, să fiu un cetățean bun și om bun”. „Așa scrie?” „Așa scrie!” „Dragul tatei!...” Ce-ați înțeles?

Depinde cine citește și cu ce inimă citește.

Deci, depinde de metodă, de ton și semiton. Deci, unuia care-i ateu, nu poți să-i spui deodată: „Măi, ești nebun, nu crezi în Dumnezeu?” Îi spui: „Măi, eu te înțeleg. Acuma, toată lumea e așa ca și tine. Și eu am momente de astea, nu?” – atunci când faci păcatul, nu spui că Dumnezeu e prezent. Și nu-i nimeni care să nu fi făcut păcate, nu? Numai Dumnezeu e fără păcat în veșnicie. Depinde de metodă și de răbdare, de dragoste – pentru că dragostea toate le rabdă, toate le... nu? Nu se semețește, nu se laudă, nu caută ale sale, ci binele altuia, nu?

Despre canonizarea noilor mărturisitori

Părinte, vă rugăm să ne vorbiți puțin despre Imnul Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului.

Vă spun ceva: dintre toate acatistele pe care le-am citit în viața mea, este cel mai cizelat, cel mai cult, cel mai subtil.

Așa este!

Eu am fost foarte apropiat de părintele Daniil, foarte apropiat, și îl cunosc mai bine decât l-au cunoscut toți. Mulți nu l-au iubit pentru că era foarte pretențios, adică pretindea ca fiecare să fie foarte corect în ceea ce vorbește

și gândește, dar el era cel mai pretențios cu el însuși. Nu era iubit pentru că făcea observații mereu, și la cucoane, și la toți, că vorbesc prea mult.

Vorbiți-ne un pic despre părintele Daniil.

El era foarte pregătit din punct de vedere literar, să stea de vorbă, încât mulți vlădici de pe vremea lui îl chemau ca el să le cizeleze cărțile pe care trebuiau să le tipărească. Am fost de față, martor, și la Firmilian al Craiovei, și la alții, când stătea noaptea întregă și lucrau cu el, nopți întregi, să le refacă cărțile, să fie mai literare. El a pornit la Sfântul Munte cu un gând perfiiiid!!! Dacă un Pitigrilli sau un Damian Stănoiu au câștigat bani cu *Alegere de stareță* și alte cărți pornografice, el va câștiga de o mie de ori mai mult, cu stilul lui, nu? Dar când a ajuns acolo și făcea observații fraților de la unele mănăstiri: „Asta-i haină, ce ți-a dat starețul? Asta-i mâncare, ce-ți dă starețul? Asta-i comportare omenească? Asta-i pesimism!” Și frații i-au răspuns cum nu se aștepta nici el, nici nimeni de pe lume: „Asta-i starețul meu, în care am încredere, și Dumnezeu prin el mă va mântui!” N-a putut să mai răspundă nimic! A vrut să-i instige pe toți împotriva stareților și, dimpotrivă, frații l-au pus la punct și atunci s-a întors în țară smerit. S-a întâlnit cu Tit Simedrea, mitropolitul cel mai cult, și acesta i-a spus: „Au dreptate frații, nu tu. Smerește-te tu!” Și atunci el s-a transformat cu totul din gândurile pe care le aveau pitigriliciștii, damianstănoicii – să fie smerit, să se închine, să se jertfească pentru credință, pentru biserică, și de asta a fost bătut mai rău decât toți la Aiud și de asta l-au omorât în bățai.

A murit martir, da.

Da.

Și ar putea fi sanctificat, părinte? Ar putea fi canonizat?

Dar de ce puneți problemele astea? Cine are dreptul, cine are inițiativa la canonizare?

Sfântul Sinod.

Nu-i adevărat!

Puterea poporului, iubirea poporului...

Nu-i adevărat! Fals, minciună, fals, fals! Numai Dumnezeu! Dumnezeu, când a vrut să arate că nădejdea unor creștini a slăbit în înviere, după trei sute și atâția ani, la Efes, a desfăcut peștera în care a arătat că aceia erau sfinți, pentru că au crezut în înviere. Numai când se întâmplă ca la mănăstirea Neamț, când merg părinții la miezonoptică și se roagă, se roagă, se roagă, și când ies din biserică, văd că s-a întâmplat ceva afară: trotuarul s-a ridicat. Și atunci au săpat și au dat de niște oseminte. Or, osemintele nu puteau să ridice trotuarul. Deci, numai Dumnezeu are inițiativa. Numai când Dumnezeu are inițiativa, atunci se canonizează. În privința asta, vă spun foarte sincer și cu frica lui Dumnezeu adevărul, nu-i aprob nici pe legionarii care vor să-l canonizeze pe Codreanu, dacă Dumnezeu încă n-a hotărât. Am să vă spun ceva ce nu vă place celor care l-ați iubit sau îl iubiți pe cine-am iubit eu cel mai mult în viață, pe Corneliu. Am să vă spun că Corneliu nu-i de acord cu cei care vor să-l canonizeze. Numai Dumnezeu trebuie să ia inițiativa, la timpul potrivit...

De ce nu e de acord?

Pentru că nu e timpul pentru așa ceva. V-am spus că pe cei șapte tineri din Efes, abia după 378 de ani... Deci, Dumnezeu știe când trebuie să...

Și cum ne arată Dumnezeu că trebuie canonizat cineva?

Cum a arătat la Neamț, când s-a ridicat pământul.

Dar, de pildă, la Ștefan cel Mare cum a arătat?

A arătat prin alte fapte. N-aș vrea să intru în amănunte acuma. Pot să intru, dar nu e momentul, pentru că și părinți buni, buni, buni, chiar prieteni de-ai mei, arhimandriți, au fost împotriva canonizării lui Ștefan, pentru că a trăit cu cutare femeie sau cutare, nu?

Da, și Petre Țuțea...

Dar Constantin a fost mai păcătos ca Ștefan, și Dumnezeu a hotărât canonizarea lui. David a curvit și apoi l-a ucis pe soțul curvei, nu? Și e mai sfânt ca alții. Deci, Dumnezeu, când face socoteala minus și plus, trage linie și spune: „Nu, binele pe care l-a făcut e mult mai mare decât răul”. De aceea am spus că la Ștefan a intervenit Dumnezeu, pentru binele pe care l-a făcut el în țara noastră – nu numai în țara noastră! A făcut biserici și în Grecia, și în Sfântul Munte și în multe locuri...

Despre traseul neamului în istorie

Care ar putea fi legătura între mântuire, între mântuirea personală și neam?

Da, o întrebare foarte bună, pentru că, chiar în Vechiul Testament, Moise a pus această problemă. Moise zice: „Eu, pentru păcatele pe care le-am făcut, nu-s vrednic să ajung în Țara Făgăduinței, în Țara Sfântă și în ceruri, dar singura mea dorință este ca neamul meu să se mântuiască”. Deci, iubirea de neam e iubită de Dumnezeu. Iar Pavel spune și mai clar: „Chiar dacă eu, pentru că am prigonit pe Mântuitorul și pe creștini, voi fi blestemat, anatema, neamul meu să se mântuiască. Eu, chiar dacă aș fi anatema, dar neamul meu să se mântuiască!” Deci,

iubirea de neam este ceea ce o slăveau și păgânii, și toți – așa spuneau latinii: *Suprema lex, suprema iubire este iubirea de neam*. Dar, vedeți, creștinii o înțeleg și mai mult, de aceea voievozii care și-au iubit neamul și-au iubit și Biserica și pe Dumnezeu.

Dar într-un neam pot fi și necredincioși, nu numai credincioși.

Da, selecția n-o putem face noi și n-o face nimeni. Abia la Judecata de apoi se va cerne. Cernerea a început deja... Acuma se face cernere: cine vrea să rămână cu Hristos și Biserica Ortodoxă, și cine vrea să treacă de partea maimuțoilor și ereticilor. Ați auzit ce poruncă s-a dat? N-au voie nici profesorii de religie, nici alți profesori, nici alți educatori, nici preoții, nici tata și mama să le spună copiilor că Dumnezeu l-a creat pe om – pentru că omul a devenit om din maimuță!!! Cei care se dau drept păstrătorii tradiției ortodoxe sunt tocmai aceia care vor să desființeze Ortodoxia. Cei care sunt cei mai mari francmasoni dau declarații că nu-s francmasoni. Așa cum Dumnezeu a spus: „Eu sunt Cel ce sunt”, adică existența cea mai evidentă și în timp și-n spațiu, există din veșnicie, fără început, fără sfârșit, și în spațiu, pretutindeni. Diavolul spune: „Eu nu exist! De unde ați născocit voi că există diavol?” Că voi, dacă-l veți crede pe el, că nu există diavol, veți crede că nu există nici Dumnezeu.

Că noi suntem dumnezei...

Dom'le, vă dau un singur exemplu. Președintele Academiei, la înmormântarea unui prieten de-al meu, poate ați auzit de el, Virgil Cândea, a spus: „A fost un om de omenie și acuma a trecut în neant, în non-existență”... În *non-existență*, așa zic ei. Deci, antihriștii [zic că] nu există existență, nici Dumnezeu, nici nimeni. În neant...

Părinte, ca profesor de religie, dacă nu mai ești lăsat să-ți faci datoria așa cum trebuie, rămâi profesor de religie sau treci la catedra de limba română, unde poți vorbi liniștit copiilor despre Hristos?

Eu vă sfătuiesc să treceți la limba română sau la orice profesiune vrei. Decât să fii silit să spui că omul e maimuță, mai bine vorbești de gramatică și de fonetică și de silabe...

Și de Hristos putem vorbi...

... de etimologie, de alte lucruri.

Părinte, dacă copiii vor să plece din țara asta, îi oprim sau nu?

Eeei, săracii... Doamna profesor, cine le-a cumpărat calculatoarele? Cine le-a cumpărat televizor? Cine le-a făcut educația să plece?

Și televizorul, și părinții, și școala...

Eu spun că cine a cumpărat, acela e vinovat. Nu ăla care-i păgân, de la televiziune și de la... E mai vinovat tata, mama, bunica.

Ce facem, aruncăm televizorul, părinte?

Nu trebuie să-l arunci, să nu cadă în cap cuiva. Dar vinde-l și iei o carte bună.

Ce credeți că putem face noi azi pentru neamul nostru? Pentru că tinerii ca noi sunt îngroziți, că-n politică nu-i niciunul bun, și noi ce putem face? Să ne rugăm. Și altceva?

Eu l-am cercetat foarte mult pe Herodot și pe toți istoricii antici. M-am interesat de originea dacilor și a geților. Și Herodot vorbește cu mare respect despre geți și daci, spune „geți nemuritori”. Dar spune și Herodot și toți contemporanii istorici din vremea veche că geții nu erau uniți între ei. Spune Herodot că, dacă ar fi fost uniți, niciun Cezar, niciun Alexandru Macedon, nici nimeni de pe lume

n-ar fi putut să-i învingă. Dar erau dezbinați. Asta-i cea mai mare dovadă că suntem strănepoții lor, că nu suntem... doi români nu se unesc!

Așa este! Totuși, au fost și încercări de unire...

Au fost încercări, dar nereușite. Și Mihai Viteazul...

Chiar Mișcarea lui Codreanu!

Da. Dar Codreanu n-a avut urmași.

Da, așa este.

Nimeni nu a urmat ce-a vrut el. Nimeni, nimeni din Mișcarea Legionară nu l-a urmat pe Căpitan.

Oameni ca dumneavoastră, totuși, au continuat acel spirit, într-un fel, nu?

Nu. Toți ortodocșii au continuat, nu oameni ca mine. Toți ortodocșii au continuat. Putem spune că cine-a fost mirean sau preot ortodox, acela l-a urmat. Pentru că și Dumitru Stăniloae, și toți care au ținut la dogma ortodoxă, sunt în aceeași idee cu cei care au luptat împotriva marxismului, leninismului, ateismului ș.a.m.d.

Părinte, ce credeți: România se mai vindecă?

România? Nu! Mai curând se vor vindeca alte țări. România, v-am spus mai înainte și repet: nu se pot uni doi români între ei. Asta-i cea mai bună dovadă că suntem strănepoții geților, dacilor. Sfinții Părinți din ultimul timp spun că, din cauză că rușii au dat cei mai mulți mucenici, ei vor lupta împotriva și a ecumenismului și a papistașilor și a tuturor...

Cine, rușii?

Rușii! Vor lupta și vor ajunge să conducă Constantinopolul ortodox.

Este așa și o profeție a unui părinte din Sfântul Munte, la fel zice.

Da, da. Păi, da, da, exact.

Părinte, în ziua de astăzi, valorile s-au inversat. Adică, tot ce altădată era foarte clar că este bine să faci, deci toate, aproape toate valorile morale, nu chiar toate, aproape toate valorile morale s-au inversat. Acuma se zice că e bine să fii invers decât trebuie, și e foarte greu să te menții, mai ales dacă crești într-așa un mediu. Cum să faci față? Cum să mergi contra curentului?

A reușit și diavolul și toți îndrăciții ca tineretul să nu mai asculte nici de tata, nici de mama, nici de profesori, nici de Dumnezeu. Pentru că i-a dat, cum dă diavolul, [diferite] feluri de atracții: televizorul cu tot ce arată el, violența, dorința de bani fără muncă, dorința de mărire fără merit. Or, Dumnezeu vrea să fii cât mai pregătit, ca să poți fi cât mai util altora. Deci, afaceri comerciale, fabrici ș.a.m.d., și toți vor da faliment până la urmă. Pentru că așa-s făcute legile de acum și viitoare, ca românul să nu mai fie stăpân pe nimic al lui – nici țaranul pe țarina lui, nici nimeni pe ale lui.

Despre prigoana împotriva monahismului

Părinte, foarte multe dintre sfaturile duhovnicești sunt pentru monahi. Dar eu aș vrea să vă întreb cum putem noi trăi duhovnicește în lume fiind căsătoriți...

Dumnezeu nu face nicio deosebire între monahi și mireni și, în calendarul nostru, sunt mai mulți sfinți mireni decât călugări, mult mai mulți. Adică soț, soție, copii în familie. Or, rugăciunea de care vorbește Dumnezeu, asta în duh și-n adevăr, se poate face chiar mai bine pe ascuns, în familie, decât în public, în mănăstire. A și început vremea când mănăstirile vor fi prigonite. Ați auzit ce spune Europa despre „ciorile negre din România”?

Mănăstirile vor fi multe transformate în centre de turism conduse de păgâni, acolo vor primi străini, cu sarmale, cu cozonaci, cu plăcinte – nu cu cuvânt de la Dumnezeu.

Da, în România sunt șase mii de monahi și monahii.

Statisticile niciodată nu redau adevărul. Fostul patriarh susținea că Biserica Ortodoxă e majoritară, are 87%. Statisticile niciodată nu redau adevărul. Adevărul este că numai acei creștini sunt creștini, care se și mărturisesc, care se roagă, adică țin legătura zilnică cu Dumnezeu și se roagă nu numai pentru ei, se roagă pentru toți creștinii. Mântuitorul a spus: Cine vrea numai mântuirea lui nu o va dobândi. Numai cine se roagă pentru toți se va mântui.

Ce să facă călugării, că ați zis că mănăstirile vor fi transformate, în timp, în centre turistice. Și noi trăim vremurile astea.

Veți face sarmale, plăcinte moldovenești și alte lucruri și mănăstirile de maici vor fi stăpânite de Ministerul Turismului și de jidovi.

Și atunci credeți că ne-ar fi mai de folos să ne întoarcem în lume și să slujim lui Dumnezeu în lume, unde măcar nu ești obligat să faci ascultare?

Mi-e greu să vă răspund în două cuvinte, dar vă dau un sfat. Când Mântuitorul a vorbit cu o samarineancă, Fotini, la fântână...

La puțul lui Iacob!

Da. Întâi El i-a spus: „Cheamă-l pe bărbatul tău!”, ea i-a răspuns: „Nu am bărbat!” Mântuitorul i-a spus: „Cinci ai avut, fără binecuvântare de la Dumnezeu, și ăsta pe care-l ai acum, tot fără binecuvântare de la Dumnezeu!” Ea și-a dat seama că – ce a ținut ea secret, secret, nu știa nicio rudă de-a ei, nici vecină, nici nimeni, că ea toată curvia o făcea în secret, și i-a descoperit – e prooroc! Dar

când Mântuitorul a început să-i vorbească despre apa cea vie, și-a dat seama că nu-i numai prooroc, este Mesia! Și atunci ea a îndrăznit să-L întrebe: „Unde trebuie să ne rugăm? Noi ne-am rugat numai aici, în Garizim. Voi, iudeii, spuneți că în Ierusalim”. Știți unde se strâneau românii când năvăleau perșii, hunii, tătarii, mahomedanii, care ucideau? În codrii, nu? Cunoști mata care-i codrul cel mai des acum, în țara noastră?

Codrii Vlăsiei?

Nu! București, Cluj, Galați, Timișoara... pentru că vecinul tău din bloc habar n-are cine ești. Poți să mori. S-a întâmplat, chiar o fiică duhovnicească de-a mea, Varvara, care venea mereu la Antim, a dat drumul la apă fierbinte la baie, a țâșnit abur foarte fierbinte, a amețit-o și a murit. După două săptămâni, abia după ce mirosul prin bloc s-a răspândit, au spart ușa, să vadă ce-i acolo. Deci habar n-are vecinul cine ești.

Despre bravadă

Părinte, ne puteți spune un cuvânt puternic pentru zilele noastre? Cum să ne păstrăm, cum să creștem în credință?

Vă spun. Primul sfat pe care vi-l dau: să nu bravați! Să nu țineți crucile afară! Să nu faceți ca Sfântul Petru: „Dacă toți Te vor părăsi, eu nuu!”

Ce consider eu cel mai important: să vă dați seama care-i deosebirea între *a brava* și a face ce vrea Dumnezeu. Asta aș vrea s-o înțelegeți foarte bine, pentru că de asta depinde tot ce veți face în viitor. Creștinii au luat numele de *cristiani* întâi în Antiohia Mare, deci în răsărit. După asta, în miazănoapte – miazănoapte sau nord,

cum îi spuneți dumneavoastră. Pe urmă, v-am spus că în apus nu propovăduirea a sporit numărul creștinilor, ci sângele mucenicilor, sângele martirilor a fost sămânța creștinilor. Asta o știu toți creștinii. Sângele martirilor a fost sămânța creștinismului, în apus. În sud, împărații romani cuceriseră de mult sudul, de mult, înainte de a cuceri răsăritul și nu-i mai interesa ce se petrece acolo – în Africa și-n tot sudul, nu al Europei, ci la sud de Mediterană. Și atunci, creștinii acolo s-au înmulțit în număr foarte mare, dar orgoliul – la noi îi spune mai clar decât orgoliu, în creștinism noi spunem *mândria* – i-a făcut să gândească așa: „Măi, suntem așa de mulți, și nu avem nici un singur martir, nici un singur mucenic! Asta-i rușine, măi, să fim milioane de creștini și n-avem niciun mucenic!” Și atunci au bravat, s-au dus la Roma, au spus că-s creștini. Împărații i-au ucis. Biserica, atunci, nu era condusă de papii îndrăciți, ci era condusă de Ierusalim. Biserica de Răsărit nu i-a considerat mucenici, ci i-a excomunicat din Biserică. I-a excomunicat! Nici măcar... nu mucenici, nici măcar cel mai păcătos membru al Bisericii, pentru că au bravat. S-au sinucis, s-au dus singuri la moarte, n-au fost ei nedreptățiți, adică să fie urmăriți și prigoniți. Vreau să înțelegeți acest lucru clar de tot. E mare deosebire între a fi prigonit – urmărit, prigonit și omorât, cum au fost atâția în răsărit și-n miazănoapte și-n toate părțile – și a te băga singur în gura lupului, fără să fii prigonit, fără să fii urmărit. Biserica răsăritului, conducerea Bisericii răsăritene a considerat că ei bravează, și i-a excomunicat.

Să nu facem nimeni dintre noi ca Petru, când a spus: „Dacă toți Te vor părăsi, eu nu, Doamne!” Nu! Ci: Doamne, Tu învață-mă, Tu înțelepțește-mă, Tu luminează-mă, Tu întărește-mă, ca să nu Te părăsesc! Nu că *eu nu Te*

voi părăsi! Adică: eu, eu, eu, eu, eu! Țsta e orgoliu: eu! Ce se spune la tunderea în monahism – tăierea voii tale. Asta vrea Dumnezeu, nu numai de la monahi. Primul cuvânt pe care l-a spus Dumnezeu lui Adam și Evei a fost tăierea voii: „Din toate roadele gustați, numai din cel care spun Eu, nu!” – deci: „Faceți voia Mea, nu voia voastră!” Tăierea voii proprii. Înfrânare. Primul cuvânt pe care l-a spus oamenilor după ce i-a creat este înfrânare, și pe urmă le-a spus: „Stăpâniți toate și nu vă lăsați înrobiți!” Or, *madam* Eva, din orgoliu, a devenit roaba lui satana. Când i-a spus: „Nu veți muri, veți fi dumnezei”. „Vai, ce bine mi-ar sta mie ca dumnezeoaică!”

Despre imaginație

Când un copil are vocație spre artistic, faci ceva să-l întâmpini, sau îl lași să meargă pe calea lui?

E bine dacă-l ajuți.

Sfinții Părinți spun că imaginația este de la diavolul. Așa am auzit. Și atunci toate artele...

Stați puțin! Diavolul are mult mai mare putere de imaginație decât alte căi. Spune Scriptura că diavoli mii de-a stânga, adică cu păcate trupești, și zeci de mii cu imaginația și cu cele duhovnicești. Aici diavolul are o putere extraordinară, pentru că oricui îi vine un gând să se compare cu altul, cum i-a venit fariseului să se compare cu vameșul, că el e mult mai bun ca vameșul: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne!”, nu? Aia te duce la mândrie, pe când cele trupești... Mai greu te convinge diavolul să curvești, nu? Or, cu gândul, vă spun, chiar mulți călugări, preoți, duhovnici care au venit la mine mi-au spus: „Părinte, n-am făcut păcate cu trupul, dar cu gândul, de

zeci de ori și sute de ori pe zi!” Mai ales când te compari cu alții. Or, când te împărtășești, ce spui? „Cred, Doamne, și mărturisesc, că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui Viu, care ai venit să-i mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu”. Ce înseamnă *cel dintâi sunt eu*? Nu că ești mai păcătos ca altul, ci tu, cu educația pe care o ai, n-ar fi trebuit să faci nici păcatele astea, și să te compari, să judeci pe alții. Și Mântuitorul spune: „Nu, vezi-ți bârna din tine, nu paiul din ochiul altuia”, nu? Nu te compara și să acuzi pe alții. Iar Mântuitorul a spus: numai cine e fără păcat are dreptul să osândească. Or, nimeni nu-i fără de păcat, decât Dumnezeu. Și atunci înseamnă că nici un om. Iar Psaltirea spune mai clar: „Tot omul e mincinos!” Când spui: Doamne, Îți făgăduiesc că am să mă rog, am să fac cutare, am să fac bine, am să fac nu știu ce, și spui și nu faci, nu ești mincinos?

Sfinții Părinți spun să ne ferim de imaginație.

Da, pentru că imaginația te scoate din realitate și tu îți formezi o lume a ta. Or, când tu faci, spune, mai ales, Sfântul Apostol Iacob, așa de clar; chiar cel care spune: „Mâine am să plec în cutare loc, poimâine am să fac așa”, deja înseamnă că nu spun: „Doamne, ajută-mi să fac!”, ci „Eu fac! Eu, eu, eu, eu, eu!” Deci, tu ești dumnezeul tău, tu ești idolul tău.

Dar toată arta se bazează pe imaginație, totuși.

Da. Cu imaginația se fac mult mai multe păcate decât cu trupul.

Și atunci, literatura, pictura, înseamnă că sunt...

Nu! Vezi? Orice lucru, dacă-l folosești spre bine, nu poate fi considerat păcat. Mama mea îmi povestește următorul fapt: păștea vaca în grădina casei. Și o ducea unde era iarba mai bună. Vaca, însă, a văzut că niște

tulpini sunt mai verzi lângă stupul de albine, mai verzi ca celelalte. Și atunci a tras-o pe mama – pentru că ea, când pornește într-o direcție cu coarnele înainte, trage pe oricine, nu? A tras-o, degeaba o ținea ea de lanț sau de ce o ținea ea, de funie, a tras acolo și, mergând în fugă spre stupină, a răsturnat un stup. Albinele au ieșit din stup, au înțepat și pe vacă și pe mama. Au înțepat-o vreo 60 de albine. Mama a leșinat, a fost dusă la medic. Înțepăturile de albină au un fel de toxină care e usturătoare, dureroasă. Dar înțepăturile de albină au salvat-o de reumatism. Au trebuit medicii s-o țină în comprese și să-i scoată veninul cela din sânge, prin lichide, prin... așa că orice rău, dacă e folosit spre bine, face bine. V-am dat exemplul ăsta naiv.

Despre reclame

Acuma e o foarte puternică industrie a reclamei. Pentru un creștin este imoral să lucreze în lumea reclamei?

Chiar în lumea asta unde suntem acuma, sunt părinți care au icoane cu Maica Domnului care a lăcrimat. Ei au făcut sute și mii de fotografii, pentru că, dacă dă fiecăruia o fotografie din asta, acela se simte obligat, nu?

Dar au și preț, părinte! Nu-ți lasă loc să fii obligat.

Eu cred că vă ajunge atâta, că ar trebui să mă mai bat peste gură.

Dar vorbesc de... nu știu, să faci reclamă la biscuiți, la Coca-Cola, chiar și la băutură, la mașini – e păcat să lucrezi în așa ceva?

Orice minciună e păcat. Când își fac reclama că e bună și ea, în realitate, nu-i așa. Și acela, când a spus că

vaca asta, dacă i-ai da mâncare, îți dă și lapte, și toate, ați văzut ce-a pățit șvabul, nu?

Părinte, dar care e soluția? Să intri acolo și să încerci să faci lucrurile bine, adică reclama care se face să fie bine sau să fugim de astfel de lucruri?

Nu, să fugiți și să nu cumpărați. Pentru că spune Mântuitorul: dacă unui credincios îi spui defectele, așa cum îmi arată mie părintele meu, care de nouă ani este însoțitorul meu de orb, el îmi face observație de câte ori scie aici, de câte ori văd lume, el îmi vrea mântuirea. Cel care mă laudă vrea să mă ducă în fundul iadului. Deci, care-i bună? Iar Mântuitorul spune mai clar: dacă unui creștin adevărat îi spui defectele, îl îndrepti, îl corijezi. Dacă el însă nu-i creștin adevărat, e dușmanul tău, că de ce i-ai făcut observație. Deci, te consideră dușman dacă-i spui defectele lui, nu? Numai acela care e creștin bun, acela îți mulțumește că l-ai corectat, nu?

Despre taina căsătoriei

Părinte, vă rog să ne mai vorbiți un pic despre aceasta. Care este legătura între cununia cu Hristos și cununia între bărbat și femeie? Cum le legăm în viața noastră duhovnicească?

Nu știi, cuvintele pe care le-ai exprimat nu-s chiar clare. Spune-mi încă o dată puțin mai clar întrebarea.

Cum să facem legătura între unirea cu Hristos și unirea în cununie între bărbat și femeie?

Păi, e aceeași. Dacă ești cununat la biserică... la primărie cunună ofițerul Stării civile. La biserică cine cunună?

Preotul.

Nu-i adevărat! Mata, când spui că cineva a fost operat, spui că bisturiul l-a operat? Sau doctorul?

Dumnezeu cunună.

Deci, preotul este numai un instrument al lui Dumnezeu. Dumnezeu – adică întreaga Sfântă Treime cunună, întreaga: și Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt. Pentru că preotul de trei ori cântă: „Doamne, Dumnezeul nostru, cu mărire și cu cinste încununează-i pe dânșii”. Nu cineva îi încununează în numele Sfintei Treimi, ci Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt îi încununează. Îți spun matale o problemă acuma: dacă pe globul pământesc s-ar întâmpla odată să fie în aceeași zi, aceeași oră, același minut, o mie sau un milion de cununii, Dumnezeu poate să fie prezent la toate?

Sigur că da!

Da, pentru că e pretutindenea în aceeași clipă, nu? Bine, ai răspuns minunat, felicitări! Deci, nu există deosebire între cununii de la biserică, pentru că toate sunt făcute de Dumnezeu. Numai cei care nu se cunună la biserică... Acea nu mai este iubire, cea a păgânilor. Nu mai e iubire. E numai o încercare. Pentru că Dumnezeu nu Se pricepe să cunune pentru trei ani, El cunună pentru veșnicie.

Despre împărăția lui Dumnezeu ne mai puteți spune?

Eu, când eram mic, o întrebam pe mama: „Mamă, ce înseamnă cer? Ce înseamnă împărăția lui Dumnezeu?” Și ea mi-a răspuns: „Măi, eu când te-am învățat *Tatăl nostru*, nu ți-am spus: unde se face voia lui Dumnezeu? *Facă-se voia Ta, precum în cer, așa să se facă și pe pământ*”. Acolo unde se face voia lui Dumnezeu, aceea-i împărăția lui Dumnezeu. Și acolo e și cerul.

Deci chiar aici, pe pământ, se poate face.

Cine vrea să facă pe pământ, poate să facă. Nu știu dacă v-am vorbit vreodată despre doi creștini, soț și soție, Atanasie și Achilina, care au făcut cunoștință, băiatul cu fetița, când amândoi aveau doi ani. Adică tatăl băiatului era vecin cu tatăl fetei. Numai gardul îi despărțea. Tatăl băiatului a plecat odată de acasă, băiatul a ieșit și el cum a putut până la poartă, s-a uitat în dreapta, în stânga, dacă nu sunt câini, și vede că la poarta din stânga iese o fetiță. S-a dus spre ea și a întrebat-o: „Cum te cheamă?” „Achilina”. „Achilina, vrei să ne jucăm de-a alesea?” Ea s-a speriat: „Ce-o fi asta? Mie nu mi-a spus ce înseamnă *alesea*”. Dintre dumneavoastră cine știe ce înseamnă?

Nu știm.

Când un copil se ascunde după un copac și celălalt îl caută. Când îl găsește, spune: Cucu, te-am găsit! Și-i bucurie mare că a găsit.

V-ați-ascunselea!

Ea întâi n-a înțeles când i-a spus: „Vrei să ne jucăm?” El când i-a spus: „Te ascunzi după copac”, ea s-a ascuns. El, când a găsit-o, bucuria a fost așa de mare, că ei i-a plăcut jocul. A doua zi, când a văzut ea că el nu vine, a venit ea la el. Și așa au venit, de la doi ani până la șapte ani, mereu, unul la altul. La șapte ani, învățătoarea i-a pus în aceeași bancă, dacă a văzut și ea că erau prieteni. După școala primară, au făcut școala profesională de croitorie, i-a pus la un loc. El când s-a dus la armată, ea a rămas la croitorie, la confecții. Când a venit din armată, a spus: „Tată, uite, am terminat stagiul militar, am venit acasă...”, dar taică-său, cam ironic: „Dar tu întâi ai venit la mine sau întâi te-ai dus la vecină?” „Cum să mă duc la vecină fără știrea ta?” „Hai, du-te! Hai, nu mai umbla cu fofârlica!” S-a dus acolo și ce-a văzut? Ea, în lipsa lui, i-a făcut costumul cel mai frumos, costum național cu cusături,

costum național, dar cel mai frumos din comună, atât l-a îmbunătățit în fiecare zi... Și el când i-a spus: „Frate, uite ce-a făcut Achilina ta, să știi că n-a pus numai bumbac, a pus și inima ei, să fie acolo”. S-a pomenit la Starea civilă, la cununie, au avut mai mulți copii, pe urmă, na! Au trăit amândoi până la 96 de ani – deci, cât au trăit împreună?

94 de ani!!!

Deci, la matematică văd că te pricepi! Să vedem dacă te pricepi mai departe. În viața lor de 94 de ani, niciodată nu s-au contrazis. Niciodată nu s-au contrazis! Ori el, ori ea, dacă spuneau: „Hai să facem așa!”, zicea: „Dacă spui așa, așa facem!” N-a contrazis, să spună: „Nu, facem mai bine altfel!” Ea a murit la 96 de ani. Ea a venit – Învierea era foarte devreme – se întâmplă să fie și-n aprilie, nu? Și atunci încă nu se dezghețase pământul, ea a stat la Înviere până dimineața, n-a plecat cum pleacă acuma toți tinerii după Înviere acasă. A stat toată slujba, până dimineață. Când a venit acasă, era obosită, s-a așezat pe pământ, care nu era încă dezghețat, a adormit cu ceafa pe pământ, a avut o boală care dă dureri îngrozitoare – meningită, a murit. El a mai trăit încă două zile, până în ziua înmormântării. În viața lor nu s-au contrazis niciodată. Deci, omul dacă vrea, poate să facă rai sau iad pe pământ.

Despre morți și judecarea sufletelor

Cum este sufletul judecat, părinte? La judecata particulară, cum este judecat sufletul? Sunt acele vămi ale văzduhului?

Da... orice gândește, orice vorbește omul, orice face, în fiecare clipă, e scris în cartea vieții. Totuși, abia la

Judecata de apoi, Mântuitorul va hotărî, adică va face bilanțul, cât e minus, cât e plus. V-am spus: și la Ștefan Vodă, și la ceilalți, așa s-a făcut, câte a făcut păcate, cât bine. Deci, Dumnezeu hotărăște dacă ai făcut mai mult bine decât rău. El hotărăște locul, spune: „Mă duc înainte, să vă pregătesc loc la fiecare”, nu? De aceea, după moarte, încă trei zile, sufletul – așa spune Biserica noastră – încă este în preajma trupului și a celor ai lui, care sunt părinți sau copii sau frați sau rude sau cine ce are, unde moare. Abia pe urmă sufletul merge în locul în care hotărăște Dumnezeu, nu definitiv, ci până la Judecata de pe urmă, în locul provizoriu. Nu există ce spun catolicii, purgatoriu, ci Dumnezeu știe fiecare unde trebuie să meargă. Sunt și locuri necunoscute nici de Sfinții Părinți, unde, de exemplu, sunt acum Ilie, Enoh, nu? Spune Psalmistul David: *Hotar a pus și nu-l vor trece, nici se vor întoarce să acopere pământul*, ci numai atunci când va vrea Dumnezeu, când va fi războiul între bine și rău, adică între diavoli și oamenii îndrăciți împotriva ortodocșilor, iar de cealaltă parte vor fi îngerii lui Dumnezeu, și Ilie și Enoh și toți. Spune Scriptura că vor ucide și pe Ilie...” Atâta știm, atâta spunem.

Părinte, cei bolnavi de cancer, cei cu defecte trupești...

... la înviere nu va mai fi niciun defect. La înviere, toți vor învia cu trupurile întregi, așa cum a vrut Dumnezeu să-i nască. Nici măcar [probleme] genetice nu vor fi, nu numai accidente sau... Vor fi întregi, întregi, întregi! Și nu numai atât. Spun Sfinții Părinți că vor fi ca un fel de tineri, deci în culmea puterii.

Parastasul cum îi ajută pe morți, părinte? Slujbele de pomenire?

Păi, e clar, nu? Unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață, fericire fără sfârșit.

De ce mai au nevoie de parastas, atunci?

Păi, rugăciunile rudelor și ale prietenilor și ale altora și ale Bisericii ajută foarte mult, așa cum, atunci când cei patru prieteni l-au dus pe paralizat cu pat cu tot, au spart acoperișul și i-au dat drumul în fața Mântuitorului. Pentru rugăciunile celorlalți, Dumnezeu l-a vindecat pe cel paralizat, că acela nu se ruga. Deci, rugăciunea... mult poate rugăciunea dreptului care se face pentru alții. De aceea, rugăciunea Maicii Domnului e cea mai primită. De aceea spune: „Ocrotitoare neînfricăată, neînfruntată, ceea ce ești bună”, nu? Să primească rugăciunile – „întărește viața de obște a creștinilor, mântuiește pe cei ce i-ai rânduit să conducă și Biserica și pe toți creștinii și dă biruință din cer, ceea ce ești una, unica, cea mai binecuvântată! Că mult poate rugăciunea dreptului, fiind cea mai dreaptă, rugăciunea ei este cu totul de ajutor. Orice cere ea, Dumnezeu împlinește, că ea cere numai ceea ce e de folos pentru mântuire, nu altceva.

Despre copiii avortați

Părinte, în România s-au făcut 18 milioane de avorturi, în ultimii 17 ani.

Am întrecut alte țări ca proporție.

Cum se poate ispăși asta?

Domnii medici sunt urmașii moașelor lui Faraon, care îi ucideau pe pruncii evrei de sex masculin, care puteau să devină preoți sau leviți. Deci ei, pentru că au un bănuț mai mult la avort, fac ceea ce au făcut moașele lui Faraon, care în Vechiul Testament era socotit cel mai bun

executant al diavolului. Mântuitorul spune clar: femeia care avortează nu face numai păcatul uciderii, ci pentru cei avortați n-au voie să se roage nici preoții, nici tata, nici mama, nici nimeni, pentru ei, v-am spus: sunt în rezervația lui Dumnezeu. Deci, nu numai că l-a omorât, i-a tăiat și posibilitatea de mântuire, că cine se va boteza se va mântui, cine nu, spune Mântuitorul, nu! Pentru copiii avortați nu are voie să se roage Biserica – nici pentru poliție, nici preoții, nici nimeni, nimeni nu are voie să se roage pentru ei, pentru că sunt în rezervația lui Dumnezeu. După cum pădurile noastre, pe timpul lui Dragoș Vodă, erau pline de zimbri, acum zimbrii sunt numai într-o rezervație, nu? Așa Dumnezeu și-a rezolvat problema copiilor avortați, să rezolve El, nu vlădicii, nu patriarhii, nu preoții, nu părinții, nu... numai El.

Acuma, toți creștinii trebuie să ne rugăm pentru viitorii creștini. Mântuitorul a spus așa: *Ierusalime, Ierusalime! Cât am vrut Eu să-ți adun fiii și fiicele, cum își adună o cloșcă puii sub aripi*. Una, că-i încălzește, a doua, că-i ocrotește de ulii, sau de țarcă, de coțofană, codobatură sau cum îi spune... care mănâncă puii, nu? A treia, nu numai că le asigură toate posibilitățile ca să ajungă la hrană, ea le spune din plisc că „E ora de mâncare, puilor”. N-ați fost la țară? Nu știți?

Da Vinci și Cina cea de Taină

Ce părere aveți despre tabloul lui Leonardo da Vinci, Cina cea de taină? Mulți spun – știți acea teorie! - că acolo ar fi Magdalena, în loc de Ioan, și că ar face un M din litere și că Leonardo era de părere că Magdalena a fost soția lui Iisus...

Asta nu-i părerea lui Leonardo, ci cei care sunt francmasoni transformă și Sfânta Scriptură, și Vechiul Testament și Noul Testament... Și credeți că ceea ce e propagat de ei, de către rabinii evrei, Talmudul, mai are ceva din Vechea Scriptură în el? Nimic!

Despre reîncarnare, New Age și evoluționism

Învierea va fi și în trup, nu? Va fi și în trup, asta înseamnă că nu există reîncarnare, de exemplu, nu? Pentru că la înviere va fi fiecare cu trupul său.

Chiar în Vechiul Testament, proorocul Ezechiel a avut o vedenie în care a văzut țarina plângerii, unde erau mii și mii de cadavre. El vede că în oase vine Duhul Sfânt, le învește în carne și-n piele, pe urmă începe Duhul Sfânt să sufle asupra lor și fiecare începe să se miște, înviază și încep să se roage, să-L laude pe Dumnezeu, să-L preamărească. Și noi spunem, în biserică: „Pe Tine Te laudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru!”, nu? Deci, încă în Vechiul Testament, Ezechiel vede cum va fi învierea de apoi. Nu contează dacă ai ars într-un incendiu, dacă ai căzut din avion, te-ai înecat în mare, te-au mâncat fiarele sau... Nu contează nimic! Toate vor ajunge la înviere.

Și atunci cum susțin ei teoria reîncarnării? Există o teorie a reîncarnării, care este foarte la modă.

Reîncarnarea e altceva. De exemplu, diavolul s-a încarnat în șarpe. Spune Biblia că șarpele era cel mai șiret dintre animale. El n-a fost creat de Dumnezeu șiret, a fost creat cel mai umil. Dintre toate vietățile, era singurul care se târa pe burtă, nu-și ridică capul, cum își ridică leul sau vulturul capul sus. Dar când diavolul s-a întrupat în el,

atunci i-a spus: „Tu ești cel mai umil dintre toți, dar tu, când vei înșela pe Eva, vei fi domn peste ea, ea îți va fi roabă”. Și ce i-a spus diavolul? „E adevărat că Dumnezeu v-a oprit să mâncați din toți pomii?” Eva a spus: „Nu, numai din unul! Din cel al cunoașterii binelui și răului, și în ziua în care vom mânca din el vom muri”. „Nu veți muri, veți fi dumnezei!” Când a auzit Eva că va fi dumnezeoică – asta e specificul femeii, să fie orgolioasă... Nu numai împărăteasa care se uita zilnic în oglindă, să vadă dacă mai există alta mai frumoasă ca ea – deci nu credea că Albă ca Zăpada e mai frumoasă, nu? Orice femeie are acest orgoliu, că ea e mai ceva ca toate. Eu am fost duhovnic și la călugări și la maici. Dacă-i spuneam unui călugăr: „Părinte, te rog să nu mai vorbești în biserică!”, chiar dacă se uita urât la mine, peste juma’ de oră se împăca cu mine. Dar maica? Nici peste șapte ani! „Să spună la alții, nu mie! Mie? Mie să-mi spună să tac?” Femeia să tacă în biserică? Deci, este specificul lor. Eu nu le acuz și nu le osândesc, pentru că e specificul lor. Dar ați văzut că și Maica Domnului și toate mucenițele și toate mărturisitoarele au renunțat la orgoliu.

Ce e mai mare primejdie, părinte: materialismul sau mișcarea New Age? Care e mai periculos?

Materialismul neagă pe Dumnezeu, pe când mișcările astea Îl schimonosesc pe Dumnezeu mai rău decât materialismul și înșală mai mult. De aceea eu mi-am permis să spun că Origen e mai mare eretic decât Arie. Dar profesorii de [la] Teologie din București vor să-l reabiliteze. Și nu numai pe el...

Argumentați un pic!

Păi, v-am spus mai înainte: Origen a scris peste trei mii de volume.

Și unele sunt bune, nu, părinte? Unele dintre ele sunt bune.

Da. Rele sunt numai trei capitole, trei fraze: *apocastasis on panton*, adică că la urmă Dumnezeu va trebui nu numai să-i ierte, dar să-i sfințească în ceruri și pe diavoli.

Acum se vorbește și e foarte la modă un film, Secretul. Eu nu l-am văzut, dar mi-au vorbit mai mulți despre el – nu știu dacă știți și dacă știe cineva mai bine despre el –, în care se spune, e o doctrină din aceasta new-age-istă, în care se spune că trebuie să vrei. Dacă vrei ceva cu adevărat, atunci până la urmă, dorindu-ți lucrul ăsta foarte mult, lucrul ăsta se împlinește – orice: și să te vindeci, și să ai avere, și orice. Ce pot să le spun? Printre colegii mei sunt unii foarte pasionați de asta și ce-aș putea să le spun?

Eu mai înainte v-am spus ceva. Mântuitorul spune clar, are două atitudini: „Veniți, binecuvântații Părintelui Meu!” și: „Plecați, blestemaților, în focul de veci!” Cine prefăce altfel cuvintele Mântuitorului este și el diavol. Pentru că acum e modern să pui în seama Mântuitorului că a trăit cu Maria Magdalena, că are fiu pe Iuda, că face cutare – și filme, și scrieri și toate –, deci, e modern pentru domnul diavol să publice altceva.

Serafim Rose – un monah american ortodox – scrie că există un plan pentru a se înlocui Ortodoxia cu religiile orientale, un plan pus la punct mai demult.

Da, e adevărat asta, ce spui mata. Constatarea lui e corectă. Pentru că n-am îndrăznit să vă spun mai înainte, când am vorbit de Andrei Scrima. Principele Indiei a venit în vizită [în România] și l-a cerut să-l dea pe el ca bursier, adică pe Andrei Scrima, pentru că era cel mai bun student la filosofie la Anton Dumitriu – cel care a scris *Logica*

matematică. El s-a dus acolo, s-a lăsat influențat, s-a schimbat și fizionomia lui, ochii lui erau ca ai lui Buddha. De câte ori venea la Antim, îi spuneam: „Mata, care cunoști și creștinismul și budismul, poți să scrii o carte, să arăți diferența”.

Să combată, din punct de vedere ortodox...

Eu cred că am spus clar! Și el niciodată n-a vrut să mă asculte, tot mă trimitea la alții. Și n-a făcut asta. Dar avea nu îndrăzneala, ci obrăznicia să se împărtășească singur, fără spovedanie, adică lua Sfânta Împărtășanie fără să se spovedească la duhovnic. Or, părintele Sofian era un duhovnic minunat. Dar el n-a vrut să se spovedească, ci direct să ia împărtășania. Și oricine face asta este al doilea Iuda. Deci, sunt mult mai răi ăștia care fac pe creștinii, sunt mai răi decât materialiștii, decât ateii. Pentru că și românul spune că cel viclean e mai rău decât cel rău.

Acum suntem în Uniunea Europeană. E un lucru foarte grav? Sau...

V-am spus că puteți să știți dumneavoastră mai bine ca mine informațiile externe, dar au poruncit: nici profesorii de religie, nici părinții trupești, tata și mama, n-au voie să le spună copiilor că Dumnezeu l-a creat pe om. Toți suntem din maimuțe...

Poate fi împăcat cumva evoluționismul cu creaționismul? Se pot concilia cumva?

Poate fi împăcat numai de Origen. Restul intră în păcat.

Că există o teorie care spune că Dumnezeu a creat lumea după un plan al unei evoluții, al unui progres.

Mda... Dumnezeu a obosit, săracul, și a spus: „Decuma, faceți ce știți voi!” Or, Mântuitorul a fost clar când a spus: „Fără de Mine nu puteți face nimic!” Deci, numai

conlucrarea cu Dumnezeu. De aceea, Emanoil înseamnă *cu Dumnezeu...*

Chiar profesori la facultate, de dogmatică...

Acuma o să avem de ăștia câți vrei! A întrebat chiar Sfântul Antonie, odată, pe diavol: „În iad aveți călugări?”

Și a zis: Nu!

„Cum să fie călugări?” „Măi, de ăștia, cum sunt eu, cum sunt alții...” „Ohooo!...” Diavolul a înțeles întâi călugări adevărați. Cum să fie călugări adevărați în iad? Dar de ăștia, care au numai sutana sau numai titlul sau numai...

Părinte, tot despre copii și lumea de azi. Se întâmplă din ce în ce mai des, în America, dar acum, mai nou, și în Finlanda, ca un copil, adolescent sau chiar mai mic, să vină cu pușca și să omoare colegi și profesori. De ce se întâmplă asta și cum să facem noi și ce să facem? Că ne e și nouă frică de ce se poate întâmpla în viitor și la noi. Ce măsuri ar trebui să se ia ca să nu se ajungă la astfel de lucruri și la noi?

Nu se mai poate face nimic pe plan școlar. Numai acasă, tata și mama, să nu mai dea nici calculator, nici televizor de unde să învețe violență, și, în taină, educația creștină, cu catehismul. Acuma, catolicii au făcut un catehism în care spun că Darwin a avut dreptate. Catehism! Catehismul bisericii catolice! V-am spus că papii, și actualul și fostul, sunt din sinagoga satanei, și îl admit pe Darwin, admit pe Marx, pe Engels, pe toți jidanii care i-au distrus pe creștini și care au afirmat că Ortodoxia are numai vreo două crâmpoie din adevăr și i-au dat anatemei pe ortodocși...

Despre ecumenism

Acum ateismul a luat forma New Age-ului, de exemplu.

Da, acumă ceea ce-a spus părintele Dumitru Stăniloae văd că s-a împlinit. Erezia secolului spune că vrea să respecte tradiția ortodoxă și să asculte de maimușoi care conduc Europa.

Ce diferență e între ecumenism și dialog?

Măi, omule, eu cred că mata știi mai bine ca mine ce a spus părintele Stăniloae, nu?

[Că e erezia tuturor ereziilor.]

Hai să vă spun de ce invoc numele lui. Nu zile, nu săptămâni, ci luni întregi, în ultima parte a vieții lui, eram mereu prezent la el. Nu numai pentru rugăciuni, Sfântul Maslu, ci spunea toate necazurile. Și pe el l-au jignit mulți oameni, și călugări... Ați auzit de Ghelasie de la Frăsinei? Am la mine ce mi-a dat părintele Dumitru Stăniloae, o scrisoare în care îl face în tot felul: „Cum îndrăznești dumneata să spui că eu nu scriu clar și nu înțelegi ce spun eu despre Hristos? Hristos mă admiră și dumneata nu mă admiri. Ai să vezi că Dumnezeu o să te pedepsească!” O am la mine scrisoarea. Deci, ca și alții, au făcut ceea ce nu era de acord părintele Dumitru. L-au atacat, l-au ponegriț, l-au dușmănit...

Credeți că vor impune așa repede și în celelalte biserici întâlniri cu co-slujire cu ereticii?

Mântuitorul spune aici așa: anul, luna și ziua când antihriștii vor da ordine nu le știu nici îngerii, nici Fiul, numai Tatăl. Păi, atunci, de ce mă întrebi pe mine? Dar mata n-ai spirit de observație? Am observat că ai. Nu vezi că diavolul și-a pierdut răbdarea și schimbă toate lucrurile mai vertiginos ca înainte?

Mă gândesc că, dacă va fi așa, cei care cunosc pericolul nu vor mai accepta să se împărtășească, că acolo... nu va mai fi Hristos!

Măi, omule! Asta depinde de fiecare individual, nu depinde de patriarh, nici de mitropolit, nici de episcop, nici de duhovnic. Am spus, cine vrea, să fie ceea ce a spus Mântuitorul lui Fotini: în duh și-n adevăr poate să facă, nu în public.

Mântuitorul a spus că porțile iadului nu vor triumfa asupra Bisericii. Deci Biserica nu va fi biruită, totuși.

Păi nu va fi biruită. Mata ce înțelege prin Biserică? 87% creștini în România? Numai aceia care se spovedesc, care-s smeriți, care țin adevărul. Deci, în taină.

Părinte, totuși, Dumnezeu va ridica și dintre membrii Bisericii un conducător...

Nu, nu, nu! Nu-i duhovnic mare acela care dă interviuri, care-i filmat, ci acela care, ca părintele Macarie de la Pasărea, n-a dat niciodată interviuri, nu s-a lăsat fotografiat, smerit... Acela a fost duhovnic adevărat.

Acela, într-adevăr. Oamenii au nevoie și de un cuvânt de învățătură, părinte. Oamenii au nevoie și de un cuvânt de folos.

Au nevoie... Eh, ușor de dat sfaturi! Mai bine ar fi să dau exemplul de viață smerită.

Iudeii și răstignirea lui Hristos

V-am povestit mai multe faze din viața mea, când am fost nedreptățit, persecutat, și persecuția a venit mai ales din partea securiștilor comuniști. Cei care i-au inspirat pe comuniști au fost Marx și Engels, amândoi de origine

evrei. Cei care L-au persecutat pe Mântuitorul, la fel, erau arhieriei, cărturari, farisei evrei.

Dar și apostolii tot evrei erau.

Da, ai dreptate! Și mă bucur că ai făcut această remarcă. Deci, atunci când L-au condamnat pe Mântuitorul, poporul evreu s-a împărțit în două. În antichitate, toate popoarele erau idolatre. Toți credeau în zeități, în idoli, în draci. Poporul de rând păgân nu făcea atâtea păcate câte făceau zeii. Jupiter trăia cu o vițică, nu? Făcea dragoste... Venera, cu toate... medicii de atunci au spus că toate bolile venerice vin de la Venera. Mercur înșela mai mult ca oricine. Numai oamenii săraci făceau mai puține păcate. Trebuia să muncească pentru mâncare, pentru toate, și-n timp ce muncești nu faci atâtea păcate ca atunci când ești bogat și liber sau comandant și zeu. Singurul popor care credea într-un Dumnezeu adevărat, unic, era poporul evreu. Această credință într-un singur Dumnezeu era simbolizată prin catapeteasma templului. Catapeteasma templului nu era cusută, nu era țesută din două bucăți diferite. O singură țesătură – unicat, unicat, unicat! Vă rog să înțelegeți toți: catapeteasma templului simboliza credința într-un singur Dumnezeu! Nu în zeități, în idoli, în mai mulți! La răstignirea Mântuitorului știți ce s-a petrecut, nu? Toți creștinii știu că s-a întunecat soarele, pământul s-a cutremurat din temelii – nu ca la Vrancea, de gradul 7 sau știu eu care! –, pietrele s-au despicat, multe fenomene cosmice, nu? Dar cel mai important este că această catapeteasmă s-a sfâșiat, s-a rupt în două. Apostolii, femeile mironosițe și, două mii de ani, toți mucenicii, toți mărturisitorii, toți dreptii, și cler și ne-cler, au mers după Hristos, iar ceilalți au mers împotriva lui Hristos. E clar?

Da!

Și dacă e împotriva lui Hristos, cu cine au mers?

Cu diavolul!

Cu diavolul. În limba latină, a lucra se cheamă *ago*, *agere*. Cei care lucrau împotriva lui Hristos au format sinagoga satanei. Această sinagogă a satanei a vrut nu numai – și a reușit! – să-L omoare pe Hristos, deși toți spuneau: „Noi n-avem voie să omorâm pe nimeni! Dar tu, Pilate, dacă nu-L omori, noi te spunem Cezarului de la Roma că tu ții cu *Regele iudeilor* – așa-numit, pe cruce era INRI, nu? Iisus Hristos, Iisus, Regele iudeilor, nu? – și, atunci, împăratul o să te omoare. Așa că noi n-avem voie să omorâm, dar tu omoară-L!” Orice om logic, dacă vede că unu-i spune: „Eu n-am dreptul să omor!”, dar instigă pe altul, știe că are aceeași vină cel care instigă la omor, ca și făptașul, nu? Așa am învățat și eu la drept. Are aceeași soartă, aceeași pedeapsă, aceeași vină cel care îndeamnă și instigă și silește – că l-au silit pe Pilat! Toți creștinii vă aduceți aminte că Dumnezeu, când a creat lumea, întâi a creat cerul cu îngerii și pe urmă pământul și, pe rând, plante, copaci, animale, păsări, pești, și pe urmă pe om, nu? Adam și Eva. Toate cetele îngerești erau de îngeri, nu? Dar unul din ei, care era șeful cetei a doua îngerești, a spus: „Dumnezeu începe să dea porunci.” Îi spune lui Adam: „Stăpâniți toate, faceți toate, faceți toate...”, și lui nu i-a convenit. „Atunci unde-i libertatea mea, dacă Dumnezeu intervine în ce vreau eu să fac? Să fac eu ce vrea El, nu ce vreau eu?!” Și atunci, dintr-un fel de revoltă și invidie, pizmă și răutate, și mândrie – mai ales din mândrie vin toate! Din mândrie vin toate relele! Ați văzut că s-au dus la templu să se roage doi oameni, nu? Un vameș și un fariseu. Vameșul, știind că are păcate multe și urâte, tot spunea: „Milostiv fii mie, păcătosului!” Nici n-avea curajul măcar să ridice ochii în sus, spre altar, spre

cer, spre Dumnezeu. Iar fariseul, mândru! Întâi a spus: „Mulțumesc, Doamne, că nu-s ca acest vameș! Eu sunt un sfânt, eu sunt drept, eu sunt mult superior lui, mult mai bun, mult mai drept, mult mai bun, mult, mult, mult!!! Dau zeciuială din chimen, postesc, dau zeciuială din chimen!”... Vameșului, pentru că s-a smerit, i-a fost primită rugăciunea și a intrat în rai. Cel mândru îl disprețuia pe vameș, îl judeca. De aceea, în Postul Paștelui, Sfântul Efrem ne învață pe toți: toți creștinii trebuie să spună împreună cu preotul: „Doamne, Stăpânul vieții mele, ajută-mă să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu!” Mântuitorul a spus, când a fost prinsă femeia adulteră în flagrant delict de adulter, ce a spus? Când ei au spus: „Moise ne-a poruncit să o ucidem cu pietre!”, a spus: „Cine-i fără păcat să dea cu piatra!” Și atunci ei și-au dat seama că nimeni nu-i fără păcat. Toți au plecat. Mântuitorul a spus acestea ca om, iar ca Dumnezeu a spus mai mult: „Femeie, unde sunt pârașii tăi?” Pentru că Mântuitorul, ca Dumnezeu, știa ce a gândit ea atunci când o duceau la El acești farisei. Ea atunci s-a hotărât: „Orice mi s-ar întâmpla, eu, nu numai că-mi pare rău că am făcut păcatele, dar mă rog la Dumnezeu să mă ierte și, chiar dacă n-o să mă omoare, nu mai fac păcatul ăsta!” Dumnezeu știind aceasta, Mântuitorul zice: „Unde sunt pârașii tăi? Nici Eu nu te mai osândesc!” E clar? Deci pocăința, smerenia – prin spovedanie ajungi la cer, la rai, ca și cel care merge să se boteze. Pentru că tâlharul din dreapta era pironit și el, nu? Cu piroane. Și a spus către celălalt: „Acest Drept niciun rău n-a făcut și uite că e chinuit mai rău ca noi! A fost și bătut, și răs-bătut, desfigurat. Noi numai atâta, răstigniți, n-am fost bătuți înainte de asta. A fost bătut mai rău ca noi, deși n-a făcut niciun rău, a făcut numai bine. Noi, însă, pe dreptate

suntem aici. Nu numai că am furat, ca hoții: suntem tâlhari, înseamnă că am și ucis!” După ce a mărturisit toate, s-a gândit că Mântuitorul e singurul care poate să-l ierte și a spus: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta!” Și ce i-a spus Mântuitorul? „Azi vei fi cu Mine în rai!” – prin spovedanie, prin mărturisire, deci fără împărtășanie.

Despre intuiția țărănească

Eu aud aici știri, deși n-am radio, nici televizor, aud ce-mi spun oamenii. Într-o zi a venit un țăran, zice: „Părinte, văd că n-aveți curent electric aici, n-aveți televizor. Deși sunt țăran, vă spun eu care-i realitatea: să știți că ați scăpat de dracul”. Țăranii au mai bună intuiție decât aparatele de radio, nu?

Au rețelele mai ascuțite.

Nu! Au intuiția lor.

Lupta împotriva lui Dumnezeu

La ruperea catapetesmei templului în două, apostolii, femeile mironosițe, toți mucenicii, două mii de ani, toți mărturisitorii, toți dreptii, nu numai clericii, orice creștin care a dus o viață de... care a respectat poruncile lui Dumnezeu – din Vechiul Testament, vorbesc – s-au mântuit, nu? Toți ceilalți au format sinagoga satanei.

Prima dată a pornit Lucifer peste tronul lui Dumnezeu, împotriva lui Dumnezeu, numai în fruntea cetei a doua de draci. A doua oară, însă, a pornit, s-a unit cu domnii zidari – zidari, ăia care fac ziduri – care au făcut

turnul Babel. Au pus piatră peste piatră, iar pe urmă au pus cărămidă peste cărămidă, împotriva lui Dumnezeu și peste tronul lui Dumnezeu. Și piatra și cărămida nu e numai cea materială. Deci, tot ce făceau și gândeau și vorbeau cu alții și tot, era totul împotriva lui Dumnezeu. Adică și împotriva lui Dumnezeu, și peste tronul lui Dumnezeu. Zidar, în limba franceză, înseamnă mason. La revoluția franceză, francezii de rând au strigat: *Égalité! Fraternité!*, iar urmașii celor de la Turnul Babel au strigat: *Écrasez!* Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care nu ne lasă o libertate absolută! „Dacă eu, cel mai bun român votat de dumneavoastră, vreau să fac parada homosexualilor, să nu vie Dumnezeu și nici Biserica Ortodoxă să mă amenințe cu Sodoma!” Cine a înțeles să tacă. Cine nu, să întrebe. Deci, nu toți francezii au strigat la fel. Numai inițiatorii, urmașii celor care au făcut turnul Babel, au strigat: „Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care nu ne lasă să avem o libertate absolută, adică libertinaj!”

Deci ei Îl știau pe Dumnezeu.

Știi că dintre dumneavoastră, chiar cei care sunteți la un metru de mine, mă socotiți dușman al lor. Pentru că v-am spus ieri că Dumnezeu spune: Iubește pe vrăjmașul tău! Și eu am spus: „Eu înțeleg să iubesc pe vrăjmașul meu, nu pe vrăjmașul lui Dumnezeu”. Astăzi, însă, am să vă vorbesc ce simt și cred eu, mai mult decât am spus ieri. La Liturgia de astăzi, și toate Liturgiile care se fac de ortodocși, pe tot globul pământesc, se spune așa: Pentru cei chemați [să intre în Biserica lui Hristos], trebuie să ne rugăm noi, creștinii. Și ce să ne rugăm? Întâi, ca Dumnezeu să-i învețe cuvântul adevărului. Înțelegeți? Să le descopere Dumnezeu Evanghelia dreptății. Evanghelia dreptății înseamnă a credinței, a nădejzii și a dragostei.

Deci, și dragostea. Dumneavoastră sunteți mult mai informați ca mine, că eu, fiind și orb, și noi aici nu avem nici televiziune, nici ce aveți dumneavoastră, aparate de informație, sunteți mai informați ca mine. Dumnezeu le-a spus evreilor: „Vă scot din pământul ăsta, vă dau pământ mai bun, unde va fi lapte și miere”, nu? Dar ei, faptul că Dumnezeu le-a spus „vă dau”, l-au transformat în „îl luăm noi!” Dumnezeu le-a dat tot ce a promis, dar ei continuă să-și ia. Și cel mai bine poți să iei când privatizezi tu. Nu spun numai cuvântul „privatizat”, dar înțelegeți prin el totul. Și, în curând, oricine va fi numit „fundamentalist”, evreii au dreptul să-l distrugă și pe el și averea sa. Ați auzit despre fundamentalism, nu? Știți definiția voi. Cine nu acceptă ce spun acum e fundamentalist, nu? Nu-i fundamentalist? Păi, nu vrei să renunți la... Cei trei tineri din Babilon, Anania, Azaria, Misail, când au fost puși să se închine la idoli, au spus: „Nu! Noi ne închinăm numai la Dumnezeul părinților noștri, strămoșilor noștri! Doamne, Părinte al părinților și al nostru, Tu să fii binecuvântat, nu idolii!” Deci, așa cum au făcut cei trei. „Cât am vrut Eu să-ți adun fiii și fiicele, cum își adună cloșca puii sub aripi, să-i încălzească, să-i ferească de ulii și de orice, să-i apere, să-i ocrotească, nu? Și tu n-ai vrut!” La ai Săi a venit și ai Săi nu L-au primit. Și atunci l-a pus pe Saul să predice la neamuri, la păgâni. Și Pavel, din păgâni, i-a făcut creștini. Dar tot Sfântul Pavel știi ce spune? Un lucru minunat, cu care-mi permiteți să vă obosesc și eu. Spune: după ce antihriștii (francmasonii) vor omorî milioane, milioane de creștini – pentru că scrie în Talmud: „Pe cel mai bun dintre goimi, ucide-l!” –, deci, cei săraci ascultă ce le spune Talmudul, nu? Nu-s vinovați ei. După ce vor ucide mulți... Câți evrei au fost uciși la Holocaust? Cât se știe sau cât se spune?

Opt sute de mii. Alții zic milioane. Până la șase milioane.

Nu, nu! Cât se spune despre asta, nu cât a fost.

Se spune că șase milioane.

Șase milioane. Câți creștini au omorât evreii în Holocaustul roșu din Rusia?

Treizeci de milioane.

Nu-i adevărat. Văd că n-aveți, nu știți numărul adevărat.

Nu se știe numărul.

Un fiu de-al unui coleg de-al meu de liceu – se cheamă Motrescu, medic – a fost în URSS și s-a făcut o statistică nouă. Rudele au dat toți date [despre] cum au fost uciși bunicii lor în timpul celălalt, în Rusia. Evreii, care aveau cel mai mare cuvânt în guvernul comunist, și Marx și Engels au fost tot evrei, și urmașii lor, adică evreii care erau la conducere în Rusia, au ucis nu numai pe călugări, pe preoți, pe țar și pe aștia; atâția au ucis, încât a trecut de șazeci de milioane. Acesta a scris o carte, cu datele prezente. O găsiți, este de vânzare cartea. Pe mine, însă, nu asta mă interesează. Mă interesează ce a spus Sfântul Apostol Pavel: după ce evreii îi vor măcelări pe creștini, pe ortodocși – pentru că în capitolul XXIV de la Matei... ia citiți titlurile!

Dărâmarea Ierusalimului. A doua venire a lui Hristos și sfârșitul lumii. Când va veni ceasul acela?

Mântuitorul spune așa: „Cerurile acestea se vor schimba, pământul se va schimba, va fi cer nou, dar cuvintele Mele, nu!” Spune: „Vor fi strâmtorări, chinuri mai mari de când a fost lumea, de când e începutul lumii și până acuma”, vor fi mult mai mari chinurile împotriva ortodocșilor, numai pentru că au numele de creștin ortodox, nu pentru alt motiv. Nu pentru că vor călca o lege

a statului vor fi uciși. Dar e mai important ce spune altceva: după ce vor ucide, vor ucide, vor ucide, ei vor conduce și nimeni nu se va putea opune. Dar și ei își vor pune întrebarea: ăștia au crezut în Hristos, au fost fundamentalști, noi în ce credem??? Se vor interesa: în ce credem noi? Acuma am să vă spun adevărul, ce spune Sfântul Apostol Pavel. Dacă Mântuitorul la ai Săi a venit și nu L-au primit, El a pus un apostol nou pentru păgâni. Și asta au făcut Saul și Pavel, nu? Adică nu și Pavel, Saul a fost pe urmă Pavel. Și ce spune Sfântul Apostol Pavel? Atunci când Dumnezeu le va descoperi adevărul din Testamentul Vechi, se vor întoarce la Dumnezeul vechi.

Amin!

Dar, citind proorocii și văzând că și proorocul cutare și cutare vorbesc că la plinirea vremii Se va naște Hristos dintr-o fecioară... *Stai puțin, măi! Noi ce-am prigonit?* Și atunci spune Sfântul Apostol Pavel așa de simplu: Domnul Iisus Hristos, după ce a înviat pe Lazăr, a intrat în Ierusalim așezat pe mînzul asinei, nu? Asta simbolizează – n-a intrat pe bătrâna asină. În Ierusalimul de sus, Mântuitorul două mii de ani a intrat pe mînzul asinei, nu pe evrei, pe credincioșii evrei, în ceruri. Asina bătrână însă a intrat în Ierusalim după mînz. Evreii se interesează unde e adevărul vechi. Și Dumnezeu o să le dea, o să le descopere. Și atunci ei se vor întoarce la prooroci, de la prooroci vor ajunge și la Mesia și la Fecioară și la tot. Și spune Sfântul Apostol Pavel foarte frumos, foarte frumos... fiți atenți, că n-a spus nimeni așa de frumos: „Moise a spus: Dacă eu nu sunt vrednic să intru în țara sfântă, Doamne, măcar poporul meu să intre!” Deci, iubirea de credință și de neam, de popor, de strămoși Dumnezeu o iubeșteeeeeeee!!! Pentru că toți m-au acuzat, toată viața mea: De ce-ți iubești neamul? Iar Sfântul Apos-

tol Pavel spune și mai frumos. Mult mai frumos: Atunci ei vor crede și în Mesia și în Sfânta Fecioară și în apostoli și-i vor pune pe apostoli în același rând cu proorocii. Și atunci, cei care s-au rupt de la rădăcina veche, de la ruperea catapetesmei în două, au mers pe altă cale, împotriva lui Hristos, vor reveni la Hristos și se vor altoi mult mai puternic decât s-au altoit domnii creștini prin botez, și vor fi mult mai buni creștini decât creștinii – și asta eu cred cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată conștiința, că vor fi mult mai buni decât domnii noștri care-s botezați și habar n-au de Hristos! Statistica veche de 87% vedeți că e falsă, pentru că eu am vorbit asta cu mulți preoți și i-am întrebat: La dumneata în parohie câți vin la spovadă? 5%, la unii 4%, n-a trecut de 5% la nimeni. Or, atunci, evreii vor trece sută la sută! Și altoiul va fi mult mai puternic decât au fost altoiți păgânii, la rădăcina veche, și atunci, dacă Dumnezeu îi iubește și-i așteaptă ca pe fiul pierdut, eu cine sunt să nu mă rog: „Doamne, ajută-le, înțelepțește-i, luminează-i pe fiii celor care au prigonit pe creștini, ca să fie mai buni ca noi, să fie creștini adevărați, să se mântuiască, să se altoiască mult mai bine decât s-au altoit prin botez!”

De aceea s-a numit poporul ales.

Da! Așa că, vreți sau nu vreți, vă place sau nu vă place, ăsta e adevărul! Odată ce Dumnezeu îi iubește mai mult, odată ce Pavel îi iubește mai mult, odată ce Evanghelia îi iubește mai mult, noi nu putem să fim de altă părere.

Un prooroc mincinos

Un eretic a venit la mine și a spus că e ieromonah – într-adevăr, avea barbă și plete de ieromonah și ținuta,

haina. El fusese profesor la seminarul de la Mănăstirea Neamț, a fost preot la Iași. Într-o zi, l-a enervat soția, l-a părăsit soția – natural, cu mijloace puțin mai violente, l-au prins ăștia și l-au dus la spitalul de nebuni, la Socola. La Socola, întâi l-au închis și l-au pus în cămașă de forță. Dacă au văzut că nu mai e violent cu cei de acolo, l-au scos de acolo și, dacă au văzut că e liniștit și se roagă, i-au dat drumul. El a venit la Cluj, a spus la arhiepiscopul de acolo că-i ieromonah – el era numai preot de mir, nu era ieromonah – și acela s-a bucurat, pentru că la Piatra Fântânele tocmai murise starețul – un stareț care a fost și la Sfântul Munte, român și creștin foarte bun, a murit, și el n-avea cu cine să-l înlocuiască. El a spus: „Dumnezeu mi l-a trimis acuma, tocmai în ziua în care a murit acela, să-l pun pe el!” El a venit la Piatra Fântânele, a intrat în biserică. Oamenii erau adunați în biserică că murise starețul de acolo și țineau toți la el, țineau la el mai mult ca la oricare altul, pentru că el, când au ocupat ungurii două sau câte județe din Ardeal – ăla comunist, știți asta, nu? Armata comunistă a Ungariei a ocupat două sau câte județe din Ardeal – când au ajuns la el, au spus că el e spion pentru apărarea României. L-au condamnat la moarte, l-au silit să-și sape groapa. După ce a terminat să-și sape groapa, se înserase, de-acuma se întunecase bine soarele. Au tras în el, el a căzut în groapa făcută de el. Ei s-au gândit: „Gata! L-am nimerit ori în cap, ori în inimă, nu? Dacă a căzut în groapă... Acuma e seara, târziu. Mergem dimineată să astupăm groapa.” El nu murise, era împușcat numai în picior. Noaptea, s-a zbătut până ce a putut să iasă din groapă, s-a dus la un pădurar care era prieten cu el, acela l-a dosit într-o șură cu fân, și acolo îl hrănea, mult timp: cât au stat ungurii, au ocupat țara, el l-a hrănit. Când a ieșit de acolo, ungurii plecaseră. El a

revenit la biserica pe care el a clădit-o – nu era acolo biserică în sat, el a clădit-o cu ajutorul oamenilor credincioși. Dar oamenii credincioși au pus numai temelia, pentru că acolo era piatră multă, și au făcut din bârne de lemn biserica, cum fac ardelenii. Dar, la acoperiș, unii au spus: „Să nu mai punem șindrila sau șită, să punem tablă!” Dar bani n-avea nimeni. Nu înțeleg de ce n-au bani ăștia din Piatra Fântânele dacă vând casă, miel poți [să dai] cam cât e valoarea mielului... N-aveau bani. Și atunci el a scris tatălui, care era într-un sat din regiunea Bacăului: „Tată, când eram eu elev la seminar, mi-ai spus că o să-mi dai două hectare. Te rog, dă-mi două hectare!” El le-a vândut și a cumpărat tablă pentru biserică. Așa că nu numai munca și tot ce a făcut, ci și banii de acoperiș i-a dat el. Și, când venea la el un pelerin, atât de mult se ocupa de el, încât un profesor universitar, care a părăsit Bucureștii pentru câteva luni, a spus: „Eu nu mai vreau să am nici ziare, nici radio, nici nimic, vreau să mă reculeg aici, la dumneata!” L-a primit acolo și l-a hrănit. Și acela, când a văzut ce a făcut – nu numai biserica, a făcut și o școală... Până la facerea școlii, el îi chema pe toți copiii din comună – toți! – și-i făcea să învețe să citească, să scrie, să învețe matematica, fizica, igiena și toate. Și ăla, când a văzut – că era profesor universitar, prieten cu ministrul învățământului –, a scris ministrului învățământului ce face ăsta, pe profesorul, pe învățătorul, și acela i-a dat ordin scris că poate să dea și diplome de absolvire.

Aproape ireal pentru noi!...

Da. Și multe lucruri care ni se par ireale, dar sunt și oameni pe care Dumnezeu îi știe. Eu nu l-am cunoscut niciodată, dar știu toate astea pentru că am fost numit acolo după moartea lui – nu imediat după moartea lui, ci după ce m-a chemat vlădicul să-l combat pe ereticul cela

care s-a dat drept ieromonah. Acela spunea că e mai mare decât Ioan Botezătorul, ca prooroc; în fața lui, merge evanghelistul Ioan; în spate, Matei; lateral, ceilalți doi evangheliști, și atunci, având și niște bănuți, a pus și niște cântăreți să-i cânte niște osanale. Or, ciobanii de la Piatra Fântânele zic: „Dacă ăsta-i sfânt, ne bucurăm că a venit la noi”, că dacă celălalt a murit, a venit un sfânt, nu? Și ăsta a început să le predice de sfârșitul lumii, așa cum v-a predicat și un handicapat, aici, și, el fiind prooroc mare, trebuie să-l cinstească pe el toți. Deci, avea de toate, afară de smerenie, nu? Când am intrat în biserică, au venit chiar babele la mine: „Te pupă mă-ta rece! Te ling iepurii mâine de dimineață rece” – era iarnă –, „dacă vii să ne alungi pe sfântul ăsta, pe proorocul ăsta, înseamnă că dracul te-a trimis!”

Poporul e naiv...

Or, eu ce m-am gândit? Măi, ăștia-s dârji, urmașii dacilor. Și atunci, ce-am făcut? Dacă mă duc între dânșii și nu mă primesc în biserică, m-am dus de la casă la casă cu Noul Testament și le-am arătat la toți că a spus Mântuitorul că Ioan Botezătorul e cel mai mare prooroc, după el nu mai poate să mai vină nimeni ca prooroc, degeaba am făcut asta. Știți ce mi-au spus oamenii? „E falsă Scriptura ta!” M-am dus la București, am luat șase ediții de Biblie din vechime, chirilice, și așa, cu timpul, am început să-i conving. Foarte greu, dar i-am convins. Și atunci, vlădicul a avut curajul să vie cu un mic vicleșug. A zis: „Părinte Zamislicu – așa se chema, Zamislicu –, uite ce e: aici e o biserică de lemn, cu oameni puțini, săraci. Eu te pun stareț la o mănăstire mare, mare, mare, cu mulți credincioși, care să te cânte, să te osaneze...” Și el a acceptat. L-a dus la o moșie mare. Între timp, episcopul a anunțat autoritățile că ăsta nu-i ieromonah, ci fost popă

răspopit, că soția l-a pârât că a bătut-o și a fost la spitalul de nebuni, și atunci autoritățile – era o lege că dacă săvârșești slujbă la biserică și tu nu ești preot, intri sub cadrul acestei legi, nu? – l-au arestat, dar nu l-au ținut mult, că i-au dat drumul, pe urmă. Ca și ceilalți, care au văzut că nu-i violent, nu face alte rele. Și atunci am intrat eu slujitor aici și i-am dumirit pe oameni cum trebuie...

Despre apostazia contemporană

Trăim în vremuri în care... Știți mai bine!

Trăim în vremurile tiraniei lui antihrist. N-a început de-acuma. A început în faze mici. Prima dată, când Lucifer s-a răscolat împotriva lui Dumnezeu din mândrie, nu din alte motive. A vrut să fie nu *ca* Dumnezeu, ci *mai sus* ca Dumnezeu. A vrut să fie mai liber decât a dat Dumnezeu libertatea. Dumnezeu a spus că cine cunoaște adevărul va fi liber. El a vrut libertate absolută, să nu restrângă Dumnezeu nici din ce pom să mănânce. Că Dumnezeu, înainte de a da cele zece porunci, a dat și porunca restrângerii unei libertăți absolute. Or, Lucifer a vrut libertate absolută, să nu asculte de Dumnezeu. Dumnezeu de la început a spus [omului]: „Din toate roadele pomilor gustați, numai din cel al cunoașterii binelui și răului – și răului! –, nu!” Or, el nu poate suporta asta, antihristul, să fie restrânsă libertatea absolută. Un contemporan de-al nostru, pe care-l iubiți foarte mult – el spune că-l iubiți, eu nu știu! El spune că-l iubiți, dovadă că l-ați votat, spune: „Eu vreau libertate absolută! Când fac parada homosexualilor, să nu vie nici Dumnezeu, nici Biserica, nici nimeni să mă oprească să fac parada homosexualilor!”

Prima dată, v-am spus și repet, Lucifer s-a sculat numai cu ceata lui, a doua ceată, împotriva lui Dumnezeu. A doua oară, s-a aliat cu oamenii care au făcut turnul Babel. Turnul Babel: împotriva lui Dumnezeu, peste tronul lui Dumnezeu! Întâi au pus piatră peste piatră, pe urmă cărămizi peste cărămizi, să treacă mai sus de tronul lui Dumnezeu! Și ei au dorit același lucru: libertate absolută. Urmașii lor, în revoluția franceză, au strigat: Noi vrem libertate absolută – deci, *écrasez!* Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care spune: Nu minți! Nu desfrâna! Nu ucide! Nu! Nu! Nu!

Poruncile, da...

Asta nu e libertate absolută: „Nu desfrâna, nu ucide, nu minți...” Dumnezeu vrea ca tot ce dobândim să dobândim prin muncă: „În sudoarea feței veți mânca și pâinea” și orice...

Despre vindecările înșelătoare

Părinte, revenind la problemele lumii de astăzi, poate să lipsească Dumnezeu dintr-o vindecare? Poate să se facă o vindecare unde să nu fie Dumnezeu?

Dumneata ce profesie ai?

Profesor de religie.

De religie... Dintre dumneavoastră cine știe să conducă mașina?

Dumnealui. Și maica.

De ce, dacă vrei să cumperi de la farmacie ceva, ai voie să oprești la farmacie un minut, cât intri și ieși, să cumperi medicamentul?

Păi, dacă e interzis, n-ai voie.

Păi, acuma, pentru un minut...

Nu, după noul cod rutier, n-ai voie. Dacă pe strada aia e interzis, nu se mai poate. Dacă pe strada aia e voie, poți să oprești.

Dar sunt atâtea mașini lângă farmacie, nu?

Da, da.

Și intri într-un loc unde nu e altă mașină, nu?

Da.

Dumnezeu face la fel. Dacă o inimă sau mașină, un suflet nu-i ocupat de diavolul, El intră. Dacă-i ocupat, nu poate să intre.

Sunt atâtea terapii complementare, părinte.

Sunt. Dar și diavolul face minuni. Și spune Mântuitorul, Domnul nostru Iisus Hristos, în Matei 24, că antihriștii vor veni în epoca modernă, unde tehnica a ajuns la o perfecțiune neobișnuită, se fac numai convorbirile telefonice prin satelit, se vor face proiecții și alte minuni care vor păcăli toți gură-cască, chiar din cei aleși. De aceea, trebuie să fim atenți, că vor veni mulți prooroci mincinoși și hristoși mincinoși și vor face minuni. Vă dau un exemplu naiv și o să mă înțelegeți mai bine. Un sectar spune unui bolnav: „Vezi că tu ai fost la biserica ortodoxă și nu te-au vindecat popii. Vino la noi, că noi ne rugăm toată comunitatea, și-ai să vezi că te faci bine”. Deci, diavolul îi ajută dacă își părăsește credința. Însă aparent! Nu mai simte durere, nu mai simte amețeli, nu mai simte cutare, dar cade în altă stare și dă vina pe necazuri și ajunge la deznădejde, la sinucidere. Și dă vina și pe Dumnezeu.

Ați scris o carte despre semne, minuni și vindecări paranormale, împreună cu ieromonahul Mihail.

Da, am scris.

Despre yoga ce ne puteți spune, părinte?

Același lucru pe care vi-l spun și alții.

Și radiestezia?

Este tot, tot, tot, numai de la diavol. Și yoga, și radiestezia...

Și homeopatia? Și acupunctura?

Nu, eu am încredere în medicina clasică, și Dumnezeu la fel. Dumnezeu îndeamnă să mergi la medic, când ești bolnav, dar nu la ăla care vindecă cu formule și cu știu eu ce pase și cu știu eu ce medicamente, nici măcar astea naturiste.

Dar nu erau tot din plante, la început?

Nu, astea naturiste nu pot să-ți facă rău, dar ideea că numai acestea te salvează nu e de la Dumnezeu.

O formă de vrăjitorie este bioenergia, radiestezia.

Da, da. Și toate influențele din Extremul Orient, și yoga, și toate astea.

Dar ei se pretind ortodocși. Claudian Dimitriu, dacă-l știți... Ați auzit de Claudian Dimitriu?

Nu numai de ăsta.

Ei zic că sunt ortodocși.

Prima dată am auzit de Bivolaru. S-a dat drept Dumnezeu și a spus unor tineri – erau la etajul IX, undeva în București –, zice: „Uitați-vă, eu, ca să vă dovedesc că-s Dumnezeu, dacă vă aruncați pe fereastră, eu poruncesc la îngeri să vă păzească, să nu se lovească de piatră piciorul vostru. Voi aruncați-vă pe fereastră!” Noroc că nu s-au aruncat. Dar el a spus: „Eu sunt Dumnezeu și eu le dictez la îngeri să vă păzească”.

Acolo înșelăciunea e mai limpede. Dar la radiestezie ei pretind că sunt chiar ortodocși. Acolo e mai greu de sesizat.

Da. Adică sunt mai camuflați, mai... Și înșală mai ușor, spunând că sunt ortodocși.

Da, da, da! Fac vindecări în numele Sfintei Treimi.

Da... și unii sectari spun: „Uite, vezi că Biserica ta nu-ți ajută? Vino la noi, că ne rugăm noi toți, toți din sectă ne rugăm, și ai să vezi că te vindeci!” Și, într-adevăr, acela are senzația că nu-l mai doare. Pentru că dacă unui om îi spui: „Nu te mai doare, nu te mai doare, nu te mai doare!”, îl influențezi, în sensul că nu mai simte.

Psihic!

Psihic, da. Țștia care hipnotizează: „Ai să adormi... ai să adormi... ai să adormi...”, până ce ascuți.

Dar, părinte, cum îi convingi că greșesc? Că ei nu ascultă! Cum îi convingi că sunt în erezie?

La mine au venit mulți, chiar mulți, care mi-au spus ce-a făcut Bivolaru. Și mi-au spus că multe lucruri au ascultat. După ce s-au lepădat, i-am primit ca fii duhovnicești, însă le-am pus condiții grele, foarte grele. Că e mai mare păcatul ăsta, când crezi că altul e Dumnezeu, nu?

O persoană care a făcut yoga poate fi hirotonită, chiar dacă se întoarce?

Da... oricine se leapădă... așa cum la botez spui: Mă lepăd de satana și mă unesc cu Hristos, așa oricine se leapădă de diavol – nu? –, și se unește pentru veșnicie cu Hristos, și nu numai că nu mai crede, nu mai face nicio practică și nu mai...

Da, tocmai asta este problema, că voiam să vă întreb, că poate... Am văzut la cineva, am văzut un caz așa și... Cum să zic eu? Încă manipulează, încă... cum să zic? Se folosește, practic, de taina Sfintei Spovedanii pentru a manipula, ca nimeni să nu... să nu iasă...

Atunci, nu. Dacă el numai teoretic s-a lepădat și practic nu, atunci nu. Cunosce și eu un preot care are lipsă ceva la degete, care deschide cartea... Nu s-a lepădat decât spunând că s-a lepădat, dar, în practică, el face tot ce-i spune diavolul.

A recidivat. Combină. Anumite reminiscențe de acolo, cu spovedanie și cu... De aceea și interzice celor care se spovedesc la el să meargă la alți duhovnici.

Da, e adevărat ce spuneți. V-am spus și de asta care are ceva lipsă la degete... Deschide cartea, spune viitorul și interzice să mergi la alți duhovnici.

Despre smerenie

Înainte de răstignirea Mântuitorului, a venit la El soția lui Zevedeu, Maria, fiica lui Cleopa, mama lui Iacov și Ioan. Mântuitorul, când Se retrăgea să Se roage în taină în grădina Ghetsimani, lua numai trei persoane cu El: pe Petru, pe Iacov și pe Ioan. Iacov și Ioan erau feciorelnici nu numai cu fapta sau cu vorba: nici măcar cu gândul n-au greșit. De aceea, mama lor, care i-a observat că ei sunt feciorelnici, curați, curați, de mici copii și până la vârsta aceea mare, a îndrăznit să spună Mântuitorului: „Vreau ca în Împărăția Cerurilor să fie cei mai apropiați de Tine, în dreapta și în stânga Ta!” – în Împărăția Cerurilor, da? Mântuitorul i-a întrebat: „Ei, de ce vă certați pe cale?” Și ei au spus sincer: „Cine să fie mai mare în Împărăția Cerurilor”. Ei se bazau pe faptul că sunt feciorelnici. Și erau. Erau! Dar cea mai mare virtute pentru Împărăția Cerurilor nu este curăția, ci este smerenia. Or, când tu te socoți mai vrednic decât toți pentru Împărăția Cerurilor, nu-i smerenie. Există o mândrie care-i cu dispreț și alta care-i fără dispreț. Ei nu îi disprețuiau pe alții, numai pe ei se socoteau mai curați, mai feciorelnici. La crucea Mântuitorului erau trei Marii: Maria Magdalena, Maria lui Cleopa, adică soția lui Zevedeu, mama lui Iacov și Ioan, și Maica Domnului. Maica Domnului nu se supără niciodată

dacă o pui ultima – atât e de smerită! Și Maica Domnului plângea, cu cea mai mare durere posibilă pe lume, că ea va fi despărțită de Mântuitorul, prin răstignirea Lui și moartea Lui, nu? Și se ruga să nu o lase fără fiu. Și Mântuitorul i-a spus mamei Sale: „Iată fiul tău”, [arătând] pe Ioan feciorelnic, și lui i-a spus: „Iată mama ta”, deși mama lui era lângă el. Pentru că mămica lui l-a apreciat foarte bine că-i feciorelnic, dar nu l-a învățat smerenie. Și atunci, Maica Domnului l-a învățat smerenie, smerenie, smerenie, încât, după 40 de zile de la Învierea Mântuitorului, când Mântuitorul S-a înălțat la cer, a ales alt apostol, pentru neamuri – pe Saul, care a devenit Pavel, care era atât de bun apostol, încât Petru le-a spus la ceilalți: „Să-l ascultați toți pe Pavel. El e mai luminat decât noi!” Din ce cauză e mai luminat? Pentru faptul că a prigonit pe Hristos și pe creștini, s-a smerit, s-a smerit, s-a smerit, încât el singur spune: „Nu știu, în trup sau fără trup, Dumnezeu m-a înălțat până la al treilea cer”. Din cauza smereniei, l-a înălțat până la al treilea cer. Dar Maica Domnului atât de mult l-a învățat smerenie pe Ioan, încât Ioan a fost ridicat de Dumnezeu mult mai sus de al treilea cer, în cerul cel mai de sus, de unde a văzut vremurile de acum, în apocalipsă. Dar aceste vremuri vor fi înțelese abia după ce se vor realiza. Până atunci, cei mai mari teologi nu îndrăznesc să spună exact tâlcuirea. E sigilat, e acoperit, e pecetluit. Noi nu e bine să discutăm acum despre Apocalipsă, numai v-am spus cum a ajuns el în cerul cel mai de sus, pentru că Maica Domnului l-a învățat mai multă smerenie decât a avut Pavel.

Era și cel mai iubit de Mântuitorul.

Da. Nu alintat! Merita iubirea, pentru că era curat și sincer, ca un copil.

Despre ocrotirea dumnezeiască

Cum trebuie să ne rugăm pentru lume? Doamne, mântuiește-i pe toți cei din lume – simplu, așa?

Simplu! Uitați, pe front am avut un soldat care se ruga așa: „Dă, Doamne, bine la toată lumea, dă-mi și mie!” Da, nu-i simplu?

Da, din inimă!

Din inimă!

Și a scăpat?

Da. Chiar am un caz foarte interesant, uitate, vi-l spun și pe ăsta, că e interesant. Între voluntarii de război – eu am fost voluntar, am plecat pe front nu chemat –, a fost un învățător din Borșa, comuna Borșa, de lângă Deva. El era învățător, s-a căsătorit cu fata morarului – morarul era cel mai bogat din sat – și avea și un băiețel el, când a cerut să fie voluntar pe front. Am plecat un detașament de voluntari, separat de alte regimente. Am luptat sub comanda directă a lui Dragalina fiul, fiul eroului. Și el a fost un erou. Și el ne-a folosit în probleme mai grele, mai riscante ale vieții. Chendreanu Ion, așa era numele lui. Ungurii comuniști, când au intrat în Ardeal, au cucerit două județe, nu? L-au prins pe tatăl lui, care a declarat că nu-i de acord cu intrarea lor în România, l-au băgat în cotețe de porci și l-au împușcat acolo, în cotețe. El, când i-a spus mamei că vrea să plece voluntar, mama a căzut în genunchi înaintea lui și a spus: „Pe taică-tău l-am pierdut, pe frate-tău l-am pierdut, acuma vrei și tu să mergi pe front? Nu! Dacă nu mă omori, eu, cât sunt vie, nu te las!” Și i-a cuprins picioarele, nici n-a putut să desprindă mâinile. Eh, în genunchi, înaintea lui, l-a prins de picioare și l-a ținut. „Nu pleci de lângă mine cât sunt în viață!” Și

el atunci i-a făgăduit mamei că nu va trage cu arma în ruși, dar trebuie să plece pe front, că așa-i dictează inima, să plece împotriva comuniștilor. Nu împotriva rușilor! Așa a dictat și cel pe care nu-l iubim sau unii nu-l iubesc – Antonescu, nu? Război sfânt împotriva marxismului, nu împotriva rușilor! Și dacă vom câștiga războiul, vom redobândi Ardealul, așa a fost condiția. Și a trebuit să plecăm toți voluntarii, să redobândim Ardealul – doar nu pentru decorații! Și atunci el s-a ținut de cuvânt, și acolo mergea în fruntea plutonului: „După mine, băieți!”, mergea înainte, înainta, dar n-a tras cu arma în nimeni. Din tot regimentul, numai el s-a întors fără o zgârietură în țară.

Fantastic!

Ați înțeles ce spun? El s-a întors fără nicio zgârietură, măcar.

Minune!

Da. El mergea în frunte. Nu puteau să-i facă nimic. Legea marțială spunea: „Dacă nu lupti, ești dezertor, se aplică pedeapsa cu moartea”. Or lui, cum să-i spună dezertor, dacă el mergea în frunte? Țasta-i adevărul, ce v-am spus. Ion Chendreanu, din Borșa.

Despre iubirea lui Dumnezeu

Părinte, dacă nu-L putem iubi pe Dumnezeu, din cauza împietririi inimii, sau a păcatelor, ce facem?

Îi cerem tot Lui. Pentru fiul pierdut – *mort a fost și-a înviat, pierdut a fost și s-a aflat* –, când a primit iubirea adevărată de la Dumnezeu, iertarea păcatelor, aceasta a fost mai mare decât averea pe care a primit-o când a cerut el de la tatăl: „Tată, dă-mi partea mea de avere!”, când el era ca domnu’ Goe și a cerut să-i dea Dumnezeu averea

lui, a lui! Și Dumnezeu, după ce a spus: „Dați inel în dreapta lui!”, a spus: „Jertfim vițelul cel gras, să ne veselim!” Dumnezeu de aceea îți dă mai mult decât meriți, ca să trezească în tine o recunoștință, să-L iubești și tu. Că n-a fost vrednicie ceea ce i-a dat Dumnezeu la fiul cel pierdut.

Părinte, totuși, pe Dumnezeu dacă nu-L vedem, e mai greu să-L iubim, pentru că nu L-am văzut și... dacă nu-L simțim...

Da, dar orice copil, când întreabă pe tătucul și pe mămică: „Mămicule, e adevărat că nu barza m-a adus?”, și mama ce-i spune? „Dumnezeu te-a dăruit nouă, și lui tătucul, și lui mămică, și lui bunicul și la toți. Și Bisericii și omenirii întregi”. Deci, copilul este un dar al lui Dumnezeu nu numai pentru el, ci și pentru părinți, pentru rude, pentru Biserică, pentru toată omenirea. Afară de maimuțoiul lui Darwin, toți spun că Dumnezeu i-a creat pe oameni, nu? Și i-a creat pentru dănuirea neamului omenesc. Din iubire de oameni. Adică din două motive. Dumnezeu are două brațe. Pentru că pe noi ne-a creat după chipul și asemănarea Sa, noi avem două brațe și el tot două brațe. Brațul drept al lui Dumnezeu se cheamă iubire – Dumnezeu pe cei drepți îi iubește, pe cei păcătoși îi miluiește. Dintre toți câți sunteți prezenți aici, de ce avem noi mai mare nevoie: de iubire sau de milă?

De milă.

De milă, pentru că nu suntem drepți, ca să avem pretenții la iubire. Dar, din milă, Dumnezeu ajunge la iubire. Nu numai atât, și cei drepți, pe care-i iubește, ajung la fericirea veșnică, și cei păcătoși, pe care-i miluiește și cărora le iartă păcatele, ajung tot la mântuire și la fericirea veșnică. Deci, ambele mâini ale lui Dumnezeu au aceeași putere. Însă e adevărat, El din milă ne-a făcut. Nu putea să

iubească ceea ce nu exista. Deci, pentru că El era existența cea mai evidentă din veșnicie, și-n timp și-n spațiu, din milă ne-a creat și pe noi, să ne bucurăm și noi de existența Lui și de tot, de fericire.

E o poruncă grea aceasta, părinte, să-L iubești pe Dumnezeu. Și nu e la îndemână pentru oricine.

Da, e greu. Dar când simți că Lui Îi datorezi existența, nu numai prezentul, ci și viitorul, atunci încerci să te interesezi: cine e El? Și dacă spune chiar Evanghelistul cel mai iubit de Dumnezeu că Dumnezeu e Iubire, nu? La iubire trebuie să răspunzi cu iubire. Românul spune: cum e bună ziua, așa e și mulțumita, nu? Eu, ca elev, ca student, duceam o viață de Heidelberg. Cântec, băutură, distracție. Abia când am fost rănit de moarte pe front și Dumnezeu mi-a salvat viața când era imposibil, adică niciun medic nu mai spunea că e posibil să mai trăiesc, toți și-au exprimat părerea, ca medici, că cel mult două ceasuri mai am de viață. Două ore. Cam cât se scurge sângele de la un curcan mare. Și Dumnezeu m-a salvat. În două ore, în loc să mor, eram dus de un avion la șase sute și ceva de kilometri, la un spital militar. Și erau medicii anunțați, medicii spitalului, erau toți în costum de operație. Nici nu m-au identificat măcar, m-au pus imediat pe masa de operație, doar m-au șters puțin cu spirt, așa, ca să... Nici nu mi-au luat identificarea pe care o avea orice militar, aceea de metal, cu numele, contingentul, regimentul și toate astea. Ei știau că-i urgent. „Las' că vedem noi cine-i, dacă-l salvăm!” Și atunci, așa cum un om păcătos s-a gândit încă în avion, dacă Dumnezeu m-a salvat, să-mi închin și eu viața la ceea ce vrea Dumnezeu, nu ce vreau eu. După operație, când am primit nu concediu, ci un fel de învoire cu revenire la spital, m-am

dus la mănăstirea Putna și mi-am închinat viața lui Dumnezeu...

Încheiere

Știți că lumea vă spune apostolul Bucureștilor? Împreună cu părintele Sofian, când ați fost la Antim, și foarte multă lume se spovedea la Sfinția voastră, mulți ani ați fost...

Vă spun ceva. Eu le-am făcut observație telefonică celor care mă numesc apostol sau patriarh sau știu eu ce. Și ei mi-au spus: „Cum vreți să vindem noi ziarul nostru?” Nimeni nu vrea să-l cumpere, numai dacă nu sunt eu fantastic, extraterestru. Deci trebuia să născocim ceva. Așa mi-au răspuns ei. Vreți să spun adevărul? Vă spun. Eu odată am fost numit ghid la mănăstirea Cheia. Dacă ați auzit vreodată de o localitate climaterică din județul Prahova, treci de Brașov și mergi spre munte, încolo. Cheia! Și am fost numit ghid acolo, nu preot. Și era ușor. Pentru că ghidul repetă în fiecare zi și la toți același lucru, nu? Dacă vrea să exagereze, n-are decât. Ca să vie turiști mai mulți, cum se face aici, la Lainici. Și, deodată, aud că muzeul de acolo face apel la toți vânătorii din România, face un apel cam dramatic. Aici, la noi, la Cheia, este un munte, Zăganul. Din ce cauză? Pe stâncile de pe muntele Zăganul erau cei mai frumoși vulturi din Europa, nu din țara noastră. Și atunci, vânătorii din Europa, când au auzit că aici e cel mai frumos vultur, sigur că au venit, au împușcat și au luat trofeul împăiat, nu? Și s-a trezit muzeul din Cheia că au decimat, nu mai există vulturi pe muntele Zăganul, pe stânci, și ei n-au niciun exemplar împăiat din vulturul cel frumos, cel mai frumos. Au făcut apel la

vânătorii din țară: „Cine are un vultur să ni-l vândă nouă, că vin turiștii și întreabă: Voi, cum, în localitatea asta, n-aveți un exemplar măcar?” Și atunci, din țară, s-a spus că n-are nimeni, dar, din Cheia, unul a spus: „Un vultur n-a fost lovit nici în cap, nici în inimă, ci în picior, când a fost împușcat. A căzut, n-a mai putut nici să umble, nici să zboare, a căzut la mine în curte. Eu l-am găsit pe gunoi. Întâi am vrut, când oi arunca gunoiul din curte, să-l pun și pe el la... să-l duc la câmp, cu gunoiul. Pe urmă am zis: Măi, dacă n-avem unul din țară frumos, măcar să-l împăiez eu pe ăsta!” Și l-a dat la muzeu. Acuma, pentru că toți vulturii frumoși de la Rugul Aprins sunt morți, lumea vine să-l vadă pe cel împăiat.

Iertați-ne că v-am obosit, că v-am oprit de la rugăciune... Iertați-ne!

V-am iertat, înainte...

Dar ne-am folosit. Și va fi de folos.

Mă bucur că v-ați folosit. Dumnezeu să vă lămurească mai bine decât mine și să povățuiți mai ales pe copii să învețe, să fie cât mai pregătiți! Cu cât vor fi mai pregătiți, cu atât vor fi mai utili altora, și asta vrea Dumnezeu! Din toate profesiunile, recomand pentru copii să fie medici, atunci vor fi cei mai utili pentru aproapele. Că directorii de spital vor fi străinii, dar habar nu vor avea de medicină, cum o vor conduce. Ei, am să spun și eu două, trei rugăciuni.

„Întru naștere, fecioria ai păzit, întru adormire, lumea n-ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu. Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții, și cu rugăciunile tale izbăvești din moarte sufletele noastre. Născătoare de Dumnezeu, cea întru rugăciuni neadormită, întru folosință nădejdea cea neschimbată, mormântul și moartea nu au ținut pe

Maica Vieții, la viață s-a mutat, Cel ce S-a sălășluit în pântecul ei cel pururea fecioresc.”

Amin!

Hai să spunem și asta: „Ceea ce ești ocrotitoare neînfricăată, neînfruntată, ceea ce ești bună, primește rugăciunile noastre, întărește viața cea de obște a dreptmăritorilor creștini ortodocși, mântuiește pe cei ce i-ai rânduit să conducă și le dă biruință din cer, pentru că tu ai născut pe Dumnezeu, ceea ce ești una, unica, cea mai binecuvântată!

Amin!

Dumnezeu și Maica Domnului să vă ocrotească și să vă ducă numai spre cele de folos pentru mântuire. Doamne, ajută!

Amin!

Postfața editorului:

Un părinte „politically incorrect”

Trăim vremuri în care din ce în ce mai puțini oameni au dreptă socoteală în alegerea reperelor. Din păcate, ne facem false modele, punând pe un pat al lui Procust realitatea duhovnicească și modificând-o după bunul plac.

Părintele Justin Pârvu constata cu tristețe: „Suntem așa de ofiliți și oprimați, încât nu mai deschidem mintea, nu mai deschidem nici ochii, nici gura. Stăm într-o cumițenie, să-mi fie cu iertare, prostească. Faima cumițeniei noastre s-a dus peste tot în lume, încât a ajuns străinul să facă glume pe seama acestei cumițenii a românilor. Părintele Adrian a fost așa de puternic încât și diavolul s-a temut de rezistența sa, prigonitorii înșiși obosind în a-l înfrunța”.

Da, părintele Adrian Făgețeanu a fost un duhovnic de oțel, cum puțini mai sunt în vremea noastră... Deși nu m-am spovedit la sfinția sa, am avut marea bucurie de a primi de mai multe ori sfaturile și îndrumările sale. Și ceea ce îi era propriu era curajul de a spune lucrurilor pe nume. Chiar dacă o astfel de atitudine este riscantă, întrucât adevărul spus direct doare, părintele Adrian a făcut parte din acea generație care a avut curajul de a spune ce gândește și ce crede. De la o astfel de generație avem de învățat noi, și mai ales cei ce vin după noi, în special cei modelați și reeducați de mass-media după normele idolatre ale curentului *politically correct*. Curent care face ravagii, din ce în ce mai mult, chiar și în segmentele așa-zis elitiste ale lumii ortodoxe...

Danion Vasile